

NE VORBEȘTE PĂRINTELE CLEOPA

VOLUMUL 2

CUVÂNT ÎNAINTE

Cu credința mulțumesc Bunului Dumnezeu ca a binecuvântat și a rânduit să formulez acest „Cuvânt înainte „la volumul 2 din lucrarea „Ne vorbește Părintele Cleopa”.

Este o adevărată binecuvântare a tatălui Ceresc, transmisă credincioșilor noștri și celor ce vor urma după noi, că a fost rânduit de Pronia Divină, Părintele Arhimandrit Cleopa Ilie, să ne hrăneasca duhovnicește din frumoasele sale învățături și cuvinte ziditoare de suflet, adunate cu multă osteneală din experiența plină de roade a vieții sale.

Părintele Cleopa este și rămâne un tezaur al spiritualității și ortodoxiei românești. Cu aceeași sensibilitate sufletească și profunzime teologică, pe fond biblic și patristic, vorbește și filosofilor și marilor teologi, purtându-i în cele mai profunde taine ale energiilor necreate, precum și credincioșilor ed rând, veniți ca adevărați pelerini din toate colțurile țării, pe care-i hrănește cu cuvântul lui Dumnezeu și-i adapa din izvorul învățăturii despre viața și fericirea veșnică. Acest mare duhovnic nu este numai un traitor în Hristos, ci și un mare apărător al adevărului evanghelic și ortodox.

Neoprotestanții și sectanții rămân fără de răspuns în fața acestui mare dascăl al ortodoxiei, iar lucrarea exegetică „Despre credința Ortodoxă”, realizată prin dialog între „preot și învățcel „rămâne un tratat de mare utilitate în activitatea pastoral-misionară a preotului.

Lucrarea de față este extrasă de pe casete, înregistrate de credincioși cu ani de zile în urmă, pe care le dam la lumină spre folosul tuturor.

Conținutul ei constituie un scurt tratat dogmatic și moral prin care se reflectă curăția sufletească a fiecărui creștin, ce se realizează prin lacrimi în Sfintele Taine ale Spovedaniei și Împărtășaniei, oferindu-ne exemplul de pocăință pe împăratul Manase, urcându-ne pe scara desăvârșirii, prin prezentarea celor cinci feluri de împărtășire, care ne conduc la mântuire. Părintele Cleopa, în această scurtă lucrare, oscilează în modul cel mai inteligent între teza și antiteza, când ne vorbește despre viața și moarte, despre Rai și iad – urmare firească a Judecății de apoi –, precum și despre contrastul dintre iubirea de argint și dragostea de Dumnezeu.

Rugăm pe Bunul Dumnezeu să incununeze cu sănătate deplină și îndelungare de zile pe Părintele Arhimandrit Cleopa, cu dorința ca acest izvor duhovnicesc să continue la adaparea sufletelor însetate de credință, de adevăr și de mântuire.

Binecuvântăm tipărirea acelei lucrări și o recomandăm tuturor celor ce doresc să vorbească cu Părintele Cleopa, despre calea care conduce spre desăvârșire, spre împărăția lui Dumnezeu, spre viața și fericirea veșnică.

P. S. IOACHIM VASLUIANUL

SFÂNTA SPOVEDANIE

În cele ce urmează, m-am gândit să vorbesc cate ceva despre taina Sfintei Spovedanii.

Una din marile datorii duhovnicești, atât ale monahilor, cât și ale creștinilor, este spovedania păcatelor. Trebuie să știm mai întâi ca toți greșim înaintea lui Dumnezeu, unii mai mult, alții mai puțin, și nimeni nu este fără de păcat.

Acest lucru ni-l arată Sfânta Scriptura care zice: Toți multe greșim. Iar de vom zice ca păcat nu avem, pe noi înșine ne înșelăm și adevărul nu este în noi; iar dacă ne vom mărturisi păcatele, credincios și drept este Dumnezeu, ca să ne ierte noua păcatele și să ne curățească pe noi de toată întinaciunea și nedreptatea.

Dacă mi-am mărturisit cu cainta și cu pregătire cuvenită și m-am spovedit curat, preotul, numai dacă a pus mâna pe cap și a zis: „Dumnezeu să te ierte”, păcatele mele s-au ridicat.

Iar dacă nu m-am dus cu cainta și cu pregătire cuvenită la cel mai iscusit duhovnic, și n-am știut să mă mărturisesc curat, să descopar toate păcatele mele, să primesc canon pentru ele și să le părăsesc, pot să fac o mie de dezlegări, ca păcatul, otrava, a rămas tot în mine, de nu m-am dus pregătit.

De aceea folosul, valoarea cea scumpă a Sfintei Spovedanii nu ține de preot, ci de mine. Eu, dacă mă duc cu toată sfințenia, cu toată convingerea în fața lui Dumnezeu – ca, atunci când mă duc în fața preotului, înaintea lui Dumnezeu mă duc, ca preotul este numai un martor –, trebuie să-i spun toate păcatele mele.

Altfel crezi că în ziua judecății preotul poate să-ți ajute ceva, dacă n-ai spus drept? Doamne ferește! Preotul n-a putut dezlega la spovedanie decât ce i-ai spus tu. Iar dacă tu ai avut vreo rezerva și ai ținut vreun păcat nespus, toate păcatele le ai îndoite. Așa spun Sfinții Părinți, pentru că ai crezut că Dumnezeu nu știe ce ai făcut tu. Iată care sunt condițiile pe care trebuie să le împlinească spovedania:

1. Spovedania trebuie să se facă înaintea duhovnicului. Deci, eu când mă duc la spovedanie înaintea preotului, mă duc în fața lui Dumnezeu. Preotul este un simplu martor. În ziua judecății el atât poate spune, cât i-am spus eu. Ce nu i-am spus, nu-l dezlegat nici pe pământ, nici în cer. Dar eu, dacă m-am dus la spovedanie și i-am spus toate și preotul mi-a făcut dezlegare cu mâinile pe cap, eu sunt dezlegat.

2. Spovedania trebuie să fie completa și să nu se ascundă nimic din cele făptuite, cum am spus mai înainte. Aiauzit ce spune Sfântul Apostol Pavel? Cuvântul lui Dumnezeu este mai ascuțit decât toată sabia cea cu două tăișuri și străbate pana la despărțitura trupului de a duhului, cea mai înalta unire între om și Dumnezeu.

3. Spovedania trebuie făcută de bunăvoie, după mărturia Duhului Sfânt, care zice: și din voia mea ma voi mărturisi Lui;

4. Spovedania trebuie să fie făcuta cu umilința, căci inima înfrânta și smerita Dumnezeu nu o va urgisi;

5. Spovedania sa nu fie prihanitoare, adică sa nu dam vina pe nimeni, nici pe oameni, nici pe vreo alta zidiră a lui Dumnezeu, nici chiar pe diavoli. La spovedanie numai pe noi să ne învinuim și să ne prihanim, cum zice Sfântul Ioan Scararul: „A mea este buba, a mea este rana; dintru a mea lenevire *s-a făcut, iar nu dintr-a altuia”.

6. Spovedania se cuvine să fie dreapta, adică sa spui adevărul, spune cum ai făcut toate, fără rușine. Iisus Sirah spune: Este rușine care aduce păcat și este rușine care aduce slava și har. Rușinea aceasta pe care o suferi la spovedanie te scutește pe ține de rușinea aceea pe care o vom suferi cu toții la ziua cea înfricoșata a Judecății lui Dumnezeu.

7. Spovedania să fie hotărâtoare. Să luăm înaintea duhovnicului o mare hotărâre de a nu mai păcătui, ajutându-ne noua dumnezeiescul har, și să voim mai bine a muri de mii de ori decât a mai păcătui de acum înainte cu voința noastră. Sfântul Vasile cel Mare zice: „Nu se folosește de mărturisire, nici se mărturisește, cel ce zice la spovedanie numai că a greșit, însă rămâne iarăși în păcat și nu-l urăște”. Toată pocăința ta intru aceasta consta, adică sa te hotărăști a-ți schimba viața.

Când mă duc la mărturisire cu părere de rău și cu pocăința, și îmi cunosc greșelile, îi spun preotului cate țin eu minte. Dar ca să ții minte și să faci o mărturisire întreaga, nu te duce cu ochii legați la preot, ca diavolul îți ia mintea și uiți. Cu o săptămână sau două înainte, stai într-o cameră liniștită, ia-ți un caiet și scrie toate păcatele tale din copilărie pana în ziua spovedaniei. Ce păcate am eu pe conștiința, de caride eram copil mic, când eram de cinci ani, când eram de șapte ani, când eram în clasa întâi la școală, când eram în clasa a doua, când eram într-a noua, când eram fata mare, înainte de căsătorie, sau după căsătorie, când eram militar, când eram flăcău. Scrie, ca și diavolul a scris. Avem contabil bun, îngerul rău pe umărul stâng, care scrie tot, și îngerul cel bun pe umărul drept, care scrie și el faptele cele bune ale omului.

Și atunci uite ce-i. Știi ca nimic necurat nu va intra intru Împărăția cerurilor? De aceea, cel mai mare bine pe care poți să-l faci unui om,

este acesta. Dacă vezi că *s-a îmbolnavit în casa la tine, tata sau mama sau ginerele sau nora sau fata sau băiatul sau fratele, cine a slăbit de boala și se apropie de moarte, nu se poate un bine mai mare decât să-i aduci preotul repede. Nu doctorul. Doctorul este un bolovan de pământ ca și tine! Preotul a luat dar de la Dumnezeu. Nu ați auzit în Evanghelie? Ce veți lega voi pe pământ, va fi legat și în ceruri și ce veți dezlega voi pe pământ, va fi dezlegat și în ceruri!

Dacă ai reușit să-l spovedești curat înainte de moarte, i-ai salvat sufletul. Când se duce la vami, sufletul care a avut păcate, dacă le-a dezlegat preotul aici, Duhul Sfânt a șters tot de pe tablele lor. Crapa, mor de ciuda diavoli: „la uită-te, domnule! L-am avut în mână! „Duhul Sfânt i-a șters păcatele. Aceasta putere le-a dat Dumnezeu preoților, ca dacă nu dădea Dumnezeu aceasta putere preoților, nimeni din oameni nu *s-ar fi mântuit. Dar Dumnezeu, Cel ce a făcut cerul și pământul, a știut cum să facă pentru a mântui lumea. Când a înviat Hristos aceasta putere le-a dat Apostolilor. Ce le-a spus la Apostoli? A suflat asupra lor și le-a zis: Luați Duh Sfânt; căroră le veți tine păcatele, ținute vor fi și căroră le veți ierta, iertate vor fi și orice veți dezlega voi pe pământ, va fi dezlegat și în cer... Ce, fraților, voi nu ați citit? Nu ați auzit Evanghelia? Deci, când vezi că ești bolnav de moarte, nu alerga la doctor, ca poate te omoară acela și mori nemarturisit. Întâi spovedește și apoi du-te și la doctor, dacă este cazul, dar tu să fii marturisit. Dacă ai murit, gata, te-ai ușurat! Că vei muri în mâinile doctorului, că vei muri acasă, tu să fii mărturisit. Însă întâi doctorul sufletelor, ca el te va scoate din iad. Așa. Și nu te gândi ca n-are dar.

După o spovedanie curată, trebuie să primim un canon, pe care trebuie să-l ținem. Cel ce se spovedește are mare datorie de a-și face canonul dat pentru a scăpa de chinul cel veșnic al iadului.

Vedem în Sfânta Scriptura ca prin canon *s-au curățit toți cei ce au păcătuit înaintea Domnului. Altfel, cel ce a primit canon și nu-l face, nu se poate curați de lepra păcatului și nici sufletul sau nu este slobozit din robia dracilor.

Este bine știut că cel ce se pocăiește cu adevărat, nu numai că primește canonul dat de duhovnicul său, ci singur cere mai mult canon, știind ca ori aici vremelnic, ori dincolo veșnic, păcătoșii trebuie să-și facă canonul. Iar canonul să fie după măsura puterii fiecăruia. Ai auzit ce spune Sfântul Marcu Ascetul? „Câtă deosebire are arama de fier și fierul de gateje – adică de vreascuri –, atâta deosebire este între un trup și altul”. Altul este din fire sănătos și tare și poate să posteasca și să nu mănânce până seara; iar altul, săracul, dacă n-a mâncat de două – trei ori pe zi, cade jos. În toate acestea se caută scopul. De aceea dreapta socoteala este împărțeașă faptelor bune.

Tu crezi ca pe dracul îl întreci la fuga? El într-o clipă este la marginea pământului. Numai cu asta îl întreci: dacă te smeresti și te socotesti a fi praf și cenușa și păcătos și neputincios și nevrednic de a trăi pe pământ. Numai de smerenie se teme diavolul! De alta nu se teme el. Poți să fii tu nevoitor cât îi lumea, dacă nu știi să ceri iertare, ești batjocorit de diavoli.

De aceea, fraților, să ne ajute mila Domnului să câștigăm oleacă de smerenie și dreapta socoteală, fiindcă în lumea aceasta sunt curse și ispite și fel de fel de nedumeriri pământesti și duhovnicești. Dar să avem în toate dreapta socoteală. Ca pădurea nu se teme de cel ce încarcă o dată mult pe o căruța. Știe că mai la vale se rupe osia și se strică carul. Ea se teme de acela care ia câte un lemnisor și-l duce acasă. Așa și vrăjmașul, nu se teme de cel care începe cu multă nevoința, ca obosește și rămâne. Ci, se teme de cel care ia câte oleacă așa, încet, încet. Sfântul Teodosie spune: „De lucrezi câte puțin, câte puțin se îmbogățește cineva și la cele trupești și la cele duhovnicești!”. Cate oleacă! Așa să luați fapta buna, cate oleacă și să vă para rău că n-ați făcut mai mult.

— Când se face spovedania generală? au întrebat unii credincioși.

— O dată pe an trebuie să faci spovedania generală din mica copilărie. Sfântul Nicodim Aghioritul spune: O dată pe an, în Postul Mare, este bine să faci spovedania generală. Știi de ce? Pentru smerenie. Te ajută mult să-ți aduci aminte păcatele. Eu mă mărturisesc, dar dracul mă face să uit păcatele mele cu care am maniat pe Dumnezeu. Dar eu, când fac spovedania generală, mi le face îngerul cât muntele în fața mea. „Vezi cine ești? „Smerenia! Și atunci, mai mult se apropie Dumnezeu de noi, când noi ne smerim din adâncul sufletului.

— Dar ce încredere avem că ni s-au iertat toate păcatele prin spovedanie?

— Dar dumneata dacă ai spălat o rufa bine, curată, și dacă se mai murdărește, nu o mai speli din nou? Nu pui soda și lesie și o pui la uscat? Precum cămașa trebuie spălată, așa și sufletul trebuie spălat mereu prin deasa spovedanie. Dar Sfinții părinți și mai ales Sfântul Nicodim Aghioritul avea o învățătură pentru duhovnic: „Sfătuiește-i, o! duhovnice, la spovedanie deasa și curată pe toți”. O dată în an se face spovedania generală din nou. Și asta-i pentru smerenie și pentru ca omul să nu uite neputințele lui, cu care a supărat pe Dumnezeu. Așa este. De aceea trebuie să ne pocăim, să ne para rău. Pentru că Dumnezeu este atât de milostiv și de bun că nu mai ține minte răul ce-am făcut, dacă noi ne întoarcem din toată inima și ne mărturisim.

Ați văzut ce spune prorocul Isaia: Întoarceți-vă către Mine și Ma voi

întoarce către voi, fiii oamenilor. De vor fi păcatele voastre ca mohoraciunea, ca zăpada va voi albi, și de vor fi ca roseala, ca luna le voi face albe și nu voi mai pomeni cele dintâi ale voastre.

În bunătatea Lui ce fără margini, El știe neputința noastră, ca greșim cu voie și fără voie, cu știința și cu neștiința. Nu este clipa când nu greșim înaintea Domnului. Dar nimeni nu știe firea omului mai mult ca Dumnezeu, căci El ne-a făcut din nimic.

De aceea, cum ne întoarcem către El cu lacrimi, cu părere de rău, cu spovedanie curată, ne și iartă. Cine are păcate mai grele trebuie să facă oleacă de canon, ca Dumnezeu totdeauna este gata să ne primească și să ne ierte, căci suntem zidirea Lui.

Nimeni nu L-a făcut pe Hristos să coboare din cer, decât mila Lui, dragostea Lui pentru oameni. I-a fost milă de neamul omenesc. Ca atât de multă dragoste are fata de neamul omenesc, încât auzi ce spune Sfântul Ioan Evanghelistul: Atât de mult a iubit Dumnezeu lumea, încât pe Unul născut, Fiul Său, L-a trimis în lume să mântuiască neamul omenesc.

A venit Mântuitorul Iisus Hristos, nu numai să ne învețe ce trebuie să facem, ci pentru ca să sufere pentru noi suferințe, batjocuri, scuipări, bătaii și moarte pe Cruce, pentru ca să scoată neamul lui Adam din iad, care stătea acolo de 5508 ani, cât au fost, de la primul Adam, până la venirea Noului Adam – Hristos.

Deci, să avem către Dumnezeu inima de fiu, și să-L iubim din toată inima. Iar când am greșit ceva, îndată să cerem iertare și să alergăm la mărturisire, ca să-L împăcam pe Dumnezeu, căci l-am supărat, ca Domnul niciodată nu ține minte răul. Dacă vede că ne-am întors, se întoarce și El către noi.

Să avem către noi inima de judecător. Adică cum? Să ne judecam. Oare, ce gândim noi îi place lui Dumnezeu? Ce vorbim noi oare îi place lui Dumnezeu? Ce fac eu acum oare îi place lui Dumnezeu?

Și îndată conștiința ne spune da sau nu. Căci de se va judeca omul pe sine, nu va cădea în judecata lui Dumnezeu! Să ne facem judecători noau înșine: „Mai, aceasta nu-î bun ce fac, aceasta nu-î bun ce vorbesc; aceasta nu-î bun ce intenționez eu să fac!”

Către aproapele să avem inima de mama. Ai văzut o mamă bună? Chiar dacă are copii mai mulți și dacă unul o supara, o năcăjește în fel și chip, ea are mila de toți. Dacă vede ca un copil de-al ei a căzut în apa și se îneaca, sau în foc, și striga: „Mama, nu ma lasa!”, ea uita tot. Uita ca a supărat-o și se duce către dansul și-l scapa, chiar cu riscul vieții. Că așa este mama! Adevărata mama nu mai ține minte răul. Atât iubește pe copii. Iată, așa trebuie să avem și noi inima noastră fata de toți. Să ne fie mila de toți, și de străini și de ai noștri. Așa cere

Dumnezeu în Sfânta Evanghelie. N-ai văzut closca? Are atâți apoi și dacă i-ai luat numai unul, îți sare în cap, măcar că are mulți. Așa și mama cea bună își pune sufletul pentru copii. Aceasta inima de mama o cere Dumnezeu de la noi. *S-o avem fata de toți. Când a fi unul, care chiar de ne-a făcut rău, chiar de ne-a supărat, însă când îl vom vedea că este la necaz, să sarim să-l ajutam, ca să vadă el ca noi avem dragoste și nu ținem minte răul pe care ni l-a făcut el. Numai așa vom fi fii ai lui Dumnezeu după dar.

FOLOSUL DESEI SPOVEDANII

Acum să spunem pe scurt despre cele cinci foloase ale desei spovedanii.

Preabunul Dumnezeu a pus în lume Taina aceasta a Spovedaniei, ca dacă n-ar fi fost aceasta după botez, nimeni nu *s-ar putea mântui. Cine reușește să facă o spovedanie curată, reușește să facă al doilea Botez; după cum ați văzut ca zice preotul la molifta: „De vreme ce cu al doilea botez te-ai botezat, după rânduiala tainelor creștinești”. Taina Mărturisirii sau a Spovedaniei, este una din cele șapte Taine și cuprinde patru părți.

Prima parte este durerea inimii pentru păcate. Să-i para rău și să plângă pentru păcatul prin care a supărat pe Dumnezeu.

A doua este spovedania prin viu grai la duhovnic.

A treia este facerea canonului, prin hotărârea în fața preotului că-l va face.

A patra parte, cheia Sfintei Spovedanii, este dezlegarea păcatelor, prin punerea mâinilor preotului pe capul credinciosului. Acesta, după canonul 8 al Sinodului I Ecumenic, se numește epicleza duhovniciei, adică venirea Duhului Sfânt peste capul celui ce *s-a mărturisit curat. Că nu se poate încheia taina Sfintei Spovedanii, decât atunci când a pus preotul mana pe capul celui ce se mărturisește, după cum arhiereul pune mâna pe capul diaconului sau al preotului, când îl hirotonește și vine Duhul Sfânt prin succesiune apostolică.

Deci, la fel și aici, Duhul Sfânt vine prin mana preotului, să dezlege sufletul care *s-a spovedit.

Dar spovedania, fiind o spălare sau un botez duhovnicesc al sufletului, după Botezul cel dintâi, este o taină prin care se iartă păcatele omului prin dezlegare de la duhovnic și este bine să se facă cât mai des.

Dumnezeiescul părinte Ioan Gura de Aur zice așa în cartea care se numește „Putul „sau „Fântâna „pe românește: „De este cu puțință, o, creștine, și în fiecare ceas să te mărturisești la duhovnic”. De ce? Pentru că nu este clipa și minut când nu greșim lui Dumnezeu. Deci, dacă greșim în fiecare clipă lui Dumnezeu, este prea de nevoie să se

facă deasa spovedanie, să spalăm sufletul prin mărturisire curată cu cainta și canon, pentru că se înnegrește haina sufletului nostru cea curățită la Botez, prin tot felul de păcate, din ceas în ceas și din minut în minut. În vremea veche a creștinismului patristic, creștinii se mărturiseau în fiecare zi la duhovnici. Dar pe vremea aceea se și împărtășeau în fiecare zi, cum arată la Fapte:... și erau toți în biserică, când s-a întemeiat Biserica, și stăruiau în învățătura Apostolilor și în împărtășire, în frângerea pâinii și în rugăciune... iar toți cei ce credeau erau laolaltă și toate le aveau de obște.

Astfel s-a întemeiat prima obște apostolică.

Toate le dădeau Bisericii și pe ei înșiși se dădeau lui Hristos. Pe vremea aceea, după terminarea slujbei, și masa se dădea în biserică, mesele agape. Mai târziu s-au scos în pridvorul bisericii și pe urma acasă la creștini, fiind binecuvântate de Sfinții Apostoli.

Spovedania se făcea la început în fiecare zi. Mai târziu oamenii, rarind cu Sfânta Împărtășanie, au rarit-o și cu Sfânta Spovedanie. Și vedeți acum de-abia se mai spovedesc în cel; e patru posturi. Atâta s-a răcit credința și evlavia, mai ales fata de Spovedanie, și chiar de împărtășirea cu Preacuratele Taine, care aduc cel mai mare folos și putere de creștere duhovnicească a sufletelor noastre prin harul Duhului Sfânt, care vine peste noi prin aceste Sfinte Taine. Aici vom vorbi, nu numai despre Spovedanie, ci despre foloasele desei spovedanii. Foloasele desei spovedanii sunt cinci.

Primul folos al desei spovedanii, este acela că păcatul nu prinde rădăcini în noi și se strică din suflet cuibul satanei.

Diavolul, văzând că te spovedești des, te caiești, te rogi și-l paraste mereu, zice așa: „Degeaba mă ostenesc cu dansul, că se duce mereu la preot și se spovedește, și-l dezleagă, și eu nu câștig nimic. Mai bine mă duc la cei care dorm, care n-au grija de mântuire, care nu se spovedesc cu anii, ca aceia nu mi se mai împotrivesc!”. Cine se spovedește des, știe ce a greșit, ca tine minte. Dacă nu s-a spovedit de câteva zile: „Mai, ce-am făcut?”. El îndată își aduce aminte, iar dacă lasă să treacă o lună sau două sau poate și un an, de unde să țină el minte?

Ca într-o zi dacă s-ar ispiti omul pe sine, stai undeva într-un unghi de casă, într-un colț și pandește-ți gândurile tale numai timp de două ceasuri, să vezi în care feluri umbla mintea. Și la câte păcate se duce dacă n-o strunești cu rugăciunea și cu frică de Dumnezeu. Dar într-o zi sau două? Dar umblând în societate cu lumea și vorbind cu lumea și văzând și auzind, cât se încarcă sufletul nostru pe conștiința în fiecare ceas? deci primul folos al desei spovedanii este acesta. Și să ții minte că prin mărturisire deasă, păcatele nu pot prinde rădăcini adânci în inima celui ce se mărturisește.

Al doilea folos al deseii spovedanii este ca omul ține minte ușor greșelile făcute de la ultima spovedanie, pe când cel ce se mărturisește rar, cu anevoie poate să-și aducă aminte de toate câte a făcut. Astfel, multe din păcate rămân nespovedite și, prin urmare, neiertate. Pentru aceea diavolul i le aduce aminte în ceasul morții, dar fără de folos, căci i se leagă limba și nu le mai poate mărturisi.

Vai de acela care se duce la mărturisire și spune o seama de păcate și o seama nu le spune; sau le spune și pe acelea, dar nu sincer cum le-a făcut. Cauta cuvinte de acoperire; așa de ici de colo, crede el ca poate minți pe Dumnezeu, ca nu știe Dumnezeu cum *s-a făcut păcatul și în ce fel? El crede că trebuie să-i spună duhovnicului câteva păcate și, dacă l-a dezlegat, este iertat.

Duhovnicul dezleagă numai ce aude; celelalte păcate rămân legate, ca acela n-a fost sincer și nicidecum nu reușește să se ușureze. Deci a doua pricina ca spovedania să fie buna, trebuie să fie sincera și curată. Tot ce ține minte omul să spună, că nu-î spune preotului. Preotul e un om de tarana ca și noi. El a primit puterea de a lega și dezlega păcatele, prin lucrarea Duhului Sfânt.

Al treilea folos al celui ce se mărturisește des, chiar dacă i *s-ar întâmpla sa cada în păcat de moarte, îndată aleargă și se mărturisește și intra în harul lui Dumnezeu, și nu suferă să aibă pe conștiința greutatea păcatului, fiind deprins a se curăți des prin spovedanie.

Al patrulea folos al deseii spovedanii este ca pe unul ca acesta, îl a fi amoartea curățit și în harul lui Dumnezeu, având mare nădejde de mântuire.

După mărturia Sfântului Vasile cel Mare, diavolul merge totdeauna la moartea dreptilor și a păcătoșilor, căutând să afle pe om în păcate spre a-i lua sufletul.

La cei ce se mărturisesc des și curat nu poate afla nimic, deoarece *s-au mărturisit luând dezlegare pentru păcate. Al cincilea folos al deseii spovedanii este ca unul ca acesta se oprește și se înfrânează de la păcate, aducându-și aminte ca după puține zile se va mărturisi din nou și va primi canon de la duhovnic, acesta muștrându-l pentru cele făcute. Acesta care se spovedeste des, când își aduce aminte de rușinea ce-o *s-o aibă de la duhovnic, de canonul pe care o să-l primească, se oprește de la păcat. Omul are atâta putere împotriva păcatului, ca toți diavolii din iad, dacă ar veni, n-au ce-i face, dacă vrea să nu facă păcatul; căci i-a dat Dumnezeu o putere mare, de la Botez, să biruiască ispitele diavolilor. Dacă n-aș avea puterea aceasta, n-ar fi iad nici pedeapsa pentru păcat. Voi nu auziți în Psaltire ce spune Duhul Sfânt? Doamne, căci cu arma buneivoiri ne-ai incununat pe noi. Și iarăși spune Solomon: Dumnezeu l-a zidit pe om, l-a lăsat în mâna sfatului

său.

Dacă vrea să facă păcatul, îl face, dacă nu, nu. Diavolul numai îi da în gând, iar el dacă este prost și se amăgește, îl face. Poți să spui tu în ziua judecății: „Doamne, diavolul m-a dus la crasma, diavolul m-a dus la muieră cutare, diavolul m-a dus la furat, diavolul m-a dus la beție, diavolul la avort, la toate! „Iar diavolul vas pune atunci: „Doamne, să-mi arate martori, că m-a văzut când îl duceam de mana la crasma, la desfrâu sau la avort!“. Apoi va zice omului: „Vezi că ești prost? Eu ți-am dat în gând să faci păcatul. Dacă ai fost prost, te-ai dus tu singur! Nu te-am dus eu de man! Dacă m-ai ascultat ești al meu!”

Deci prin deasa spovedanie se strica cuibul satanei. Ai văzut cocostârcul? Face cuib pe casa la tine; și-i o pasare foarte fina. Dacă i-ai stricat cuibul o dată, de două ori, nu-ți mai vine acolo. Știe că-i ești dușman. Așa și noi, dacă-i stricam cuibul satanei, el nu mai vine repede. Și acesta este un om care tine sufletul curat, ca nu poate suferi păcatele. Deci al cincilea folos al sfintei spovedanii este îndoit. Mai întâi ca stricam cuibul satanei din suflet și al doilea că nu ne găsește moartea nespovediți.

Cel ce are obicei să se mărturisească des, nu lasa rugina păcatului să se prindă de mintea și inima lui; cine își plivește ogorul lui des, simte când încolțeste păcatul și îndată îl smulge din suflet prin spovedanie. Pe acel amoartea nu-l găsește nepregătit.

Uite, acum um părinte a murit la noi, duhovnicul Natanail. A venit la mine vineri, *s-a spovedit după îndreptarul de spovedanie pe care îl au duhovnicii, *s-a împărtășit cu Preacuratele Taine, iar peste câteva zile *s-a dus la Domnul, zicând rugăciuni.

Acest suflet, deși *s-a dus repede, era pregătit. A fost om înțelept. Dar noi ce zicem? „Lasa ca m-oi spovedi la anul!”. Nu! Să nu amânam, ca nu știm când ne cheamă Hristos! Părintele Natanail n-a știut că moare. Dar îngerul Domnului l-a ajutat, fiindcă el avea obicei în fiecare săptămâna să vina la mărturisit. Nu a avut când să se strângă răutatea, că au fost dezlegate la spovedanie toate păcatele, până și cele mai mici. Să nu credeți dumneavoastră că păcatele mici nu sunt grave! Și pe acelea trebuie să le mărturisim, ca auzi ce spune Evanghelia: Nimic necurat nu va intra într-o împărăție a cerurilor.

SFÂNTA ÎMPĂRTĂȘANIE

Sfânta Împărtășanie este de mare folos omului, dacă se împărtășește cu adevărat cu credința, cu pregătire și cu dezlegarea duhovnicului. Ca cel ce se apropie cu nevrednicie, osândă își ia, ca foc este care arde pe cei nevrednici – ai văzut ce spune în rugăciunile dinainte de împărtășanie.

— Cine se poate împăratși?

— Cine are viața curată, neprihanită; cine are știința gândului sau curată, cine nu are impedimente canonice și este dezlegat de duhovnic, poate să se împărtășească, iar cine nu este mărturisit și dezlegat de duhovnic și n-a făcut canonul dat, nici nu se poate apropia de împărtășanie. Ca și o dată în an de se va împărtăși, ca luda este, care o dată *s-a împărtășit și a intrat satana în el și l-a vândut pe Domnul.

Dacă nu-î vrednic cineva, nicio dată pe an să nu se împărtășească. Ai văzut ce zice în Cuvântul 53, Sfântul Ioan Gura de Aur: „... Și voi preoților, care dați Preacuratele Taine, nu mica munca zace asupra voastră, dacă știți pe cineva nevrednic, de-l veți împărtăși cu aceste preaînfricoșătoare și preasfinte și dumnezeiești Taine. Și dacă te temi tu, o perotule, ca cel ce vine la tine este sachelar, adică general, sau ipat, adică prefect, sau voievod sau cel ce este cu coroana pe cap, adică împărat, și te temi că se va supăra că nu-î dai împărtășania, dacă te temi tu, adu-l la mine! Tot trupul meu îl voi da să-l arda, mai înainte de a da Trupul cel Preasfânt și Preacurat celui nevrednic. Tot sângele meu îl voi varsa mai înainte de a da Sângele, atât de înfricoșat și Preasfânt la cel ce nu-î vrednic”.

Iar dacă *s-a curățit și *s-a pregătit după rânduiala canonica a Bisericii lui Hristos prin mărturisire, și a făcut canonul convenit, să se apropie cu frica și cutremur.

— Ce ne puteți spune de împărtășania copiilor până la vârsta de șapte ani? Necesita spovedanie?

— Copiii cei nevinovați până la vârsta de cinci ani, este bine să-î împărtășiți, dacă se poate, și în fiecare Dumimica. Iar copiii de 6 - 7 ani mai ales acum, este bine să fie spovediți și apoi împărtășiți, ca astăzi copiii văd și aud multe sminteli, în casă, la televizor și peste tot, nefiind supravegheați de părinți.

La fel și despre cei bătrâni și bolnavi zice Sfântul Simeon al Tesalonicului: „Cei bătrâni și bolnavi, care nu au impedimente canonice, este bine să se împărtășească mai des și în sărbătorile mari”.

Totdeauna, înainte de a te împărtăși, după ce ți-ai făcut metaniile, după ce ai părăsit păcatul și ți-ai făcut canonul dat de preot, înainte de a te împărtăși trei zile cel puțin n-ai voie să bei vin nici să mănânci de dulce sau cu untdelemn. Iar în afara postului, fără spovedanie, fără canon și fără o săptămână de post sau măcar trei zile nu te poți împărtăși. Cel puțin trei zile înainte de a te împărtăși să nu mănânci cu untdelemn și să nu bei vin; numai mâncare uscată. Așa este rânduiala cu Sfânta Împărtășanie, fraților.

— Spuneți-ne ceva despre împărtășania călugărilor, despre deasa împărtășanie.

— Călugării din mănăstiri, dacă au duhovnic bun, să se spovedească

cât mai des. La noi spovedania, cum vedeți, e o dată pe săptămâna, vinerea. Da, am călugări foarte treji, care vin de două-trei ori pe săptămâna la mărturisire: „Părinte, n-am fost la Utrenie; părinte, am rămas în urmă cu canonul; părinte, am mâncat înainte de masa”, sau te miri ce. Dacă îl mustra conștiința, el vine, îi pui mâna pe cap, îl dezlegi și se ușurează. Așa ca și călugării batarni și bolnavi se pot împărtăși o dată pe săptămâna; ceilalți, dacă le da voie duhovnicul, se pot împărtăși, cel mai rar, la patruzeci de zile, cel mai potrivit, o dată pe lună.

— Dar avem vreun temei la Sfinții Părinți pentru împărtășania la patruzeci de zile?

— Da, avem la Sfântul Simeon al tesalonicului. El zice ca o dată la patruzeci de zile fiecare să se pregătească și să se împărtășească, dacă n-are vreo oprire canonica. Este păcat care te oprește douăzeci de ani de la împărtășanie. În caz de moarte, dacă vezi ca omul este gata, îi dai împărtășania. Nu-l mai poți opri în caz de moarte; iar dacă nu moare și mai trăiește, face în continuare canonul dat. Așa sa știți.

— Se poate împărtăși cineva fără să se spovedească?

— Nu. Niciodată. Și în caz de moarte și de altceva, nu. Întâi spovedania și apoi să se împărtășească.

— Dar de câte feluri este Sfânta Împărtășanie? În care feluri ne putem împărtăși?

— Împărtășirea cu Preacuratele Taine este cea mai înfricoșată, cea mai bună și cea mai sfântă. A te împărtăși cu Trupul și Sângele Domnului, zice Mântuitorul: Cine mănâncă Trupul Meu și bea Sângele Meu, intru Mine petrece și Eu intru dansul.

CELE CINCI FELURI DE ÎMPĂRTĂȘIRI

Ne putem împărtăși cu adevărat în cinci feluri, în Biserica lui Hristos.

Prima împărtășire și cea mai importantă este cea cu Trupul și Sângele Domnului.

A doua cale de împărtășire, după Marele Vasile, este împărtășirea duhovnicească pe calea rugăciunii celei gânditoare a inimii. Poți să vii în biserică și chiar dacă ești oprit de preot să te împărtășești pe câțiva ani, te poți împărtăși de o mie de ori pe zi și mai mult, pe alta cale, pe calea rugăciunii. Dacă vii în biserică și zici rugăciunea „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul”, cu toată inima, de câte ori ai suspinat după numele lui Iisus, de atâtea ori te-ai împărtășit, ca și cel ce a luat cu lingurita Sfintele Taine.

Aceasta este împărtășirea pe calea rugăciunii celei gânditoare a inimii, cu care omul poate reuși să se împărtășească de multe ori pe zi, nu numai o dată, cu aceeași putere cu care se împărtășește și cel cu lingurita din Sfântul Potir. Al treilea fel de împărtășire este pe calea

lucrării poruncilor lui Hristos. Mântuitorul a spus să postim, ne-a arătat cum să postim; a zis să ne rugăm, ne-a arătat cum să ne rugăm; a spus să primim pe cel străin, să adapăm pe cel însetat, să hrănim pe cel flamand, să cercetăm pe cei închiși și să iertăm pe cei ce ne greșesc. Când facem aceste porunci, ne împărtășim pe calea lucrării poruncilor lui Hristos. Acesta este al treilea fel de împărtășire.

Și cu aceasta te poți împărtăși de multe ori pe zi, de câte ori ai lucrat poruncile lui Hristos.

Auzi ce spune dumnezeiescul Maxim în Filocalie: „Hristos sta ascuns în poruncile Sale. Cine face o porunca îl primește pe Hristos. Și nu numai pe Hristos, ci toată Sfânta Treime”. Și auzi ce spune Scriptura: Cel ce Ma iubește pe Mine și are poruncile Mele, și le pazeste pe ele, Eu și Tatăl vom veni și lăcaș la dansul vom face. Clar! Nu numai Fiul, ci și Tatăl vine. Și unde-i Tatăl și fiul pe toată Sfânta Treime o primește acela care lucrează poruncile lui Dumnezeu, măcar de ar fi oprit de la Sfânta Împărtășanie de vreun preot. Înțelegeți? Acesta-i al treilea chip de împărtășire pe cale lucrării poruncilor.

A patra împărtășire este prin auz. Cum? Eu sunt oprit de preot pe atâția ani de la împărtășire, fie că sunt femeie sau bărbat. Dar merg la biserică și ascult cu evlavie Sfânta Liturghie, Apostolul, Evanghelia, Heruvicul, Axionul, și predica preotului. Dacă ascult cu evlavie cuvântul Domnului, de câte ori am luat un înțeles duhovnicesc prin auz, de atâtea ori m-am împărtășit cu Hristos.

Aceasta este împărtășirea prin urechi, al patrulea fel de împărtășire. Și Apostolul spune clar: Credința vine prin auz și auzul prin cuvântul lui Dumnezeu. Tu primești cu lingurita pe Hristos; eu îl primesc prin urechi, când ascult cu evlavie Sfânta Liturghie, cântările și predica preotului. Și ma împărtășesc de mii de ori pe zi, fără să știi tu. Tu poate, dacă nu te-ai pregătit bine, spre osânda primești Sfânta Împărtășanie. Iar eu, dacă stau cu credința, ca vameșul, în Biserica și ascult cu evlavie slujba, ma împărtășesc prin urechi. Acesta este al patrulea fel de împărtășire.

Al cincilea fel de împărtășire este pe calea miridelor, a particulelor ce se scot pentru noi la Sfânta Liturghie. De aceea nu putem pune la Sfânta Liturghie pe cei bețivi, pe cei ce înjura, pe cei ce trăiesc necununați, pe sectari, pe cei ce se sinucid. Pentru ca acea particică care se scoate, reprezintă fata acelui suflet. Aceste particule se sfințesc la Sfânta Epicleza, prin invocarea Duhului Sfânt și, la sfârșitul slujbei, după ce s-a pus în potir partea cu Iisus, și se zic cuvintele: „Plinirea paharului credinței Duhului Sfânt”, apoi se pun și particulele ce se scot pentru credincioși. În dumnezeiescul Sânge din Sfântul Potir este Trupul și Sângele lui Hristos viu.

Din prescura a patra se scot particule pentru vii, din a cincea pentru

morți și le trage în Sfântul Potir. Din aceste particule ca faina, ce s-au adăpat cu dumnezeiescul Sânge în Potir, atâtea mii și milioane de suflete au primit împărtășirea și comuniunea direct cu Iisus Hristos, cu Trupul și Sângele Lui.

Acestea patru din urma sunt cai de împărtășire, pe calea lucrării faptelor bune, dar nu înlocuiește pe cea dintâi. Numai o împărtășire temporară și în caz de ceva, tot trebuie să se împărtășească cu Trupul și Sângele Domnului, cu Preacuratele Taine.

Iată așa ne putem împărtăși în cinci feluri în Biserica Universală.

— Dacă un neoprotestant se împărtășește pe cele patru cai, dar nu se împărtășește cu Trupul și Sângele Mântuitorului, poate avea nădejde de mântuire?

— Nu! Nu are nicio valoare, pentru că este rupt de Biserica lui Hristos și nu are Darul preoției. Acela îi sectar, om rătăcit. Așa-i, mai baiete! Nu putem noi schimba ceea ce a întemeiat Hristos pentru toată lumea. El a zis: Luați, mâncați, acesta este Trupul Meu; beți dintru acesta toți, acesta este sângele Meu... (Ioan 6,53)

De ce v-am spus despre Sfânta Împărtășanie? Este bine să vă pregătiți, mama. Frățiile voastre de la tara, măcar în posturi și măcar o dată la patruzeci de zile să vă împărtășiți.

SFÂNTA CRUCE

Cuvântul Crucii pentru cei ce pier este nebunie; iar pentru noi, cei ce ne mântuim, este puterea lui Dumnezeu. De câte ori auziți cuvântul „Cruce”, să nu înțelegeți ca sectarii cei nebuni, ca baptiștii, adventiștii, evangheliștii, penticostalii, nazarinii, pocăiții, seceratorii, tudoristii, martorii lui Iehova și toți ceilalți sectari, care bântuie lumea; gurile sectare cele hulitoare, care au umplut lumea și care vatama țarina lui Dumnezeu-Cuvântul.

Să nu gândiți despre Sfânta Cruce ca ei, ci așa să înțelegeți și să țineți minte ca, cuvântul „Cruce” are îndoita putere și taină. Îndoita este Crucea, îndoite sunt înțelesurile Crucii.

Să înțelegeți despre Sfânta Cruce nu așa ca cei scurți la minte și neînțelepți, care nu vor să se închine mântuitoarei Cruci a lui Hristos, cum zice Sfântul Apostol Pavel.

Lasă-i să hulească pentru că i-a întunecat satana, le-a pus pecetea pe frunte mai întâi, adică unde sta creierul mare, ca să nu creadă. Le-a pus pecetea pe mâna dreaptă, ca să nu o ridice la frunte și să facă semnul cel mântuitor al preacinstitei și de viața făcătoarei Cruci a lui Hristos.

Deci să știți ca îndoit este omul, îndoita este și Sfânta Cruce. Nu vezi la om un ipostas în două firi? O parte se vede, adică trupul, una nu se vede, adică sufletul, pentru că este de natura nevăzută. Așa și Crucea

sa o înțelegem.

Una este Crucea materiala, văzuta, și alta cea tainica, mistica și nevăzuta, pe care o purtam în inima noastră. În Sfânta Evanghelie auzim zicând așa: Și stătea lângă crucea Lui mama Lui, Maria lui Cleopa și Maria Magdalena.

Auzi? Stăteau lângă crucea Lui. Deci, înțelege ca a sta lângă crucea Lui, nu înseamnă a sta lângă crucea spirituala, ci lângă una materiala. Crucea de lemn a lui Hristos, lângă care stătea Maica Domnului, Maria lui Cleopa și Maria Magdalena.

Când veți auzi: Pogoara-Te de pe Cruce, se înțelege Crucea lui Hristos cea de lemn pe care era răstignit. Și când veți auzi: Și L-au dus și L-au scos afară din cetate, ducându-și Crucea Lui pana la locul Capătării, ce se cheamă pe evreiește Golgota, înțelegem crucea materiala. Pe aceasta o purta Mântuitorul în spate.

Și când veți auzi ca *s-au dus evreii la Pilat și l-au rugat: „Ne rugăm ție, zdrobește fluierile picioarelor celor răstigniti, ca să-i dăm jos de pe cruce, să nu-i apuce ziua sâmbetei”, ca mare era ziua sâmbetei aceleia la iudei. Și aici înțelegem tot crucea cea de lemn, nu cea spirituala.

Iar când veți auzi în Sfânta Evanghelie pe Hristos, zicând: Cel ce nu-și ia Crucea și nu-Mi urmează Mie, nu este vrednic de Mine, să nu înțelegeți crucea cea de lemn, ci crucea spiritual, nevăzuta.

Deci, băgați de seama, ca Hristos îndoita cruce a purtat. Una în suflet: suferința, răbdarea, usturimea, durerea, rușinea, scuipările, mahnirile și întristarea; și toate cate le ducea în suflet formau crucea cea spirituala a Domnului Dumnezeuului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Iar a doua cruce, cea de lemn, a purtat-o pe umerii Săi și *S-a răstignit de bunăvoie pe ea, pentru mântuirea lumii.

Și Sfântul Apostol Pavel a purtat două cruci: Mie să nu-mi fie a ma lauda, decât în Crucea Domnului nostru Iisus Hristos. Dar el a dus și cealaltă cruce, cum singur spune: În băătăi, în suferințe, în posturi, în friguri, în primejdii de la neamuri, în primejdii pe mare, în primejdii pe uscat, în primejdii de la neamul meu, în primejdii de la frații cei mincinoși.

Deci să știți, când va ataca sectarii pentru Sfânta Cruce, ei o iau numai pe cea de a doua, numai crucea suferințelor, nu și pe cea materiala. Noi o luam și pe cea dintâi, că așa a dus-o Hristos. El a dus o cruce de lemn în spate și o cruce a suferințelor în sufletul Său, până la moarte și moarte pe cruce.

Crucea, este biruinta, Crucea este steagul lui Hristos, Crucea este arma cu care Hristos a biruit puterile iadului și ale morții. Deci vai și blestemat și de trei ori blestemat este acela care nu se închina cinstitei și de viața făcătoarei Cruci a lui Hristos!

Îndoit este omul, și îndoita cruce trebuie să poarte, cum arata Sfântul Efrem Șirul și Sfântul Chiriț al Ierusalimului, care zice: „O, creștine, niciun lucru să nu faci, pana nu faci semnul Sfintei Cruci, când pleci în călătorie, când începi lucrul, când te duci să înveți carte, când ești singur și când ești cu mai mulți; pecetluiește-ți cu Sfânta Cruce fruntea ta, trupul tău, pieptul tău, inima ta, buzele tale, ochii tai, urechile tale și toate ale tale să fie pecetluite cu semnul biruintei lui Hristos asupra iadului. Și nu te vei mai teme atunci de farmece sau descântece sau de vrăji. Ca acelea se topesc de puterea Crucii, ca ceara de la fata focului și ca praful în fața vântului. Așadar, ne-am adus aminte mai întâi de simbolurile crucii, apoi de îndoita cruce – cea materiala și cea spirituala.

DESPRE DRAGOSTEA DE DUMNEZEU

Sfântul Efrem Șirul arata ca aproape de chilia lui era un pustnic cu numele Iulian.

Acest pustnic își făcuse o chilie în forma de mormânt într-o piatra și stătea acolo și pururea se ruga și postea. Dormea pe piatra jos, căci nu avea pat. Dar avea umilința și lacrimi în rugăciune, încât, când citea la psaltire sau în Sfânta Scriptura, unde vedea scris cuvântul „Doamne”, „Dumnezeule „sau „Iisus Hristos”, stătea și varsa multe lacrimi pe numele Mântuitorului.

Sfântul Efrem spunea: M-am dus odată la dansul și când m-am uitat în cărțile lui, acolo unde era scris „Dumnezeu „sau „Iisus Hristos”, acolo nu se mai cunoșteau slovele.

N-am cunoscut lucrarea lui. Atunci l-am întrebat:

— Părinte, de ce în cărțile sfinției tale, unde sta scris numele lui Dumnezeu este șters?

Sfântul Efrem îi era un fel de duhovnic al lui.

— Pentru Dumnezeu, Părinte Efrem, îți voi spune: Femeia aceea păcătoasa din Evanghelie, a spălat picioarele Mântuitorului și le-a șters cu parul capului ei, iar eu, când vad scris numele Mântuitorului, parca îl văd pe El, și atunci curg multe lacrimi din ochii mei. Măcar ca nu văd picioarele Lui, îi văd numele Lui de pe cărți. Vezi câtă umilința era în acest suflet? Câtă pătrundere și simțire dumnezeiască în el? A zis Sfântul Efrem:

— Buna este lucrarea ta, părinte, dar pentru Dumnezeu, te rog să cruți cărțile. Ca dacă ai să mai plângi mult, nu se va mai cunoaște nimic pe ele.

Așa multă umilința avea.

Apoi l-a întrebat Sfântul Efrem:

— Cum ai atâta umilința?

— Eu, când îmi aduc aminte ca Dumnezeu m-a adus în ființa din ce

nu am fost și ca ma rabda în toate zilele vieții mele și în toate clipele pentru neputințele și păcatele pe care le fac cu gândul, cu voie sau fără voie, cu știința sau cu neștiința, mă gândesc cât de bun este Dumnezeu și cât sunt eu de rău, că sunt un izvor de păcate. Cugetand așa, nu pot să nu plâng, rugând pe Dumnezeu să facă mila cu mine, cum a făcut altadta cu femeia cea păcătoasă.

La urma a spus Sfântul Efrem: „Ai văzut un om care iubea pe Dumnezeu din toată inima? unde vedea numele lui Dumnezeu, îl uda cu lacrimi. Aceasta dragoste de Dumnezeu, cine o are cu adevărat, se mântuiește”.

Noi citim cărți, în plus, ne rugam ceasuri întregi fără umilința, fără zdrobire, fără lacrimi și rugăciunea noastră este seaca, o rugăciune cu seceta, cu uscăciune, cu răceala, cu părăsirea darurilor. Și de ce? Pentru că ne rugam doar cu gura; nici cu inima și nici cu mintea nu ne rugam. Cine vrea să iubească pe Dumnezeu, trebuie să învețe ca pururea sa verse lacrimi pentru păcatele lui.

DESPRE FELUL LACRIMILOR

Diavolul se amesteca în toată fapta buna. Ai văzut buruiana aceea numita hamei? Ea se prinde de orice găsește în cale: de gard, de stâlp, de poarta, de copac, de par. Numai vezi că se ridica. Așa face și diavolul cu toată fapta buna. Se încolăcește în jurul ei pentru a o face zadarnica, să nu mai fie buna.

Cât de mare este darul lacrimilor! Dar și aici diavolul aduce ispita. Și în felurile lacrimilor se baga vrăjmașul, ca să facă zadarnica lacrima omului în rugăciune, să nu fie primită la Dumnezeu.

Lacrimile cele adevărate, care izvorase din dragostea de Dumnezeu, atâta putere au – spune Sfântul Grigorie de Nazianz – încât, izvorul lacrimilor de după Botez este mai mare decât însuși Botezul. El zice: „Știu și al cincilea botez, care se naște din lacrimi, din pocăința cu lacrimi, și atâta putere are botezul acela, încât este mai mare decât cel dintâi. Pentru ca Botezul cel dintâi ne șterge păcatele, dar nu ne da putere de a nu mai păcătui. Dacă am vrea noi se poate, dar voința omului este lăsată libera după Botez să aleagă: să păcătuiască sau nu. Iar lacrimile de după Botez șterg și păcatele pe care le facem. Lacrimile de umilința sunt mai bune decât Botezul, pentru ca șterg toate păcatele care s-au făcut de la Botez până atunci și te lasa curat. Sunt mai multe feluri de lacrimi. Dacă ai lacrimi. Să iei aminte care sunt bune, care sunt mijlocii și care sunt de la satana. Lacrimile cele bune sunt cele din dragoste pentru Dumnezeu. Acestea îngrașă pe om, dau bucurii mari sufletului – ori de mănâncă, ori de nu mănâncă –, dacă plânge, el este satul. Aceste lacrimi tin și de foame și de sete, și omul nu are supărare pe nimeni. Sufletul lui pururea se bucura, pentru că are dragoste de

Dumnezeu; acela ce are lacrimi din dragostea lui Dumnezeu.

Auzi ce spune Sfântul Apostol Pavel: Bucurați-vă, fraților, și iarăși zic, bucurați-vă!

Al doilea fel de lacrimi bune sunt cele care vin din frica lui Dumnezeu, dar acestea usuca pe om, Lacrimile care se nasc din frica lui Dumnezeu nu îngrașă, ci usuca pe om. Deci lacrimile cele mai bune sunt lacrimile care vin din dragostea de Dumnezeu.

Omul plânge și tot slabește pentru ca lacrimile de acest fel se nasc din frica. El se teme de muncile iadului, se teme de Dumnezeu și din această cauză plânge mereu, și se usuca trupul lui chiar dacă ar mânca sau n-ar mânca, de ar dormi sau de n-ar dormi. Aceste lacrimi au putere să usuce firea omenească, din cauza scarbei pentru păcat, cum se usuca lemnul la foc.

Al treilea fel de lacrimi bune sunt cele ce se nasc din frica morții și din frica judecății. Cugetand omul cum va fi la moarte, cum are să se chinuiască, cât de greu are să se desparta de trup, cât de greu va fi în ziua judecății, când va sta în fața a milioane de îngeri să primească răspunsul hotărârii, unde să meargă, la bine ori la rău și, Doamne ferește, să primească osânda veșnică. Deci și aceste lacrimi sunt bune.

Mai sunt lacrimi mijlocii, adică firești, care nu-s nici bune, nici rele. Vezi ca mama plânge după copil, copilul plânge după mama, tata plânge după băieți; sau plânge unul după prietenul lui, ori plânge sotia după soț. Lacrimi firești sunt și cele din boala, din suferința și din tristețe.

Sunt și lacrimi care se nasc din slava desarta. Acestea sunt lacrimi rele.

Unul are darul umilinței, dar plânge pentru că-i place să-l vadă altul. Mai bine n-ar mai plânge, ca satana i-a furat aceste lacrimi.

Este bine ca omul să ascundă darul umilinței, dacă-l are de la Dumnezeu. Dar și diavolul pune pe om să plângă, când îl văd alții. Dacă nu poți opri aceste lacrimi, nu ești vinovat.

Dacă omul plânge cu scop să-l vadă cineva sau îi place să știe cineva că-i plângăret, aceste lacrimi sunt din slava desarta și sunt rele și chiar păgubitoare.

Mai sunt lacrimi venite din manie. Ai văzut om, când nu se poate răzbuna pe altul, plânge de ciuda. Atâta îi este de necaz, că nu poate să se răzbune pe celălalt, și plânge de amărăciune. Acestea sunt și mai rele ca cele din slava desarta. Acestea sunt lacrimi ucigașe și rele, pentru ca el plânge și inima-i stoarsă de satana, încât izvorăște lacrimi de ura. Acestea sunt lacrimi foarte grele, foarte păcătoase, satanicești.

Altul plânge din dezmiardare. A avut prietenie cu o femeie sau cu altcineva și, când își aduce aminte de dansa, plânge. Acestea sunt

aduse de dracul desfrânării.

Mai sunt lacrimi rele, care se nasc din pagube. A pierdut omul bani sau casa; i-a luat pământul și plânge după avere. Aceste lacrimi sunt tot de la vrăjmașul, pentru ca omul crede ca Dumnezeu nu are să aibă grija de el.

Deci, iată de câte feluri sunt lacrimile și nu toate sunt bune. Numai lacrimile din dragostea lui Dumnezeu, din frica lui Dumnezeu, din frica de moarte sau de muncile iadului îl curata, îl luminează, îl apropie de Dumnezeu. Celelalte sunt sau firești sau lacrimi rele și osânditoare.

Sfântul Dionisie Areopagitul spune ca răul adus de satana în aceasta consta: în pofta fără de minte, manie fără judecata și închipuire sau nălucire pripita. Ai văzut care-i răul din satana și din toate slugile lui? Pofta fără de minte, că au poftit să fie asemenea lui Dumnezeu; manie fără de judecata, căci se pornesc fără rațiune să omoare pe oricine, să se răzbune, să facă rău oricărei zidiri a lui Dumnezeu și nălucire pripita că își închipuiesc să fie întocmai cu Dumnezeu, uitând că sunt făcuți de Dumnezeu.

Dacă ai lua de la diavoli aceste trei patimi, ei *s-ar face înapoi îngerii. Dar acestertei răutați îi fac pe ei draci. Iar, dacă ai scoate din firea lor acestea, ei ar rămâne curați ca îngerii, cum au fost întâi.

HARUL MÂNTUIRII

— Câtă vreme este harul cu noi? a întrebat un credincios pe Părintele Cleopa. Iar el a răspuns:

— Cât trăim. Numai dacă îl căutam. Dar dacă nu-l căutam, după ce am murit, nu mai este cu noi.

— Cum putem câștiga harul lui Dumnezeu?

— Harul lui Dumnezeu îl primim de la Botez și îl păstrăm în noi prin Sfintele Taine și prin toate faptele bune. Adică prin post, rugăciune, spovedanie, împărtășanie, citirea cărților sfinte, priveghere, milostenie, smerenie, nașterea și creșterea copiilor în frica lui Dumnezeu și toate celelalte.

Harul vine, dar nu-i spargător de uși. Dumnezeu nu fortează ușa nimănui ca să intre. Ai auzit ce spune la Apocalipsa?

Iată stau la ușa și bat. De va auzi cineva glasul Meu și va deschide, Eu și Tatăl vom veni la el și lăcaș la el vom face...

Harul numai atunci vine, când îi deschidem, noi ușa inimii. El bate la ușa și dacă suntem împietriți și nu ne silim să facem voia Domnului, harul nu vine cu sila. Pentru ca Dumnezeu i-a dat omului voie de sine stăpânitoare să primească harul sau nu. Harul nu vine cu sila la noi, Nu! Ca iată ce zice Duhul Sfânt: de veți vrea și de ma veți asculta, bunătățile pământului veți mânca; iar de nu veți vrea și nu ma veți asculta, sabia cea cu două tăișuri vă va mânca pe voi, ca gura

Domnului a grai acestea.

Auzi ce spune iarăși Scriptura: Dumnezeu l-a făcut pe om și l-a lăsat în mâna sfatului său. Și iar zice în Psaltire: Doamne, căci cu arma buneivori ne-ai incununat pe noi. Harul îți da în gând: „Posteste, omule, roagă-te, pazeste-ți mintea, fa milostenie, mergi la biserică, lasa și urăște păcatul, spovedeste-te curat!” Iată ce trebuie să faci.

Harul îți da gând. Dacă vrei, să-l asculți; dacă nu, Dumnezeu cu sila nu mântuiește pe nimeni. Atunci n-ar mai fi lad și Rai dacă fapta buna am face-o siliti de puterea lui Dumnezeu. Ci toate le face omul de bunăvoie. Ca zice iarăși Duhul Sfânt: Pe datatorul de bunăvoie îl iubește Dumnezeu.

Așa că, siliți-vă cu dragostea lui Dumnezeu să faceți ce credeți că este bine. Ca după moarte nu mai este mântuire pentru nimeni. După moarte *s-a închis ușa. Tot ce putem, să facem cât mai avem o scântie de viață. Căci după moarte nu mai este lucrare pentru fapta buna. În ce te găsește moartea, în aceea te ia.

Zice la Ecleeziast: De va cădea lemn în austru, de va cădea lemn în crivat, unde va cădea, acolo va rămâne. Iar Sfântul Ioan Gura de Aur talcuiește pe prorocul: „De va cădea lemn în crivat... dar de lemne se îngrijește Domnul? Aici de suflet grăiește”. Apoi zice: „Crivatul este nepocainta care l-a apucat și austrul este milostenia și pocăința. Căci unde va cădea sufletul după moarte, acolo va rămâne...”

Cum te-a apucat sfârșitul. Ca în minutul cel mai de pe urma al vieții *S-a răstignit Mântuitorul și așteaptă și îngerii din ceruri și toată lumea mântuirea sufletului.

Să ne rugam lui Dumnezeu să ne dea sfârșit bun, să nu ne apuce moartea nespovediți. Căci dacă l-a apucat pe cineva moartea nespovedit, este ca și cum ar fi nebotizat, dacă are păcate de moarte. Nu-i folosește nimic. Nici nu-l poate scoate Biserica pe urma cu rugăciunile ei. Pentru ca nu *s-a îngrijit din vreme să-și curețe sufletul sau cu pocăința cea adevărată, cu rugăciunea sincera și celelalte fapte bune.

— Dar desăvârșirea nu are continuitate după moarte?

— Pentru cei desăvârșiți are. Că ai auzit ce zice Duhul Sfânt: Merge-vor din putere în putere. Arata-se-vor Dumnezeului dumnezeilor în Sion. Și sufletele dreptilor și îngerii merg în veacul veacului dintr-o treapta a fericirii duhovnicești tot mai înalte.

Fiindea Dumnezeu nu are margini intru înălțime. În veacul veacului merg și dreptii și îngerii tot mai sus, din treapta în treapta, dacă a pornit sufletul spre veșnicie, spre bine. Iar dacă moare omul nespovedit și în grele păcate, coboară spre rău până ajunge în fundul iadului, de care să ne izbăveasca Dumnezeu pe toți. Amin.

DESPRE IUBIREA DE ARGINT

Precum dragostea creștina este rădăcina tuturor faptelor bune, așa și iubirea de argint este rădăcina tuturor răutăților. Vezi ca Apostolul Pavel n-a numit alta fapta rea rădăcina a tuturor răutăților, decât numai iubirea de argint. Aceasta se pornește din ura și din dispreț fata de fratele tău, iar dragostea care este cea mai mare dintre toate virtuțile și legătura desăvârșirii, a numit-o maica și izvor a toată fapta buna.

Pentru aceasta Mântuitorul a spus: Cea mai mare porunca din Lege și cea dintâi este să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău din toată inima ta, din tot cugetul tău și cu toată puterea ta. Zicând „inima”, „cuget” și „putere”, Mântuitorul a cuprins deodată cele trei părți ale omului.

Prin inima a cuprins sufletul, prin cugetare a cuprins mintea, iar prin virtute (putere) a cuprins trupul. Deci toată ființa omului trebuie să se contopească în dragostea lui Dumnezeu. Iar când a fost vorba de dragostea de aproapele, a zis a doua porunca asemenea cu cea dintâi: Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuți.

Dragostea lui Dumnezeu nu are limite, adică din toată puterea, din tot cugetul, din toată virtutea; iar iubirii de aproapele, i-a pus margine: să-l iubești atât cât te iubești pe tine. Pentru ca acesta este ce spune alta Evanghelie: Cine iubește pe tata sau pe esora sau pe frate mai mult decât pe Mine, nu este vrednic de Mine. Nu a spus că nu-î voie să iubești, ci dacă iubești pe aproapele mai mult decât pe Dumnezeu.

POCĂINȚA ÎMPĂRATULUI MANASE

Manase, împăratul evreilor, din Vechiul testament a făcut atâtea păcate înaintea lui Dumnezeu cum nu a mai făcut nimeni asemenea lui. Timp de 52 de ani a făcut cu sila un popor întreg să se închine la idoli și diavoli, silindu-l să se lepede de Dumnezeu. Și s-au depărtat de Dumnezeu și el și copiii lui și toată familia. Iar pe cei ce nu voiau să se închine la idoli și să aducă juertfa dracilor, îi omora cu cele mai crancene chinuri. Deci, acest împărat a făcut atâtea păcate, încât nu se poate spune. Dar, Preasfântul Dumnezeu, ca să-Și arate adâncul milostivirii Lui, și mila Lui care nu are margini, l-a adus pe Manase la pocăința prin judecățile Sale. Cum? Acest împărat, deși era așa de rău, se trăgea din neam bun. Tatăl sau, Iezechia, împărat plăcut lui Dumnezeu a trăit în timpul Prorocului Isaia. Cred că el s-a rugat lui Dumnezeu, să-l întoarca pe fiul său, care se îndepărtase de Făcătorul cerului și al pământului. Și cum l-a întors Dumnezeu?

Văzând Dumnezeu răutatea și necredința lui Manase și atâtea întunecare la minte, încât nu numai el s-a îndepărtat de Dumnezeu, ci și un popor întreg a fost adus în calea pierzării, silit să se lepede de Dumnezeu, atunci El, Care știe cum să aducă pe fiecare la pocăința, i-a pus zabala și frau, cum spune în Psaltire: Cu zabala și cu frau, fălcile lor

vei strânge, ale celor ce nu voiesc să se apropie de Tine.

Așa a pățit și acel împărat. Ca dacă îl lasa Dumnezeu așa, niciodată nu se pocala. Dar a trimis Dumnezeu pe boierii împăratului Asud din Babilon cu mare oștire și au robii Ierusalimul, luând pe împăratul Manase rob. L-au legat și l-au pus într-o cusca în care nu putea sta în picioare. Era legat ca un belciug, cu capul la picioare, cu două lanțuri de arama. Și l-au băgat în cusca aceea, în care nu putea să ridice capul, decât să stea numai așa, legat în forma de belciug rotund.

Împăratul Asud a crezut că va trăi o săptămână sau câteva zile și îi dădea mâncare de două ori pe săptămână, numai pâine de tarate și apă.

Împăratul Babilonului tot întreba pe slugile lui:

— Nu a murit împăratul Manase?

Iar ei răspundeau:

— N-a murit, Maria Ta. Este încă viu și se mișcă în cusca aceea! Mare lucru!

Și a trăit împăratul în acea cusca, legat cu lanțuri, nu o săptămână, nu o lună, nu zece luni, ci șapte ani și ceva. Și era înfricoșata minune să vezi legat un om cu capul la picioare, să-i dai puțină apă și pâine de tarata de două ori pe săptămână și încă să mai supraviețuiască.

Acest împărat de la care Dumnezeu nu a voit să ia scânteia de viață din el, după atâtea chinuri și necaz și canon ce avea acolo în aceste scarbe mari, rămăsese numai pielea și oasele. Gândiți-vă ce era acolo. Atunci el și-a adus aminte de Dumnezeu și a zis: „M-a adus Dumnezeu în acest chin și canon, pentru că L-am maniat și m-am întors de la El și am silit și poporul lui Dumnezeu să jertfeasca la idoli!”

Se gândea în inima lui: „Dacă m-a ținut Dumnezeu cu zile până acum, oare ce vrea El de la mine? Sigur că vrea mântuirea mea!”

Atunci, din adâncul inimii, a început să suspine, să verse lacrimi și cu văpaie de foc se ruga lui Dumnezeu: „Doamne, Dumnezeul lui Avraam, al lui Isaac și al lui Iacov, Dumnezeul cerului și al pământului! Doamne, Dumnezeule, dacă Tu ai făcut mila cu mine să nu mor eu atâtea ani și să stau în lanțurile acestea grele și să mai fie viața în mine, se vede că Tu aștepti să mă întorc la Tine.

Deci, Doamne, Dumnezeul meu, nu pot pleca genunchii mei, nu pot să plec fruntea la pământ pentru că sunt împilată de lanțuri grele de fier și de arama, care mă trag și mă țin ca un belciug, cu capul la picioare și nu pot să mă rog Ție. Nu pot să fac metanii, nu pot să cad cu fata la pământ, pentru că sunt așa legat. Ci, te rog, Doamne, Dumnezeule și îmi plec genunchii inimii mele; adu-ți aminte, Doamne, că dacă Tu vei face mila cu cei drepti, nu-i nicio minune. Tu nu ai pus pocăința lui Avraam, lui Isaac, lui Iacov și seminției lui celei drepte, ci ai pus

pocăința asupra păcătoșilor. Deci, Doamne, Dumnezeule, dacă ai să faci mila cu mine, dacă ai să cauți Tu în inimi, dacă ai să mă ierți pe mine pentru păcatele care covârșesc nisipul de pe malul mării, atunci are să se cunoască, Doamne, cât de negrita este mila Ta și cât de neajunsă de minte bunătatea Ta... „Așa rugându-se el din adâncul inimii lui și varsand siroaie de lacrimi cu durere mare în acel chin în care era, Preasfântul Dumnezeu și-a adus aminte de dansul și a dat în gând acelui împărat, pe nume Asud, să-i dezlege acele lanțuri și să-l scoată din cusca, din acea carcera.

Când l-a scos, din cauză că a stat legat cu lanțuri de picioare, l-au dat de-a dura și mergea ca un cerc. Oasele se făcuseră rotunde și nu se putea întinde deloc. Gândiți-vă ce jale era acolo să vezi un om făcut în forma de cerc, numai pielea și oasele, și să-ți fie mila de el. Gândiți-vă ce jale era acolo!

Și au început a plânge paganii din Babilon, zicând: „Mai exista viața în omul acesta? Este ființa de om acesta? „Atunci l-au lăsat liber și au început să-l hrăneasca cate puțin, să-l îngrijeasca, și în timp de câteva luni *s-a ridicat pe picioare. Și nu numai că *s-a ridicat și *s-a făcut sănătos, dar împăratul Babilonului a spus: „Dumnezeul lui, Căruia se închina, l-a iertat pentru așa de mare pocăința”. Și l-a trimis înapoi împărat la Ierusalim!

Manase a venit iar împărat și a adus pe poporul lui la închinarea lui Dumnezeu, făcând fapte bune, pe cât a putut până la sfârșitul vieții și apoi a scris rugăciunea aceea mare, pe care o zicem la Pavcernita Mare, numita rugăciunea lui Manase, împăratul iudeilor.

Ați văzut înțelepciunea lui Dumnezeu? Ați auzit ce face Dumnezeu? Dintr-un împărat pagan, ale cărui păcate covârșiseră stelele cerului și nisipul mării, a făcut iarăși împărat și sfânt, pentru că *s-a pocăit din adâncul inimii, a varsat lacrimi de foc și a fost chinuit atâția ani, cu atâta post și cu atâta chinuire și durere! Totuși el nu și-a pierdut nadejdea în mila lui Dumnezeu.

CUGETAREA LA MOARTE

Totdeauna să fii cu gândul la moarte, la judecata, la gheena, la ultimul moment din viața, la împărăția cerurilor, la slava dreptilor, la hotărârea cea din ziua judecății, pentru ca acestea ne țin treji. Dacă gândesc că am să mor și nu știu când, câtă pregătire ne trebuie?

Cine ne poate spune nou dacă mâine ne mai întâlnim când rasare soarele? Ia să vedem? Ne putem pune garanti ca ajungem pana mâine? Iaca nu pot să mă pun garant; ca viața nu-î în mâna mea. Ma ia o durere, un junghi și gata. Asta-i. Ca dacă ai cugeta la moarte, te ajuta foarte mult ca să nu greșești.

Cel mai mare sfetnic, cel mai bun sfetnic, cel mai înțelept sfetnic,

dacă vrei să ți-l iei în viață, să ți-o iei pe moarte! Așa spun Sfinții Părinți. Pe Sfântul Vasile l-a întrebat filosoful Eubul, mare profesor al Alexandriei:

— Vasile, care-i firea filosofiei? Care-i cea mai înalta filosofie?

— De-a pururea sa cugetam la moarte.

Ce suntem noi, fraților? Praf și cenușa! Viermi împutuți ai pământului! Tarana! „O mână de pământ în fundul unui mormânt”. Asta suntem noi. Ce nelaudam? Ce ne încăpățânam? Ce-am făcut noi alt soare pe cer, alte stele, alte ceruri?

Cea mai mare nebunie e să se înalțe omul în sine. Cea mai mare nebunie e să nu-și cunoască omul neputința sa. Te ia un junghi de cu seara și pana dimineața ești gata! Te-ai dus, ai murit fără pocăința, te-ai prapadit!

Unde sunt tiranii? Unde-s împărații lumii? Unde-s puternicii veacului? Unde-s șahișahii Persiei? Unde-s împărații Chinei? Unde sunt sultanii turcilor? Unde-s faraonii Egiptului? Unde-s Napoleonii Franței? Unde-s țării rușilor? Unde-s cezarii Romei? Unde-s kaiserii și împărații Germaniei? Unde-s, mai? Unde-s? În fundul iadului, dacă n-au făcut bine! Și dacă au făcut bine, ferice de ei că au plecat de la o împărăție la alta.

Dumnezeu judeca pe toți acuși. Potopul atomic este pe clampa ușii. Într-o clipeala de ochi ne putem topi. Și atunci o să vadă omul pe cine a maniat și pe cine a supărat.

Ce n-a făcut El pentru noi? Și să-n[*]hizi ochii și să spui: „Păi, dar n-am știut! „la gândiți-vă câtă nebunie e aici! Câtă hula! Pus-au asupra cerului gura lor – cum spune în Psaltire.

Vai de noi! mai bine nu ne nașteam pe fata pământului, deact să zicem una ca asta. Vai de noi și de toți aceia care cred vreodată ca fără Dumnezeu pot face ceva. Vai de noi! Mântuitorul a spus: rămâneți întru Mine și Eu întru voi, ca fără Mine nu puteți face nimic. Ce putem face noi? Iată acum vine o săgeata și gata!

Dar unde te duci? Ca dac-ar fi iadul două sute de mii de ani, ar fi tare puțin. Că ai crede: „Mai, după două sute de mii de ani, tot am să scap!”. Dar acolo-i veșnicie.

Sfântul Antonie le spunea ucenicilor: „Pururea aduceți-vă aminte de veșnicie. Pururea sa gândiți, ca, dacă seara te-a apucat asfințitul soarelui, nu ești sigur ca ajungi pana dimineața. Și dacă dimineața ți-a răsărit soarele, nu ești sigur dacă mai apuci apusul. Că nu este viața în mâna noastră”.

Vai de mine! Nu spune în Psaltire: Doamne, tu ai pus cu palme măsurate zilele mele. Ca ce n-ar da omul să mai trăiască un ceas, când vine moartea? Să va zic o istorioara.

Era un împărat al Persiei. Acesta a fost foarte iubitor de aur. Și-a făcut mobila de aur, și-a făcut case și totul a spoit în aur – și mobila din casa a făcut-o din lemn de caspian, un lemn pe care nu-l arde focul, mai frumos se face în foc. Dar era atât de iubitor de aur, ca a adunat șaptezeci și cinci de lazi de aur – bani de aur, monezi –, fiind zgârcit; și a pus bir mare pe popor și a asuprit lumea în tot chipul. Femeia lui era o femeie înțeleaptă:

— Mai, omule, dar cât o să trăim noi de-aduni atâta aur?

— Taci! Aurul este mai puternic decât toate.

Și s-a îmbolnavit de moarte împăratul. Atunci a adunat toți înțelepții Persiei și-i întrebe cât mai are de trăit. Și avea un preaînțelept filosof și doctor, pe care îl chema Sindonie.

Acela îi spunea numai adevărul în față. Și împăratul avea ciuda pe el, că nu-l măgulea. Sunt și oamenii fățarnici, vicleni, care măgulesc: „Maria ta în veac ai să trăiești!” Dar acela îi spunea adevărul: „Uite așa trebuie să faci”.

Împăratul l-ar fi pierdut, ca putea să-l piardă ca împărat, dar zicea mai târziu, când se trezea: „Mai, asta are dreptate, ca totdeauna îmi spune cam ce-i drept!” Alteori îl ura, ca totdeauna adevărul este urat. Mântuitorul a spus: Dacă Ma urase pe Mine și pe voi vă vor un.

Și chema împăratul doctori și filosofi, care-i ziceau: „Maria ta, ai să mai trăiești atâția ani!” la chemati pe Sindonie, a zis împăratul.

— Sindonie, ce zici tu, mai trăiesc?

Acela i-a pus mâna pe puls.

— Nu rasare soarele mâine dimineața și ești gata!

— Așa spui?

— Da! Dacă nu, capul meu să fie jos. Lasă-mă să trăiesc până mâine!

Îi cheamă pe ceilalți:

— Da, maria ta, ziceau ei, ești bine, ai să mai trăiești!

— Eu dacă mai trăiesc mai mult decât a zis Sindonie, pentru fiecare ceas dau câte o lada de aur, care îmi mai da un ceas de viață! Cu cele 75 de lazi de aur, tot mai am șaptezeci și cinci de ceasuri de trăit!; a zis împăratul. Și ei toți ziceau:

— Maria ta, ai să trăiești! Eu îți fac injecții; da, eu îți fac frecție; da, eu îți dau medicamente; da, eu te trag pe picioare... — numai ca să capete o lada de aur!

Îl cheamă iar pe Sindonie:

— Ce zici tu, Sindonie? Îți dau și ție o lada cu aur, dacă mai trăiesc un ceas.

— Mie dacă mi le dai pe toate, nu-ți pot da, nu un ceas, nicio clipă, că nu-ți viața la noi, este la Dumnezeu.

— Și ce zici?

— Cum ți-am spus; nu-ți rasare soarele. Când va mai fi o jumătate de ceas până atunci, te-ai dus.

Iar ceilalți ziceau:

— Maria ta, lasă-l pe Sindonie; da paralele încoace ca facem noi ce facem. Aducem medicamente, din nu știu care țară...

Împăratul era gata să dea și cele șaptezeci și cinci de lazi pentru a mai trăi:

— Mai, dau o lada pe ceas! Numai să nu fie cum a zis Sindonie.

Și parca ce mai erau 75 de ceasuri? Nebunie. Să se lege omul de viața asta!

Uite ce-i, frate, când este vorba de adevăr, să spui numai adevărul. Ca viața nu-i la noi, ca mai dai tu o lada de aur să mai trăiești un ceas. Dar eu, cât n-aș da când mor, să-mi mai dea Dumnezeu un ceas să mă pocăiesc! Vezi cât este de scumpă viața? Dar dacă vrei să trăiești în vecii vecilor, fa voia lui Dumnezeu, întoarce-te la pocăința și fa fapte bune și vei trai în vecii vecilor, iar dacă nu, te așteaptă munca și chin în vecii vecilor.

Ferească Dumnezeu de asta! Ferească Dumnezeu! De aceea am spus, să nu punem baza în oameni, Doamne ferește, și în cuvintele lor. Fiecare este o mână de tarana întinată, în fundul unui mormânt. Du-te la cimitir să-mi arăți care-i împăratul și care-i ostașul; care-i ministrul și care-i generalul. Du-te colo la cei care au murit de 50 – 60 de ani. Acolo să-mi arăți tu unde-i mitra arhiereului, unde-i coroana împăratului, unde-i bastonul filosofului, unde-s galoanele generalului; arată-mi mie acolo, să vedem! Suntem egali cu toții acolo. Suntem tarana cu toții acolo. Și poți să-mi spui că nu-i un adevăr? Nu poți spune, în veacul veacului.

Iată ce suntem! Să nu nădăjduim în viața asata. Ca pe toți îi înșela viața asta și își bate joc de toți. Te duci în fundul iadului, dacă pui baza pe dansa. Iar dacă în aceasta puțină viața pe care-o mai avem, facem ceva pentru mântuirea sufletului, apoi acela este cel mai înțelept om din lume. Cu puțină vreme cât tine viața – că-i o trecere, o vizita pe pământ –, putem câștiga veșnicia, viața veșnică.

De aceea, nu trebuie să-ți pui nădejdea în putregaiul ăsta de trup, sau în bani, sau în dregatorii, sau în cinste, sau în palate, sau în bogăție, sau în știință, sau în meșteșug, sau în frumusețe, sau în orice vrei; ca toate-s nălucire.

N-auzi ce cânta Sfântul Ioan Damaschin? Mare înțelepciune!

„Toate sunt mai neputincioase decât umbra, toate sunt decât visurile mai înșelătoare, într-o clipeală pe toate acestea moartea le apuca. Ci veniți, iubiții mei frați, răsodatului să-i cerem odihna de la Hristos și sufletelor noastre mare mila”.

Asta-i stihovna care se cânta când mergi și duci mortul la groapa. Ai

auzit ce spune? „Toate sunt mai neputincioase decât umbră. Toate sunt decât visurile mai înșelătoare. Într-o clipeala pe toate acestea moartea le apuca. „Că de ce au plâns Sfinții Părinți, toată viața lor? De ce li *s-au uscat și le-au căzut genele de la ochi de lacrimi, ca Sfântului Arsenie cel Mare? Purta o basma în san și atâtea lacrimi a varsat, ca pururea își ștergea ochii. Mintea îi era la cer! I-au căzut genele de la ochi și a fost șaptezeci de ani, numai în pustie. Pentru ce? Pentru ca cugeta la veșnicie.

Vine unul la mine, nu se lasa de un păcat și încă era om bătrân, și-mi zice:

— Părinte, să-mi dai canon aspru, ca nu ma pot lasa de fumat.

— Moșule, lasa țigara, că te duci în fundul iadului!

— Părinte, m-am obișnuit și n-o pot lasa.

— Moșule, ești bătrân și nu știi când vine moartea!

— Vreau să scap de ea, dar nu știu cum!

— Dacă nu te poți lasa de păcat, cum ai să rabzi focul iadului?

— Mi-e frică de iad, dar de fumat nu ma pot lasa!

Aveam un sfeșnic cu o lumânare mai groasă și-i zic:

— la vino încoace! La tine degetul la lumânare!

— Valeu! Nu pot!

— Tine-l acolo!

Și-i iau mana și i-o țin eu.

— Nu pot, părinte, ma arde!

— Tine-o acolo, frate! Când ți-o veni dracul cu pofta, pune o lumânare și tine mana. Vrei să te duci în iad? Acolo nu-ți lumânare. Cuptoare cu foc, de miliarde de ori mai tari ca asta. Pune mâna în foc și vezi! Stai pana ce arde, pana ce-or curge sângele, pana ce-or cădea ciolanele! Să vezi, mai vine pofta?

— Bine zici, părinte, așa am să fac! De-acum nu-mi mai trebuie să pun țigara în gura cate zile voi avea.

— Și dacă te mai robește vreo patima sa tii mana în foc și să n-o iei de acolo pana nu-ți vei aduce aminte de focul iadului.

Și acesta ți-i canonul: să zici: „Doamne lisuse... „și să pui mâna la foc. Să vedem, o să-ți mai trebuiască spurcăciuni?

Ehee, pai dacă uitam de focul acesta, de cel veșnic nu scăpam!

Vai de noi, căci degeaba am mai văzut soarele pe pământ. Ce, crezi că-i gluma, frate? Îți spune Hristos, ți-au spus prorocii, ți-au spus patriarhii, ți-au spus dreptii și vine Dumnezeu din cer și-ți spune că este foc veșnic. Unde focul lor nu se stinge și viermele lor nu doarme.

Vine Dumnezeu să-ți spună că este foc veșnic! Cine trebuia să ne mai spună, fraților, de ziua judecății? Ți-a spus:

Legati-i mâinile și picioarele, aruncați-l în întunericul cel mai

dinafară. Acolo va fi plângerea și scrâșnirea dinților. Este gluma aceasta?

Dumnezeu spune! Ți-a spus că este gheena, foc negru fără lumina, de miliarde de ori mai fierbinte ca acesta și n-are fund și n-are margini în veacul veacului, unde se chinuiesc dracii și cei mai păcătoși.

Ai văzut istoria aceea cu călugărul Andrei? Care a stat trei minute în gheena și i saporut mai mult de trei sute de ani.

Este scrisa în „Viața repausaților”. Ai văzut ce minuni! Ia gândiți-vă! Ce-i gluma?

„Dac-am venit Eu din cer să sufăr pentru tine, să-mi vars sângele, cel preasfânt și preacurat, să-mi pun viața și sufletul pentru tine și ți-am spus că este munca veșnică! Ce mai poți să spui acum? Când îți spun: Duceți-vă de la mine, blestemaților în focul cel veșnic. Câtă dreptate are El! Și: Veniți binecuvântații Părintelui Meu, de moșteniti Împărăția cerurilor, ce agatita vouă de la întemeierea lumii.

Ai văzut? Pentru unii este gătită Împărăția și pentru alții munca cea veșnică. Ferească Dumnezeu! Să stăm bine, să luăm aminte! Că ne înșală ticaloasa asta de viață, și hoitul ăsta de trup ne trage numai la moarte. Numai la moarte.

El este cel mai bun prieten cu dracul; cel mai bun dintre toți. El te trage la mâncare multă, la băutura multă, la somn mult, la curvie, la distracție, la lene, la dezmiardare, la iubire de bani, la iubire de averi. Uite dracul cum te trage la păcat! Tovarăș rău și viclean, care pururea ne înrobește, pururea ne spurca și pururea ne îngrozeste și desparte îngerul Domnului de la noi. Cel mai mare dușman care trage la moarte și la munca veșnică; fire stricata din Rai, corupta, care ne luptam atâta cu el să-l tragem la bine și el iar la rău se duce.

Dar Dumnezeu a venit cu darul Lui și ne-a dat Botezul și atâtea arme; și pocăința și mărturisirea ca să ne putem îndrepta, să ne putem mântui.

DESPRE MOARTE

Cine poate să fie sigur că vom ajunge pana mâine sau peste un ceas? De aceea, pentru ca viața noastră este nesigură pe pământ și toate se opresc la mormânt, în cele ce urmează vom vorbi despre două lucruri: despre moarte și conștiința. Mai întâi, după dreptate, să vorbim despre moarte. Porunca cea dintâi a lui Dumnezeu, după greșeala protoparinților noastră, a fost aceasta: Cu moartte veți muri. Și într-adevăr, după calcarea poruncii, două morți au venit asupra neamului omenesc. Adam, după 930 ed ani, și Eva, după 950 de ani, au primit moartea trupească, iar moartea duhovnicească a fost lungă de 5508 ani, pana la venirea în trup a Noului Adam – Hristos, Dumnezeul și Mântuitorul nostru.

Dar oare din care pricina, Adam, a numit-o Eva, adică „viața”, deși se cuvenea *s-o numeasca moarte, ca prin ea a venit moartea în lume? Așa era cu dreptate. Dar în loc *s-o numeasca moarte, o numește viața, ca zice: Și a pus Adam numele femeii sale Eva, ce se talcuiește viața.

Deci cum prin Eva vine moartea și Adam o numește viața? Care-i pricina? Care-i taina dezlegării aici? Să auzim ce spune Sfântul Grigore de Nissa: „Pentru două pricini Adam a pus numele femeii sale Eva, adică viața. Mai întâi ca ea trebuia să fie maica tuturor celor vii după trup, ca ea a născut primul copil, pe Cain, și a adus în viața prima ființă omenească. A doua, ca prin Eva cea tainică, prin strănepoata Evei cea dintâi, adică prin Preasfânta, Preacurata Nascătoare de Dumnezeu și Pururea Fecioara Maria avea să vină în lume viața, adică Hristos.

Iată pentru care pricina Adam, fiind proroc și făptura cea dintâi a lui Dumnezeu, a prorocit ca Evei să i se pună numele acesta, pentru aceste două pricini. Mai întâi, că va fi maica tuturor celor vii, cum arată Scriptura – deci o talcuire o avem în Scriptura și una în Tradiție, de la Sfinții Părinți –, iar a doua, ca deși moartea a venit prin femeie, tot prin femeie va trebui să vină la plinirea vremii și viața.

A luat satana în Rai trei lucruri, pentru a dărâma neamul omenesc: femeia, lemnul și neascultarea. La plinirea vremii, Noul Adam – Hristos –, tot cu aceste trei arme l-a biruit pe satana: femeia, lemnul și ascultarea. Cu cele împotriva, pe cele împotriva le-a surpat.

Cu ascultarea lui Hristos de Părintele ceresc, până la moarte și cu moartea pe Cruce, a vindecat neascultarea lui Adam și a noastră; cu lemnul Crucii *s-a vindecat rana cea venita prin lemn; gustarea din lemnul oprit, prin gustarea fierii și a oțetului; și prin Preasfânta, Preacurata Fecioara Maria, Eva cea tainică, *s-a vindecat păcatul Evei și moartea care a venit în lume.

Dar cuvântul nostru privește în altă parte. Au trecut de la Adam până la potop 2642 de ani. În acest timp n-a scăzut din viața omului nimic.

A trăit Adam 930 de ani și Eva 950 de ani, iar Noe, al doilea fiu al omenirii a trăit 950 de ani. Noe, fiind mare proroc și plăcut lui Dumnezeu din neamul său, a avut mare grija să păzească în toată vremea lui, de când *s-a născut, un mare dar: oasele lui Adam, corpul lui Adam strămoșul lui.

Cele mai scumpe moaște din lume le păstra el și până la dansul le-au păstrat alți patriarhi mai vechi decât dansul. Noe a fost al optulea de la Adam, iar Matusalem, al șaselea. Și le-a dat unul la altul, ca pe un dar preasump: prima zidire ieșită din mana lui Dumnezeu – oasele lui Adam.

Noe, când era de 500 de ani, ați auzit Scriptura, *s-a căsătorit și 100 de ani trăind, a avut pe cei trei fii: pe Sim, Ham și Iafet. Și când era Noe

de 600 de ani, a început potopul și a ținut un an de zile furia potopului. A plouat numai 40 de zile și 40 de nopți, iar corabia numai la un an de zile s-a oprit, pentru că ai auzit ce spune la Facere: „Iar din luna a zecea până în luna a șasea au scăzut apele, trei luni de zile, și de-abia au început să se vadă vârfurile munților celor mai mari din lume”.

Să fi fost atunci cu corabia lângă Noe, să vezi de-abia în toată România vârful Ceahlăului sau al Negoiului, sau Moldoveanul, sau vârful Ineului din Maramures, iar dacă erai în Asia, vârful Himalaia sau alți munți. Abia se zăreau atunci numai vârfurile munților, iar vuietul apelor și tulburarea vazduhului nu încetase.

Din luna a șaptea până în luna a patra mai scăzând apele, a dat drumul Noe porumbelului celui alt. Când a ieșit Noe din corabie, lângă Munții Ararat, azi în Armenia, pustiu era pământul, plin de mai, plin de furia și urgia lui Dumnezeu, că se înecase tot ce era viu, afară de cei ce erau în pânțele corabiei. Au ieșit în câmpia Senar și au adus jertfa lui Dumnezeu. Apoi s-a arătat curcubeul, după cum știți, semn de legătura veșnică între om și Dumnezeu, că nu va mai fi potop cu apa.

Și au ieșit fiii lui Noe – Sim, Ham și Iafet. Lui Sim i-a dat Asia, lui Ham i-a dat Africa – de acea sunt negri acolo, ca Ham a fost blestemat –, iar lui Iafet i-a dat Europa.

Dar a avut grija mare Noe, când a despărțit pe fiii săi, că au plecat fiecare în alta direcție, după ce s-au înmulțit, să le dea un mare odor neprețuit pe care îl purtase în corabie și a avut grija mai mult decât de tot aurul de acest odor. Era trupul lui Adam, așa cum l-a făcut Dumnezeu. Era scheletul lui Adam. Și le-a zis Noe: „Dragii mei, pământul este înaintea voastră; de acum creșteți și va înmulțiți și umpleți pământul, că așa a zis Dumnezeu”; ca a doua oară a binecuvântat pe om cu același cuvânt dintâi, cum este scris în Biblie.

„Eu nu vă dau aur, eu nu vă dau argint, eu nu vă dau pietre scumpe. Acestea le veți găsi voi pe pământ și prin munți și oriunde. Vă dau un lucru mai scump decât toate: vă dau trupul protoparintelui nostru Adam, primul om din lume”. Și le-a împărțit lor oasele lui Adam. Capul l-a dat lui Sim, în Asia, mijlocul l-a dat lui Iafet, înspre Europa, iar picioarele le-a dat lui Ham. Iar fiii lui Noe l-au întrebat:

— Dar de ce ne folosesc noua acestea așa de mult?

— Mare folos veți lua de câte ori veți privi la dânsule!

— Care folos?

— Când veți vedea capul lui Adam, vă veți aduce aminte ca sufletul lui este în chinurile iadului, pentru că a greșit lui

Dumnezeu și vă veți trezi și veți zice: „Doamne ferește! Să nu ajungem ca strămoșul nostru! Să nu maniem pe Făcătorul nostru, ca iată, oasele lui Adam sunt aici și sufletul lui se chinuiește în muncile

iadului, pentru ca a călcat porunca lui Dumnezeu”.

Iată filosofia cea mai înalta pe care a dat-o Noe feciorilor săi: să nu uite că vor muri. Să vadă oasele lui Adam și să-și aducă aminte ca și ei sunt praf și cenușa și îndată după moarte urmează judecata și vai de acela care calca porunca lui Dumnezeu.

Cea mai înalta filosofie de sub cer este cugetarea la moarte. Marele Vasile a fost întrebat de marele filosof din Alexandria, Eubul:

— Spune-mi mie, o, minunatule! — ca făcuseră scoala împreună la Atena, pe vermea aceea fiind și la Alexandria mare cetate de cultura creștina și pagana – spune-ne noua, o, minunatule, care este cea mai înalta filosofie a creștinului?

Și a zis marele Vasile:

— Cea mai înalta filosofie de sub cer este să avem de-a pururea moartea înaintea ochilor noștri.

Pentru ca strămoșii noștri, atâta vreme cât au avut moartea în față, n-au greșit. De câte ori în Rai, le dădea satana în minte: „Ia, duceți-vă la pom și mâncați!” Căci era frumos la vedere și bun la gust rodul ce l-a omorât. Dar când s-a apropiat Adam zicea: „Nu ma duc”. Dar de ce? „A spus Dumnezeu ca în ziua când voi mânca din pomul acesta, cu moarte voi muri”. Și de frica morții nu se apuca să mănânce.

Văzând satana că sunt înarmați strămoșii noștri cu aceasta arma puternică, adică cugetarea morții, de către Făcătorul lor, ce-a gândit întâi? Să le smulga din minte moartea. S-a băgat în șarpe, cum zice marele Vasile, ca în rai vorbeau toate animalele și șarpele avea picioare înalte, nu mergea taras.

După ce l-a amăgit pe Adam, Dumnezeu tablestemat să se tarasca pe pânțele, i s-au luat picioarele. Picioarele șarpelui sunt în pânțele și astăzi. Și asta ca să se îplinească porunca să meargă numai pe piept, să mănânce pământ și să fie blestemat pentru ca prin șarpe a reușit satana să între și să vorbească cu Adam.

— Ce-a zis Dumnezeu? a întrebat șarpele.

— Iată ce a zis, a răspuns Adam: „Toți pomii Raiului, toate grădinile, desfătarea asta negrita este a noastră, dar din cutare pom să nu mâncăm”.

— Dar de ce? a întrebat șarpele viclean.

— A spus ca oricând vom mânca, cu moarte vom muri.

— Nu-i adevărat! — zice satana prin șarpe –, nu veți muri cu moarte.

— Cum se poate? Dar de ce?

— Știți de ce v-a spus Dumnezeu așa? Se teme foarte tare ca dacă veți mânca din pomul acela, vă veți face dumnezei ca și Dansul și veți fi asemenea Lui și din mare răutate ce are pe voi, ca să nu va înalțati ca El, v-a oprit să mâncați de acolo; ca în orice zi veți mânca, ochii voștri

se vor deschide și veți fi ca niște dumnezei!

Auzi? Dumnezeu îi spune lui Adam că va muri și șarpele îi spune că nu va muri! Și Adam lasa pe Ziditorul său și asculta pe șarpe, adică pe satana, care vorbea prin gura șarpelui. Și crezând acestea, calca porunca și moștenește îndoita moarte: și pe cea trupească și pe cea duhovnicească!

Părinților, iubiți credincioși, maicilor și surorilor, câteva suflete sunteți aici. Eu în viața mea, mi-a ajutat mila Domnului, am vorbit la mii de oameni pe la hramuri și ori as vorbi la două urechi, ori la două mii, tot atât ma costa. Dar suntem câteva suflete aici. Dacă n-am uita noi învățătura cea preascumpă a Sfinților Părinți și a Sfintei Scripturi, noi n-am mai greși lui Dumnezeu.

Auzi ce spune dumnezeiescul și preaînțeleptul Iisus, fiul lui Sirah,: Fiule, adu-ți aminte de cele mai de pe urma ale tale și în veac nu vei greși.

Pentru ce? Dacă cuget la moarte, moartea mă oprește și de a gândi răul, nu numai de a-l vorbi sau a-l face. Eu știu că Dumnezeu o să-mi cantareasca și gândurile și cuvintele și lucrurile vieții mele, când îmi voi da sufletul. Deci, dacă voi cugeta la moarte, ma feresc de toate. Auzi ce spune în „Ușa pocăinței”? Vedeți ca acea carte tratează patru lucruri: moarte, judecata, Rai și Iad. Eu cred că acea carte, dacă ar fi tipărită în zeci de mii de exemplare, toată lumea ar merge în Rai. Numai dacă ar înțelege-o. Atât de mult folosește pentru creștini cugetarea la moarte, că ne arată ce-i omul și unde se duce și ce va fi în ziua morții sau a judecății.

Acolo spune ca cel mai mare sfetnic în viața nu este nici filosoful, nici îngerii, ci moartea: „Ia-ți sfetnic, omule, pe moarte, și atâta înțelepciune are să te învețe, încât, nici Solomon în toată înțelepciunea sa, nici îngerii, nici filosofii lumii, nimeni nu te va folosi pe tine ca moartea”. Pentru ce? Moartea te sfătuiește: „Omule, nu gândi rău, că ai să mori! Nu fura, că ai să mori! Nu vorbi rău, că ai să mori! Nu ura pe fratele tău, că ai să mori! Nu fi desfrânat, că ai să mori! Nu înjura, că ai să mori! Nu fuma, că ai să mori! Nu fi bețiv, că ai să mori! Nu te judeca cu altul, nu intenționa să faci rău nimănui, ia seama de sufletul tău, că ai să mori! Câtă filosofie ne aduce moartea! auzi ce spune Sfântul Ioan Damaschin: „O, moarte, moarte, mai bine te-am numi pe tine viața, ca cel ce pururea cugeta la tine, pururea viază”. Vrei să știi ca nici Solomon nu poate învăța atâta înțelepciune ca moartea. Zice marele Vasile: „Și Solomon acela, iubitorul de înțelepciune, dacă n-ar fi uitat moartea, nu-l biruiau femeile, să ajungă de batjocura lor, să le facă și capiste, să se lepede de Dumnezeu și să se închine la idoli”.

Iată, Solomon cel preaînțelept, cel plin de darul înțelepciunii, a ajuns

închinător la idoli și a zidit capiste zeilor, lepădându-se de Dumnezeu după 40 de ani de domnie. Pentru ce? A uitat că va muri. Pe el îl mustra cartea înțelepciunii lui Iisus, fiul lui Sirah: „Te-ai întărit în trup, te-ai întărit în păcat și ai uitat pe Ziditorul, Care ți-a dat înțelepciunea, cu care ai condus poporul acesta 40 de ani”.

Vai de noi și de noi, ca nu greșim până nu uităm de moarte. Niciun păcat nu trece de la minte la simțire, nici prin imaginația noastră, dacă avem înaintea ochilor moartea. Dacă uităm moartea, murim, dacă nu uităm moartea, trăim, suntem vii cu sufletul în vecii vecilor.

Cine a gândit vreodată la moarte, și-a nălucit-o cu mintea și a greșit lui Dumnezeu vreodată? Deci prea bun tovarăș de drum, prea buna prietenă și prea mare sfetnic ne este noua moartea. Să nu ne temem de ea.

Cel mai mare filosof în viața sa avem moartea. Niciodată moartea nu te va învăța de rău, totdeauna îți va spune: pazeste-te de păcate, omule, că ai să mori! Și-ți spune cel mai mare adevăr. Pentru ce? Pentru că-ți spune negresit că ești trecător, vei muri și vei sta înaintea lui Dumnezeu, să dai seama de tot ce ai gândit, tot ce ai lucrat, tot ce ai făcut.

Ce zice Alexandru Macedon, mare filosof – învățase filosofia despre suflet și moarte, de la acel mare filosof din antichitate, Aristotel –, când a luat împărăția Persiei și a bătut pe Darius și împărăția Egiptului și a luat împărățiile de lângă Eufurat și împărățiile lui boz și celelalte. Veneau filosofi și îi spuneau:

— Maria Tă, aur mult, pietre scumpe, palate are Darius și sabia lui Darius este făcută în forma de octogon cu opt muchii și are mânerul împodobit cu două kilograme jumătate de pietre nestemate și poleită cu aur curat. Vino *s-o vezi, măcar!

Iar el le-a răspuns:

— Dacă-i moarte, nu-i nimic! Ce-am să fac eu cu sabia lui Darius în război? Uite, am sabia asta ca fulgerul în mâna mea, ușoară. Aceea-i parada. *S-o iau *s-o leg la curea *s-o ducă calul, să vadă lumea ca strălucește la brau?

— Vino, împărate, și ia pe sotia lui Darius, ca el a fugit și l-au spânzurat doi osteni.

— Cine l-a spânzurat pe Darius? Cine le-a dat voie? Să-i spânzurați pe aceia, căci nu am dat eu ordin să omori omul!

Am spus să iei împărăția și să-l lași să trăiască – ca el cucerea toate împărățiile și trecea mai departe. Alții îi ziceau:

— Ia una din fetele lui Darius, căci are cele mai frumoase fete de pe lume! Două fete avem. Și Macedon le-a zis:

— Sa nu le aduci să le văd, că-ți tai capul. Eu, care am cucerit atâtea

popoare cu puterea lui Dumnezeu, ma biruiesc de frumusețea unei femei? Acest împărat a murit la 35 de ani necăsătorit și otrăvit – știți istoria lui –, dar totdeauna, cum îi spunea Ptolemeu Filadei și Seneca secretarul lui și Antioh și Nicanor și Vizantie și ceilalți și Chir cu toată suita lui:

— Maria Ta, nu-ți pasa de nimic; nici de aur, nici de frumusețe!

— Nu! Dacă-i moarte, nu-i nimic!

De aceea și când murea, după ce a bătut toate împărățiile, când a văzut că-i dăduseră otrava dulce, nepotii lui, a zis:

— Astăzi am băut pahar dulce și amar!

— Ce este, Maria Ta?

— Mor!

Se adunaseră filosofi, generalii, împărații, care pe unde îi puseseră. Iar el le-a zis:

— Eu nu ma tem de moarte! Eu cred intru unul singur Dumnezeu, cum m-a învățat arhiereul evreilor, când am cucerit Palestina. Acela mi-a spus că este un singur Dumnezeu.

— Cum îl cheamă pe Dumnezeul vostru? I-am întrebat pe arhiereu.

— Unul este Dumnezeu, Care a făcut cerul și pământul. Îl cheamă Savaot!

— Ce înseamnă Savaot?

— Dumnezeul oștirilor.

— Nu cumva conduce oștirile de jos?

— N-ai grija, Maria ta! El conduce oștirile cele din cer. Cu acelea nu te poți măsura! Aceluia ma închin și eu.

Așa a cunoscut Alexandru Macedon pe Dumnezeu și a început să fie un om foarte milostiv. Când era sa moara, l-au întrebat generalii lui:

— Maria ta, din ce să-ți facem mormântul? Din marmura? De aur? de pietre scumpe, de iachint, de hrisolit, de onix, de amethyst sau de rubin? Toate pietrele scumpe i le-au pus.

Iar el le-a răspuns:

— Dacă-i moarte, nu-i nimic! Să nu-mi faceți mormântul meu din aur și din alte pietre scumpe. Ci să-mi faceți mormântul și sicriul de granit și să nu cumva să mă îmbrăcați în haine aurite. Ci simplu, ca un simplu om. Și să lăsați la sicriu două găuri: una în stânga și una în dreapta.

— Da de ce asta?

— Pe acolo să-mi scoateti mâinile mele și să le lăsați goale, ca să vadă toți ca nimic n-am luat cu mine după moarte.

Vedeți, fraților, înțelepciunea împăratului Alexandru Macedon? Să nu creadă cineva ca, după moarte, va lua ceva cu dansul. Ce-au folosit faraonii Egiptului că au pus în piramide atâta aur și argint și au făcut carute cu cai de aur? Le găsesc alții și se îmbogățesc la muzee. Ce le-a

folosit? Le-au luat cu ei? nu. Știi ce-au luat cu ei? Fapta buna! Dacă au făcut-o, au fost înțelepți.

Și faraonii Egiptului aveau mare filosofie despre moarte.

Ei aveau un mare dregator, care era plătit la curtea împărătească, numit omul morții. Și când bea împăratul și mânca și canta muzica și se veselea, venea acest slujitor cu o căpățâna de mort și i-o pune pe masa și atât zicea: „Împărate, mănâncă, bea și te veselește, dar adu-ți aminte că ai să mori!”

Dar să revenim, ca pentru moarte sunt încă multe de spus, mai cu seamă la aceștia cu hainele negre, ca noi călugării avem mari jurăminte înaintea lui Dumnezeu și cugetam totdeauna la moarte. Ca moartea nu alege nici tânăr, nici bătrân, nu te cauta la contingente, la buletin de identitate, la livret. Nu te cauta că ești mirean sau călugăr, pregătit sau nepregătit. Să ne ajute Preasfântul Dumnezeu când vom închide ochii, să nu ne găsească nepregătiți.

ALT CUVÂNT DESPRE MOARTE

De nimic nu-ți mai sigur omul pe pământ, decât de moarte. Că ai să trăiești mai mult, nu știi; că ai să fii mai bogat, nu știi; că ai să fii mai sănătos decât ești, nu știi; dar că ai să mori, știi. Și nimeni nu poate contesta acest adevăr. Auzi ce a spus Dumnezeu la începutul lumii: Cu moarte veți muri. Iar dumnezeiască Scriptura, la Iisus, fiul lui Suirah, spune: Toți murim.

Să știți un lucru: Moartea este viața, pentru cela ce nu o uita pe dansa. Atâta vreme cât strămoșii noștri, protoparintii noștri Adam și Eva, n-au uitat moartea, ei erau în Rai. Dar cum au uitat de moarte, au murit cu sufletul și, după nouă sute și ceva de ani, au murit și cu trupul.

Deci, moartea, cum zice Sfântul Ioan Damaschinul, este viața pentru cei ce nu uita de ea. Moartea, dacă noi nu uităm de ea ne aduce viața veșnică.

Sfântul Vasile a fost întrebat de marele filosof Eubul, prietenul sau din Alexandria:

— Care este cea mai mare filosofie din lume, mai ales din lumea creștină?

El i-a răspuns:

— De-a pururea să cugetăm la moarte.

Aceasta este cea mai înaltă filosofie! Pentru ce? Cine cugeta la moarte, nu moare cu sufletul. Cine cugeta la moarte, se ferește de păcat. Ca auzi ce spune Apostolul Pavel: Plata păcatului este moartea. Cine își aduce aminte de moarte, nu păcătuiește. Auzi ce spune Iisus, fiul lui Sirah, în cartea înțelepciunii sale: Fiule, adu-ți aminte de cele mai de pe urma ale tale și în veac nu vei greși.

Deci, țineți minte! Marele Apostol Pavel, cel mai mare vas al alegerii,

trimis de Hristos spre luminarea neamurilor, auzi ce spune: În toate zilele pomenirea morții o avem cu noi. Și iarăși: În toate zilele mor! În toate zilele murea păcatului și via lui Hristos și în toate zilele pomenirea morții o avea în inima sa. Pentru ce? Ca să nu moară cu sufletul. Cine uita de moarte, ușor caded în mreaja ei, ușor moare cu sufletul și se duce în gheena! Dumnezeieștii Părinți ne învață așa: „Omule, dacă vrei să-ți iei un sfetnic și un dascăl în viață, ca să te povatuiască sigur la calea mântuirii, nu lua pe nimeni altul decât pe moarte”! Cel mai mare sfetnic care ne poate povatui la Împărăția cerurilor este moartea. Numai să nu uităm de acest sfetnic, acest profesor, acest dascăl, ci totdeauna să-l avem înaintea ochilor minții noastre.

Moartea atât de bine te sfătuiește, dacă nu uiți de ea, atâta înțelepciune te învață, încât nici Solomon, intru toată înțelepciunea sa, nu poate să te învețe, cât te învață moartea. Ca zic dumnezeieștii părinți: „Nici Solomon nu cădea în plăceri și în robia desfrânării cu femeii, dacă avea moartea înaintea ochilor lui”.

Dacă și el ar fi avut dascăl pe moarte, moartea era mult mai înțeleaptă decât dansul și l-ar fi oprit de la păcat. Dar a uitat de moarte și a căzut în mocirla răutăților, pentru că n-a vrut să aibă un sfetnic mai scump decât toți, adică pe moarte. Iată cum te oprește moartea de la păcat:

Trupul cugeta împotriva duhului, cum zice Sfântul Apostol Pavel. Când trupul se ridică cu război împotriva sufletului ca să-l spurce, atunci întreab-o pe moarte:

— Ce zici, moarte? Să fac păcatul acesta, care ma îndeamna trupul? Și ea îți va spune:

— Nu face păcatul, ca vii în mâna mea și te duc în gheena!

Te îndeamna diavolul să furi? Întreab-o pe moarte. Și ea îți va spune:

— Nu fura, că-i porunca, și vii în mâna mea!

Te îndeamna diavolul la desfrâu? Te îndeamna diavolul la înjurat, la beții, la fumat, la toate răutățile? Întreab-o pe moarte:

— Ce zici, moarte, să fac? Să vezi ce spune moartea:

Și ea îți va spune:

— Nu fura, că-i porunca, și vii în mâna mea!

Te îndeamna diavolul la desfrâu? Te îndeamna diavolul la înjurat, la beții, la fumat, la toate răutățile? Întreab-o pe moarte:

— Ce zici, moarte, să fac? Să vezi ce spune moartea:

— Nu face acestea, ca vii în mâna mea! Acuși mori! Doar nu rămâne aici nimeni și eu te arunc în gheena!

Deci, moartea este de mare folos și întotdeauna trebuie *s-o avem înaintea ochilor! Iar când te îndeamna diavolul să faci un păcat, întreab-o pe moarte:

— Ce zici, moarte? Tu ești dascălul meu! Ce să fac?

— Nu face, ca plata păcatului este moartea, și mori cu sufletul și vii în ghearele mele și te duc în gheena și acolo te muncești în vecii vecilor!

Deci, iată cât este de buna moartea, dacă ne-o punem sfetnic noua! Cugetarea la moarte ne oprește de la păcat întotdeauna și ne învață să facem numai bine. De aceea, vai de acela care uita de moarte, ca acela moare cu trupul la vremea lui, dar cu sufletul moare în clipa când face păcatul.

Dacă am avea totdeauna moartea înaintea ochilor, n-am face păcatul, nu numai cu lucrul, dar nici cu cuvântul, nici cu gândul, pentru ca Dumnezeu judeca și păcatul cu gândul ca păcat desăvârșit.

Ce spune dumnezeiescul părinte Efrem Șirul? „Nu ma aruncați în negrija, frații mei, pentru păcatele cu gândul, că ar fi ușoare. Dacă păcatele cu gândul ar fi ușoare, nu socotea însuși Hristos, înțelepciunea lui Dumnezeu, preacurvie intru pofta de femei și ucidere intru ura de frate”. Numai ai cugetat cu ura asupra fratelui și îl urăști și ești ucigaș! Ai auzit? Parcurvie din gândire și ucidere din ura împotriva fratelui.

Vezi? Însă moartea nici aici nu te lasa. Moartea te oprește, nu numai să nu treci la păcatul cu lucrul, ci nici la cel cu gândul. Pentru ca Dumnezeu osândește gândurile ca pe fapte, în Legea Darului.

Ca El nu a venit să strice Legea, ci să o desăvârșească. În Legea Veche era scris: Să nu furi! Iar aici, în Legea darului, nici să nu poftesti lucrul altuia. Deci, Hristos te oprește ca nici să nu gândești cu patima asupra lucrului altuia.

Frații mei, fericit și de trei ori fericit este omul acela, care și-a luat sfetnic pe moarte. Totdeauna când îl lupta lenevia să nu facă rugăciune, să nu-și facă canonul dat de duhovnic; când îl lupta diavolul să nu păzească posturile, să dezlege la mâncare de dulce, când nu trebuie; sau când îl lupta diavolul să fure, sau să adune avere, sau să se răzbune pe altul, sau să curvească, sau să înjure, sau să se îmbete, sau să fumeze, el s-o întrebe pe moarte:

— Ce zici, moarte, să fac lucrul acesta?

Și moartea îi spune:

— Nu. Nu face! Ca plata păcatului este moartea. Eu vin îndată după păcat și te iau și te duc în gheena!

Iată în ce chip moartea, de care noi ne temem, ne este cel mai mare prieten și cel mai mare sfetnic în viață, spre viața veșnică. Nu! Filosofia noastră, a creștinilor, nu est să fugim de moarte. Dar ce? Să ne pregătim de moarte! Să o așteptăm să vină la noi. Și cum? Să ne mărturisim curat păcatele, să ne facem canonul, să ne împăcam cu toți, să încetăm de la păcate, să facem fapte bune și atunci vom aștepta

moartea ca pe o mare parada, ca pe o mare sărbătoare.

Auzi ce spune Sfântul Efrem: „Bărbatul mustrat de conștiința sa pentru păcate, foarte tare se teme de moarte, iar omul drept așteaptă moartea ca pe o mare sărbătoare!” Sa vina să-l treacă din moarte la viață, ca veacul de acum este moartea sufletului, pentru cei ce se robesc de dansul.

Noi ne temem: „vai de mine, mor!” Ne temem! Dar să nu ne temem de ea. Să ne temem de păcat, ca păcatul ne duce la moarte. Pentru ca plata păcatului este moartea și adevărata moarte a sufletului este păcatul!

DESPRE MOARTEA CELOR PĂCĂTOȘI

Să vă spun două cazuri de morți năprasnice, să vedeți cum mor cei ce nu se tem de Dumnezeu și nu vor să se pocăiască. A venit o biată femeie din Ardeal și mi-a spus:

— Părinte, bărbatul meu, de când m-am căsătorit cu el, nu mergea la biserică, nu se ruga, nu postea, înjura și era bețiv și desfrânat. Și iată cum l-a pedepsit Dumnezeu. Acum în săptămâna Mare dinaintea Sfintelor Pasti a venit acasă de la lucru și mi-a poruncit să-i tai o pasare și să-i fac mâncare cu carne. Degeaba am căutat să-i spun eu că-i păcat, că este săptămâna Sfintelor Patimi. De frica sa nu ma bată, am făcut ce mi-a poruncit el.

Seara când a venit de la lucru, m-a întrebat:

— Ai făcut varza cu carne?

— Ți-am făcut -, i-am zis eu. Este în bucătărie.

Pe când mânca, l-a pedepsit Dumnezeu, că s-a înecat și a murit cu mâncarea în gât. De aceea am venit, părinte, să-l puneți la slujbe, poate l-o ierta Dumnezeu, ca tare mai era rău și necredincios!

— Femeie, i-am zis eu, nu-l putem pune la sfintele slujbe, căci era necredincios și a murit din vina lui, ca un sinucigaș!

Să vă arat cum a murit alt om rău.

Într-o zi a venit o femeie dintr-un sat de pe Valea Moldovei să-mi dea un pomelnic pentru soțul ei mort subit. Și am întrebat-o:

— Femeie, cum a murit soțul tău, să știu dacă pot să-l pun sau nu la sfintele slujbe? Ca pe cei necredincioși, pe sectari, pe bețivi și pe desfrânați, care mor fără pocăința, nu-i putem pomeni la Sfântul Altar.

— Părinte, soțul meu era bețiv și desfrânat. Nu mergea la biserică, nu se spovedea și nu ma lasa curată nicio săptămâna din Postul Mare, ca nu știa ce-i Duminica, ce-i zi de post sau sărbătoare. Acum, la începutul Postului Mare, l-am întrebat pe părintele nostru ce să fac. Iar el mi-a spus: „Ascunde-te la cineva săptămâna asta ca să poți posti cu curățenie măcar șapte zile; apoi vina la mărturisire și-ți voi da aghiazma mare”.

Deci am făcut cum mi-a spus părintele „M-am dus la nasa noastră, și i-am spus copilului să-i spună soțului că sunt dusă la spital. Așa am putut posti și eu câteva zile cu rugăciune, cu post și cu curățenie. Când vine el acasă de la lucru îl întreabă pe copil:

— Mai, Vasile, unde-i mama-ta?

— Este dusă la spital!

— la vezi, poate a venit. Să vină la mine.

Dar să auziți mânia lui Dumnezeu. În clipa aceea deodată bărbatul cade jos în casă - ca din cauza beției i *s-a rupt o artera la inima -, și începe a striga deznădăjduit: „Salvarea, salvarea, chemați salvarea sa ma ducă la spital, că mor!”

Și cum *s-a uitat la apus și la miazanoapte, a început a vedea cuptoarele iadului și pe diavoli. De aceea striga: „Cuptorul... Cuptorul cu foc! Uite diavolii cum vin să mă ia...! Nu ma lăsați...! Nu ma lăsați, ca ma trag în cuptoarele iadului...! Femeie, nu ma lasa!” Și m-a apucat de mâna și așa a murit...

Ați văzut mania cea dreaptă a lui Dumnezeu pentru cei care nu vor să se pocăiască? Căci iată ce spune în Psaltire: Moartea păcătosului este cumplită, și Cei ce urase pe dreptul vor greși! Fericiți și de trei ori fericiți sunt creștinii aceia care se roagă și care tin sfintele posturi. Postul lungeste viața. Sfântul Vasile cel Mare zice: „Bucatele cele multe și bucatele cele grase, neputând să le mistuie stomacul, multe boli au adus în lume. Iar postului și înfrânării pururea îi urmează sănătatea”.

Ați văzut pe Sfântul Eftimie cel Mare? Treizeci de ani n-a gustat pâine și mâncare făcută la foc; numai cu verdețuri se hrănea și a trăit peste o sută de ani. Ai văzut pe Sfântul Leontie de Agra în Sfântul Munte, că n-a băut nici vin, nici untdelemn; numai cu fructe și cu rădăcini de pământ trăia. Nu a mâncat toată viața lui mâncare fiartă la foc, sau pâine, sau vin. Numai când se împărtășea, lua o lingurita de vin. Așa! Și-a pus nadejdea numai în Dumnezeu. Ce zice Mântuitorul? Nu numai cu pâine va trăi omul, ci cu tot cuvântul lui Dumnezeu. N-a pus nadejdea în hoitul acesta de trup, care ne duce în pământ. Ca dacă aici omul păcătos nu poate rabda o scânteie de foc, acolo în iad, unde ard cei ce nu se pocăiesc, cum va rabda în vecii vecilor? Atunci va vedea fiecare!

DRUMUL SUFLETULUI DUPĂ MOARTE

Frații mei să ne aducem aminte de nemurirea sufletului. Să știți că suntem pe pământ străini și călători. Auziți ce zice Psaltirea: Nemernic este omul pe pământ și străin ca toți părinții săi. Nimeni nu rămâne în lumea aceasta. N-am venit să stăm aici. Aici este o trecere neconținută; am răsărit prin naștere și asfințim prin moarte. Sfântul acela, dumnezeiescul Iov, zice așa: Din pântecel maicii mele am căzut în groapă. Ați auzit? Atât i *s-a părut viața pe pământ, după 400 de ani.

Ca, după bătaia aceea Dumnezeu i-a mai dăruit 140 de ani de viață, după ce l-a încercat cu atâtea chinuri și boli; și atât i-a părut, ca din pânțele maicii sale a sărit în groapa. O săritura i-a părut viață.

Voi nu auziți cu ce ne aseamănă Duhul Sfânt? Omul ca iarba, zilele lui ca floarea câmpului; așa va înflori. Și iarăși: Zilele lui ca umbra trec. Și iarăși: Zilele mele ca umbra *s-au plecat și eu ca iarba m-am uscat.

Și iarăși zice: *S-au stins ca fumul zilele mele și oasele mele ca uscăciunea *s-au uscat. Și iarăși: Zilele anilor noștri ca pânza păianjenului. Cu pânza păianjenului *s-au asemănat zilele vieții noastre. Adică, cât de slaba este pânza păianjenului, așa-i de slaba viața noastră pe pământ; suntem umbra, vis și floare pe pământ! Dumnezeu zice lui Isaia: Asculta, prorocule, striga și zi așa înaintea poporului: Tot trupul omului este iarba și toată slava omului este ca floarea ierbii. Uscatu – s-a iarba și floarea ei a căzut, iar cuvântul Domnului rămâne în veac. Deci, să nu punem baza pe viața aceasta, că-i umbra și vis.

Știți ce rămâne în veci? Sufletul. Trupul vedeți că se face tarana. Ca îngropam și dezgropam morții și se fac în puțina vreme tarana. Mai ales după o vreme nici oasele nu mai rămân; toate se fac nimic.

Asta-i porunca cea dintâi, ca pământ ești și în pământ vei merge. Dar sufletul nu moare niciodată. Sufletul rămâne în vecii vecilor, ca el este duh și nu poate să moară. Așa l-a făcut Dumnezeu.

Dar, ca să știți ce se întâmplă cu sufletul când moare omul, am să vă spun care-i drumul sufletului imediat după moarte, după tradiția Bisericii Ortodoxe.

De când murim și până la 40 de zile, când are loc judecata particulară a sufletului și se hotărăște de Dumnezeu unde o să stăm, la bine sau la rău, până la judecata de apoi, este un timp de tranziție, adică un timp provizoriu, pentru drepti și pentru păcătoși.

Când moare omul și când își da sufletul, în clipa aceea apar în fața lui atâtea diavoli, cate păcate a avut omul și atâtea îngeri sfinți, cate fapte bune a avut el în viață. Așa arata Sfântul Efrem Sirul.

Și este o mare luptă atunci. Ca sfintele puteri se luptă cu diavolii cum să le ia sufletul, ca ei zic că este al lor, că are păcate mai multe; iar îngerii zic că are mai multe fapte bune. Și este o mare luptă și de aceea se teme sufletul să iasă din trup. I se leagă limba când vede toate astea. El vede atunci multe, dar nu poate să spună. El ar spune: „Uite, câți diavoli au venit!”

A văzut la Agapia Veche, părintele Eftimie, cu o săptămână înainte de a muri, cum se luptau îngerii cu diavolii pentru suflet, zicând: „Uite cum se luptă! Îngerii Domnului sunt cu cununi de aur pe cap și-i lovesc pe draci. Uite cum fug!”

Cu o săptămână înainte a spus când va muri, căci a fost un om ales

al lui Dumnezeu, cum spuneau maicile. Dar nu toți vad taina aceasta, și să o poată spune; o văd, dar nu o pot spune.

Atunci în ceasul morții are mare îndrăzneala îngerul de la botez. Când vine acesta, toți se dau la o parte. Îngerul pe care îl avem de la Sfântul Botez are mare putere. De aceea, când vă rugați acasă, după ce ați terminat rugăciunile să faceți și câteva închinăciuni la îngerul pe care-l aveți de la Botez și să ziceți așa: „Sfinte ingere păzitorul vieții mele roagă-te lui Hristos, Dumnezeu, pentru mine păcătosul sau păcătoasa!”

Pentru ca acest înger, nu numai că ne pazeste acum, dar el ne pazeste și în vremea morții. El călătorește cu noi în vamele vazduhului, până la 40 de zile și îl avem de la dumnezeiescul Botez mare ocrotitor. Dacă nu ar fi el, diavolul ar face cu noi ce-ar vrea.

Auziți ce zice în Psaltire: Nici să dormiteze cel ce te pazeste. Și iarăși zice: Tabara-va îngerul Domnului împrejurul celor ce se tem de Dansul și-i va izbăvi pe ei. Deci este clar ca îngerul este cel ce ne pazeste și în viața de acum, și după ce murim, până la 40 de zile.

Vine acel înger și zice: „Dați-vă la o parte, diavolilor! Eu știu viața acestui suflet, de când s-a născut și până acum”. Și îngerul, venind, începe a vorbi cu sufletul așa: „Nu te teme, frate suflete!” Sfântul Grigore de Nissa ne spune de ce-i zice frate. Pentru ca și îngerul și sufletul sunt ființe raționale, de sine stăpânitoare, cuvântătoare și sunt duhuri, cum zice Sfânta Evanghelia: Și vor fi toți ca îngerii lui Dumnezeu.

Iată trupul tău! Ia aminte, frate suflete, acesta-i trupul tău, aceasta-i casa ta în care ai stat până acum. Cu acesta te-ai zămislit în pântecul maici itale, cu acesta ai trăit 20,60,80, câți ani a vrut Dumnezeu să-ți dea pe pământ; ca la Dumnezeu este viața, iar nu la noi.

Ia aminte, frate suflete, când va suna trambita judecății de apoi, într-o clipa a ochilor are să învie acest trup, cum îl vezi, și ai să intri întru-insul și ai să mergi la judecata, cum spune Apostolul Pavel: Toți vor sta înaintea divanului judecății lui Iisus Hristos, ca să ia fiecare după cum a lucrat, bine sau rău.

Îngerul păzitor îi aduce iar aminte: „Iată, frate suflete, când erai copil mic – sau copilă mica –, te-a trimis mama să aduci o caldare de apă sau să aduci zarzavat din grădina, sau să aduci gastele de la pascut, sau să faci o treabă cât de mica în ograda. Uite, așa gândeai tu atunci, așa înțelegeai tu atunci!”. Și începe să-i aducă aminte din mica copilărie ce bine a făcut el cu trupul acesta și ce rău a făcut.

„Uite așa ai făcut, când erai în clasa întâi la școală, în a doua, în a treia; uite, așa făceai! După ce ai ieșit din lume, când erai fata mare sau flăcău, când te-ai însurat sau maritat, uite așa făceai”. Și-i aduce

aminte din pruncie și până la moarte în fiecare zi și ceas ce a făcut. Ca sufletul, după ce iese din trup, foarte tare tine minte. Este ca razele soarelui. Nu-l mai îngreunează pământul, nici trupul ca să uite. Toate le vede ca o oglindă.

Aceasta se întâmpla în ziua întâi după moarte.

Ziua a doua după moarte se întâmpla un lucru mai înfricoșat. În ziua a doua după moarte îl ia îngerul păzitor și-l duce pe unde a umblat omul toată viața. Atunci se întâmpla ceea ce spune în Psaltire: Pentru ce mă tem de ziua cea rea? Ca fărădelegea calcaiului meu ma va înconjura. Toată icoana vieții omului se descoperă a doua zi după moarte. Dar ai să spui: „Părinte, cum poate sufletul omului să meargă într-o zi pe unde a mers toată viața?” Sufletul înconjoară pământul cât ai clipi din ochi. Sufletul nostru și îngerul păzitor merg mai repede ca razele fulgerului, cum spune în Biblie: Alerga-vor, Doamne, în graba și mai repede ca razele fulgerelor, sufletele dreptilor se vor întoarce la Tine, citim la prorocul Iezechiel și în multe locuri. Sufletul este ființa gânditoare și nici nu am zis cu limba un cuvânt și cu gândul am înconjurat pământul mai înainte de a-l pronunța: uite cum as spune eu acum: Pekin, New York, Moscova, București, Sihăstria.

Așa de repede merge sufletul, după ce ieșim din trup. Și nu-î o greutate să se ducă el, în ziua a doua, cu îngerul pe unde a umblat toată viața. El numai gândește și a și ajuns în locul acela, căci merge ca gândul. Și unde îl duce în ziua a doua? îl duce pe unde a umblat omul toată viața, și-i arata unde a făcut bine și unde a făcut rău. Și nu-î arata decât adevărul.

„Uite, aici ai jucat, aici te-ai imbatat, aici ai desfrânat cu atâtea femei sau bărbați; aici ai înjurat, aici ai fumat, aici ai avortat atâtea copii, aici ai ocarat, aici ai furat, aici ai cantat, aici te-ai lenevit, aici te-ai răzbunat pe cineva. Ai batjocorit, ai blestemat, ai bătut. Nu te-ai spovedit, n-ai postit și te-ai împărtășit cu nevrednicie!”

Și-i arata și faptele bune: „Uite, suflete, aici ai mers la biserică; aici ai ascultat cuvântul lui Dumnezeu, aici ai miluit pe cei săraci, aici ai învățat pe copii frica de Dumnezeu; aici ai citit sfintele cărți, aici ai mers la biserică, aici ai rabdat necazurile cu bucurie, aici ai dat un cuvânt de folos la altul, dincolo ai făcut milostenie, ai îmbrăcat pe cel gol, ai adăpat pe cel însetat, ai primit pe cel străin”.

Îi arata toate, toate, și sufletul săracul nu poate zice nimic, că nu-î arata decât adevărul, pentru ca îngerul nu poate să mintă. Îi arata și cele bune și cele rele.

Și se minunează sufletul foarte și îl întreabă pe înger:

— Sfinte ingere, cum de știi tu acestea toate?

— Cum să nu știu, dacă pururea am fost cu tine. Tu ai mâncat, eu nu

pot mânca; tu ai dormit, eu nu am dormit; tu ai băut, eu nu pot bea; tu ai stat degeaba, eu nu pot. Eu nu-s duh care poate mânca, sau bea sau dormi. Eu pururea am fost treaz – cum zice în Psaltire: Nici să dormiteze cel ce te pazeste. Ca dacă nu aş fi fost eu cu tine, diavolii ar fi făcut mare prapad, împreună cu vrăjmaşii tai văzuţi şi nevăzuţi. Eu te-am aparat şi pururea am fost lângă tine şi mereu am scris ce gândeşti tu. Ca cu ştiu gândurile tale şi ce vorbeşti tu şi ce faci tu, bine sau rău.

Asta se întâmpla în ziua a doua. Îl duce îngerul păzitor pe suflet pe unde a umblat toată viaţa.

Iar în ziua a treia după moarte, sufletul ne vede pe noi. Vede ca plânge mama, plânge sora sau sotia sau soţul. Vede ca plâng neamurile după el şi îi pare rău. Dar nu mai are grija noastră; el se gândeşte atunci numai la el, şi zice: „Ei rămân pe pământ şi se vor pocai, ca mai au vreme să facă fapte bune. Dar eu pe unde mă duc? Cinema va ajuta pe mine acolo?

Şi aşa merge în ziua a doua pe unde a mers toată viaţa. Iar în ziua a treia, lucru şi mai înfricoşat. I se mai dau îngerî însoţitori sufletului nostru şase îngerî purtători de lumina şi cu cel de la Botez, sunt şapte, ca să treacă înfricoşatele vami ale vazduhului. Aţi auzit de cele 24 de vami ale vazduhului. Se fac slujbe pentru cei care vor să aibă mila de la Dumnezeu şi să-i scape de duhurile întunerului din vazduh.

Cele mai importante slujbe pentru cei care mor sunt spovedania generală şi Sfânta Împărtăşanie, precum şi împăcarea cu toţi. Iar imediat după moarte se face 40 de zile Sfânta Liturghie şi parastase cu dezlegari şi milostenie la cei săraci, care ajuta sufletul cel mai mult când trece vamil. Ca Biserica fiind mama noastră spirituala, se roagă acum pentru bietul suflet, care-i fiul ei după dar din Botez, să treacă uşor atunci vamil vazduhului. Ce se întâmpla pana ce va trece sufletul vamil vazduhului? Atunci vede omul cât de folos îi era lui să fie mărturisit curat de păcate. Dacă nu ar fi lăsat Dumnezeu între El şi noi taina Sfintei Spovedanii, niciun om nu *s-ar mântui. Ca zice Apostolul Iacov ca: Toţi multe greşim şi nimeni nu-î fără păcat.

Dar între noi şi Dumnezeu, *s-a lăsat taina Spovedaniei, care-i al doilea botez, cum zice preotul; aţi auzit ca zice la mărturisire: „De vreme ce cu al doilea botez te-ai botezat, după rânduiala Tainei creştineşti”. Acum vede sufletul cât de folos îi era, dacă era mărturisit, când trece vamil.

De aceea, vă rog să ţineţi minte: Când vezi că *s-a îmbolnavit în casa mama, sora, fratele, sotia, nepotul, copilul, tata, fiica, nu aduce întâi doctorul; întâi ada preotul şi-l spovedeste curat de toate păcatele.

Omul trebuie să se mărturisească obligatoriu de patru ori pe an toată viaţa, în cele patru posturi, cât trăieşte el, dar mai cu seamă când vezi

că *s-a îmbolnavit rău. Atunci cheamă preotul repede să-l spovedească. Nu când i *s-a legat limba sau și-a pierdut conștiința; ci din vreme, când are mintea clară și tine minte. Și-i spune: tata, mama, baiete, spune tot ce ai făcut!

Pune-l să scrie pe un caiet, dacă știe, și să-și aducă aminte tot, ca dacă ai reușit să faci o spovedanie bună, ai câștigat sufletul lui. Ca ce spun Sfinții Părinți? Chiar de a avut cineva păcate de moarte foarte grele, dacă a murit spovedit, îl scoate Biserica. El sta în iad numai până ce se curăță de păcat, pentru ca spune Sfânta Evanghelie: Nimic necurat nu va intra în Împărăția cerurilor.

Ai văzut ce spunea un sfânt? El a văzut o mare de flăcări și din marea aceea ieșeau porumbei albi ca zăpada și zburau la cer. Și acolo era iadul și auzea țipete și vaiete. „Cum, Doamne, din foc ies porumbei?” *s-a întrebat el. Porumbeii erau sufletele oamenilor drepti, care *s-au curățit prin canon stand în iad și și-au plătit tot ce-au avut de plătit.

Pentru ca Biserica intervine de pe pământ cel mai mult prin Sfânta Liturghie. Ca jertfa și răscumpărarea noastră se face prin sângele lui Iisus Hristos. Cum zice și Apostolul: Sângele Lui ne curata de orice păcat.

Creștinul, dacă a murit mărturisit și dacă, Doamne ferește, are păcate grele și nu și-a făcut canonul, el își face canonul dincolo, în iad. Dar din iad îl scoate Biserica prin Sfânta Liturghie, prin dezlegări și milostăenie și tot la rai merge. Iar dacă a murit cineva nespovedit din tinerețe și a avut păcate de moarte, grele, aproape cum ar muri nebotezat. Toate slujbele care se fac pe pământ pentru un asemenea suflet, foarte puțin îl ajuta, fiindcă nimic necurat nu va intra în Împărăția cerurilor.

Așa au așezat dracii vămile ca, dacă ar putea, niciunul să nu treacă la cer. Știți de ce au ei ura și zavistia asta pentru oameni? Pentru ca sufletele dreptilor completează numărul din care au căzut ei. Lumea asta atât o ține Dumnezeu – cum arata Sfântul Simeon Noul Teolog –, până se va împlini numărul îngerilor căzuți, din sufletele dreptilor. Nu citiți la Psaltire? Plini-va căderile de sus, zdrobi-va capetele pe pământ ale multora. Până se împlinește numărul îngerilor care au căzut, că au fost foarte mulți; a treia parte din îngeri, cum zice Apocalipsa: Am văzut un diavol mare, roșu, care a tras cu coada lui a treia parte din stelele cerului și le-a aruncat pe pământ.

A căzut o treime de îngeri din toate cetele; și din heruvimi și din serafimi, din toate cetele, care au fost de-un gând cu satana, ca să se facă asemenea lui Dumnezeu. Și de aceea au atâta ura diavoli, ca știu că fiecare suflet, dacă trece la cer, cum spune Evanghelia: Și vor fi toți

ca îngerii lui Dumnezeu, va fi în locul lor și le vor lua dregatoriile.

De aceea stau în vazduh și zic: „Iată pe noi ne-a dat Dumnezeu jos din cer, iar sufletele acestea vor să treacă pe aici la Dumnezeu ne vor lua locul!”. Și atunci Dumnezeu le-a dat voie, cu dreptate diavolilor să stea în calea sufletelor, căci Dumnezeu, este și drept, nu numai milostiv și au făcut aceste stații sau vami, între cer și pământ, ca să arunce în iad pe cei ce mor nepocaiti, în grele păcate.

Și iată cum sunt așezate: Vama întâia este pentru vorbirea de rău; vama a doua, pentru clevetire; vama a treia, pentru manie, apoi lăcomia și așa mai departe, de la cele mai mici păcate, pana la cele mai mari. Și cine n-a vorbit de rău? Cine nu *s-a maniat? Cine nu *s-a lăcomit? Cine nu *s-a lenevit? Cine n-a băut un pahar mai mult în viața? Sau cine n-a căzut cu gândul, cu imaginația și chiar cu fapta în desfrânare, în beție, îndoiala în credința și în celelalte păcate trupești sau sufletești, cum citim în viața Sfintei Teodora? Ați văzut ce a spus Sfânta Teodora când a ajuns la vama beției?

„Ma minunam foarte ca dracii îmi aduceau aminte de toate paharele de rachiu și de vin pe care le-am băut în viață. Și-mi aratau și când am băut, în ce clipa și cu cine am fost și de câte ori m-am imbatat și de câte ori am băut. Și îi întrebam pe sfinții îngeri:

— Cum de știu diavolii toate acestea?

— Dacă ei au fost îngeri!

Să știți, însă, ca de la Botez, pe lângă îngerul bun, care sta de-a dreapta creștinului, mai ai un înger din ceata stăpânilor iadului, un diavol care sta pe umărul stâng. Acela scrie tot ce ai făcut tu rău și ce ai vorbit rău și ce toate păcatele le-ai făcut în viață. Iar îngerul bun scrie și cele bune și cele rele, cum spune acolo. Așa crede Biserica lui Hristos.

Acum să vedem ce se întâmpla cu sufletul celui mărturisit, când vine diavolul cu zăpădăritul unde sunt scrise toate păcatele omului. Nu le mai găsește scrise! Atunci diavolii urla, răcnesc și se mânie ca pe acest suflet care avea păcate mari, avorturi, preacurvii, furturi, înjurături, beții și altele, nu-l mai găsește scris cu nimic. Când creștinul a fost dezlegat de preot pe pământ, Duhul Sfânt a șters de acolo toate păcatele lui. Cuvântul lui Hristos care zice: Tot ce va dezlega preotul pe pământ, va fi dezlegat și în cer. N-ați auzit? Ce va lega el pe pământ, este legat și în cer. Deci, spovedania, taina aceasta este așa de mare, încât are putere să-l curețe pe om de orice păcat, să-i dezlege toate păcatele. Numai dacă omul a fost cuminte în viață, dacă *s-a spovedit curat, acela trece ușor înfricoșatele vami ale vazduhului a treia zi.

Și i se cântăresc faptele cele bune cu cele rele. Faptele cele bune sunt în forma de pietre scumpe, iar faptele cele rele în forma de pietre

simple sau alte greutăți.

Sufletul este foarte înțelept. El vede singur încotro merge. Dacă la vami vede ca trag păcatele mai greu, începe a plânge foarte și a se întrista, mai ales ca vede la vami mii de diavoli care vor să-l rapeasca la fiecare vama. Și-i zice îngerul păzitor:

— Nu te teme, frate suflete, ca nu știi judecățile lui Dumnezeu! Nu te teme!

Sufletul se baga sub aripile îngerilor, când vede atâtea mii de draci. Un drac este atât de urat ca dacă ar veni aici unde stam noi acu, cum este el în iad, nu mai rămâne unul viu. Toți murim de atâta urâciune și spaima a îngerului căzut. Iar sufletul, când vede atâtea mii de draci se baga sub aripile îngerului și zice:

— Domnii mei îngeri, nu ma lăsați! Tare ma tem de aceștia!

Și-i zic îngerii:

— Nu te teme, frate suflete, că ești cu noi! Noi suntem garda lui Dumnezeu, care te însoțim pe tine! Doamne ferește, la 40 de zile să nu cumva să cazî în mâinile lor! dar acum n-ai grija, ca noi te pazim!

În ziua a treia sufletul nostru trece vamilă vazduhului și exact a treia zi, când a ieșit din trup, în aceeași clipă ajunge prima data la scaunul Preasfintei și de viața făcătoarei Treimi. Și ce vede el acolo? Ca Sfânta Scriptura spune: Pe Dumnezeu nimeni niciodată nu L-a văzut. Dar ce vede sufletul atunci? Ca pe Dumnezeu, Iisus Hristos, L-a văzut toată lumea. Și n-a fost Dumnezeu? L-a văzut Avraam, L-a văzut Moise; dar l-a văzut cu pogoramant, după închipuire, cum a vrut să se arate. Dar ființa lui Dumnezeu nimeni nu a văzut-o, nici heruvimii, nici serafimii. Ființa lui Dumnezeu este inaccesibilă oricarei minți raționale din cer și de pe pământ.

Deci, ce vede sufletul nostru a treia zi, când ajunge prima data la tronul lui Dumnezeu? Iată ce vede, după mărturisirea Sfinților Părinți. Vede strălucind o lumina negrita, de miliarde de ori mai tare ca soarele, și mireasma Duhului Sfânt. Aude cântările heruvimilor și serafimilor și apar niște nori de aur azurii, mergând spre răsărit și îngerii îngenunchează pe ei, împreună cu sufletul.

Și odată se opresc în loc către răsărit. Ca de aceea, să țineți minte, ne închinăm la răsărit când facem rugăciunile; pentru ca tronul lui Dumnezeu este la răsărit. N-ai văzut ce zice Sfânta Scriptura? Și au sadit rai în Eden spre răsărituri. N-ați auzit ce spune Isaia? Răsărit este numele Lui. N-ați auzit ce spune Psaltirea, pe care o aveți în casa? Dumnezeu *S-a suit spre cerurile cerurilor, spre răsărituri. Deci, la răsărit este tronul Preasfintei Treimi.

Și se opresc norii aceștia și îngerii care stau în genunchi cu sufletul care-i la fel cu ei. A treia zi aude acest glas pe limba lui Adam: „Duceți

sufletul acesta în Rai șase zile". Ca șase zile trece sufletul nostru prin rai, cu iuțeala gândului. Atunci îngerii cei buni îl iau cu iuțeala fulgerului și-l duc către grădinile Raiului.

Când ajunge sufletul acolo cu îngerii, nimeni nu poate spune ce frumusețe este. Și atunci vede acolo ca o floare din Rai, cum spune Sfântul Andrei, este mai scumpă decât toate popoarele lumii, decât toate podoabele și bogățiile veacului de acum; pentru ca aceasta floare are viața în ea și niciodată nu se mai vestejește sau nu moare.

Acolo vede el, cum am zis, „Raiul desfătării”, „Palatul Noului Sion”, „Ierusalimul ceresc” și câte spune Sfânta Scriptura. De o negrita bucurie este când sufletul aude cântările a milioane de îngeri, de heruvimi și de drepti, care cânta acolo. Apoi vede corturile dreptilor, despre care spune la panahida, cum spune și Sfântul Cosma, care a fost prin rai. Numai acolo câtă frumusețe este!

Ajunge în niște livezi, niște pometuri, care n-au margini. Apar niște pomi cu frunza de aur, cu florile de aur și sub fiecare pom este un cort și în cort este o masă de aur, și în pomii aceia cântă pasari ale căror aripi nimeni nu poate spune cât de frumoase sunt; și acele pasari nu mai mor în veacul veacului. Și se minunează sufletul, ca la unul cortul este de argint, la altul este de margaritar, la altul este de iachint, la altul de onix, la altul este de sardonix, la altul de amethyst, la altul este de rubin, la altul de safir și de celelalte pietre scumpe, de care se spune la Apocalipsa.

El vede ca și mesele nu-s toate la fel. Și copacii rodesc pe o singură ramură câte 70 feluri de roade. Cântă și frunzele pomilor, cântă și florile lor, cântă și pasarile; curg rauri de miere și de lapte prin livezile acelea ca oglinzile. Este o mireasma a Duhului Sfânt, pe care omul nu o poate spune. Dar cea mai mare bucurie când trece sufletul prin Rai este alta. Se întâlnește cu neamurile lui.

Voi, fraților, să știți ca din neamul nostru avem și în rai, avem și în iad, ca Dumnezeu este drept. Cine a făcut rău, s-a dus în iad; cine a făcut bine, s-a dus în Rai. Și acolo în Rai nu cunoști când ai ajuns, numai pe bunicul sau pe străbunicul. Dacă te-aș întreba eu acum pe mama: „Cunoști pe străbunicul de 300 de ani în urmă?” De unde să-l știi! Ca de-abia dacă îl cunoști pe cel de 50 – 60 de ani în urmă. Acolo în Rai, însă, se cunosc oamenii unii cu alții. Sfântul Ioan Gura de Aur zice: „Ma întrebi dacă se cunosc sufletele în Rai? Ia aminte la Evanghelia cu bogatul și săracul Lazar. Când a murit bogatul și când a murit Avraam? Cu mii de ani înainte și se cunoșteau și vorbeau”.

Acolo în rai îți ies înaintea neamurile toate care sunt la bine și au palate de aur și pietre scumpe și livezi și zic: „Mai, nepoate, mai! tu ești al cutaruia, tu ești al cutareia, din țara cutare, din satul cutare. Noi

suntem neamuri cu tine. Noi am murit înaintea ta cu 100 de ani, cu 300 de ani. Tu ești al cutaruaia, tu nu ne cunoști pe noi, dar noi te cunoaștem. Noi știm unde mergi tu. Tu mergi la judecata particulara a sufletului. La 40 de zile se va hotara cu tine unde mergi, în Rai sau în iad. De vei afla mila la Dumnezeu și te va da la bine, să vii la locasurile noastre, ca iată ce frumuseți avem aici; ce palate și ce minunații, pe care nu poate să le înțeleagă omul.

Și așa îl petrec neamurile lui și îngerii, mergând prin rai șase zile. Sufletul atunci uita cu totul ca a trăit pe planeta asta, ca a avut mama, ca a avut sora, ca a avut frate... Ca el vede acolo alte bucurii, străine cu totul de lumea asta trecătoare. Sia tunc îngerul de la Botez, când vede el că se bucura tare, ca colo nimeni nu poate sta întristat de atâta bucurie, se apropie de el și-i spune așa, dacă știe că este drept: „Frate suflete, iată, la 40 de zile ai să vii să ocupi un loc de aici!”

Iar dacă-l știe că-i păcătos, îi zice: „Frate suflete, nu te bucura, nu te-am adus să rămâi aici. Te-am adus să vezi ce-ai pierdut în puțina vreme cât ai trăit pe pământ, dacă n-ai avut frica de Dumnezeu și nu te-ai mărturisit și n-ai postit și n-ai mers la biserică și n-ai făcut fapte bune!”

Când aude sufletul că nu va rămâne în Rai – căci el credea că va rămâne acolo în veci –, cât de mare bucurie este în Rai, el se mahneste și începe a plânge cu amar.

— Cum, n-am să rămân aici? Întreabă el pe îngerul sau păzitor.

— Nu! îi răspunde îngerul. Pe aici treci numai să vezi în puțina vreme ce-au câștigat oamenii cu frica lui Dumnezeu și ce-au pierdut cei necredincioși, care nu s-au închinat lui Dumnezeu!

Așa trece sufletul șase zile prin Rai și cu trei, care au fost pana au ajuns la tronul Preasfintei Treimi, se fac nouă. Iar la nouă zile vin iarăși, ca fulgerele cerului pe nori, îngerii, și-l aduc înaintea Preasfintei Treimi, în lumina cea neapropiata gânditoare. El nu vede pe Dumnezeu, ca nici heruvimii nu-L văd; numai lumina și lumina negrita, care nu se poate spune.

Și se opresc norii aceștia și la nouă zile aude acest cuvânt, dacă sufletul este drept: „Acest suflet să aibă desfătarea și bucuria cea fără margini a celor noua cete îngerești!”. Iar dacă-i păcătos: „Sufletul acesta să nu aibă parte de fericirea și slava celor noua cete îngerești!”. Acest cuvânt îl aude la nouă zile și apoi aude, zicând: „Duceți sufletul acesta prin iad 30 de zile”.

Atunci îl iau îngerii și-l întorc către miazanoapte și către apus, la locurile iadului, care nu au margine. Și atunci sufletul, când îl duc îngerii la iad, vede acolo ce spune Sfânta Scriptura: „iadul cel mai de jos”, „Fântâna adâncului „și „lezerul de foc „de la Apocalipsa. Acolo vede el viermele cel neadormit, despre care a spus Hristos, Dumnezeul nostru;

vede focul cel nestins, gheena, foc negru care-i de miliarde de ori mai fierbinte ca focul pământesc și care n-are margine adâncimea lui.

Acolo vede el întunericul cel mai dinafară, cel mai dinăuntru, scrâșnirea dinților și tartarul, cate mai auziți la Sfânta Liturghie și în Scriptura. Și când vede el atâtea feluri de munci și atâtea feluri de draci, vede acolo muncindu-se și neamuri de-a lui, cum vedea mai înainte în rai. Și neamurile știu pe unde trece și-i ies înainte și striga către el: „Frate, nepotule, varule, moșule, matale te duci la judecata particulara. Te rugam din inima, adu-ți aminte și de noi și te roagă lui Dumnezeu pentru noi, dacă te va da la bine. Uite, noi ne muncim aici de atâția ani, de 200 de ani, de 300, de 500 de ani fiecare!”

După cum se bucura sufletul mai înainte în Rai, ca și-a văzut neamurile lui la bine, acum se scarbește de aceste neamuri ale lui, care, pentru păcatele lor, au fost rânduite la osânda.

Și trec cele treizeci de zile cu iuțeala gândului, ca fulgerul, și sufletul vede nenumăratele și negraitele și nenumitele munci ale iadului. Deci, treizeci de zile prin iad și cu noua care au fost când s-a întors din Rai sunt 39 de zile. Iar în a 40-a zi îl iau îngerii și-l duc a treia oară la scaunul Preasfintei și de viața făcătoarei Treimi, în lumina cea neapropiata, gânditoare, spre închinare. Și atunci, la 40 de zile, aude acest glas în limba aramaica a lui Avraam, dacă sufletul este drept: „Duceți acest suflet în Gan Eden!”, adică în desfătare și bucurie fără margini; iar dacă, Doamne ferește, este păcătos, aude: „Duceți sufletul acesta în Seol sau Hades”, adică în iad și în munca. Îngerii lui Dumnezeu, cât sunt deci buni și preamilostivi, însă, dacă le da porunca Dumnezeu să-l ducă la greu, îl duc la greu, îl duc în iad.

Dacă ar vedea atunci cineva cum se roagă sufletul nostru la îngeri, când vede că-l duc la chinuri, ar plânge temeliile pământului. Se baga sub aripile îngerilor și zice:

— Îngerii lui Dumnezeu, cei preasfinți, cei preabuni, nu ma lăsați! Unde ma duceți? Într-ale cui maini ma duceți? Cine are să mă mai scoată pe ine de acolo? Cine mai are mila acum de mine? Cine știe de pe fata pământului în ce chinuri ma duc eu acum?

Iar îngerii plâng și-i spun:

— Frate suflete, noi suntem slugile lui Dumnezeu, noi avem porunca. Nu putem face nimic mai mult, decât cum poruncește Ziditorul: să te ducem la bine sau la rău!

Și-l duc, dacă, Doamne ferește, sufletul a trăit rău, în păcate și fără pocăința îl duc la rău sau dacă-i bun și a păzit poruncile Domnului, îl duc în Rai, potrivit cu faptele lui bune sau rele. Aceasta se întâmpla la 40 de zile după moarte. De aceea Biserica, mama noastră cea duhovniceasca, are mare grija sa facă pomeniri după fiecare mort la 3

zile, la 9 zile și la 40 de zile, pentru ca atunci se hotărăște unde va sta sufletul nostru, la bine sau la greu.

De la 40 de zile mai rămâne o singură porțița deschisă pentru suflet. Dacă sufletul a fost în credința ortodoxă adevărată și a fost fiu adevărat al Bisericii lui Hristos, și dacă n-a căzut în vreo sectă sau în alte rătăcirii, sau păcate grele, și dacă a fost spovedit și împărtășit, Biserica îl poate scoate din chinurile iadului prin sfintele slujbe și prin milostenie.

Biserica este mama noastră spirituală, care ne-a născut pe noi de la dumnezeiescul Botez prin apă și prin duh. Biserica este stâlpul și întărirea adevărului, Biserica este trupul lui Hristos, Biserica este mireasa Mielului, cum spune la Apocalipsa. De aceea, are mare îndrăzneala către capul ei din ceruri care este Hristos. Ați auzit ce spune Hristos în Evanghelie: Eu sunt buciul, vita – adică trunchiul copacului –, și voi sunteți ramurile; toată vita care rămâne întru Mine, aduce roada multă, iar care nu rămâne întru Mine, în foc se arunca.

Deci, băgați de seama! Cine nu rămâne în Biserică, nu rămâne în trupul lui Hristos. Cine s-a rupt de Biserică, toți sectanții care au ieșit și au împânzit lumea – căci sunt peste 800 de secte numai în Europa –, aceștia sunt neghina în grai, aceștia sunt semințele satanei; Doamne, zice Evanghelia, n-ai semănat sămânța buna în țarina ta? Dar de unde are neghina? Un om vrăjmaș, adică diavolul, a făcut aceasta.

Sectanții sunt buruieni crescute la umbra Bisericii, oameni stricați la minte și la credință, prin care satana vrea să ratacească și pe alții. Să nu-i ascultați! Cine s-a rupt de Biserică, s-a rupt de Trupul lui Hristos. Ia să vă dau o imagine: Dacă copacul acesta ar fi încărcat cu flori până în vârf sau cu roade, un copac roditor, și dacă o mlădiță s-a rupt de acolo cumva și a căzut cu greutatea roadelor sale jos, mai rodeste aceea? Ce se întâmplă? se usucă și o punem pe foc.

Așa-i și sufletul care s-a rupt de Biserică. S-a rupt de trupul lui Hristos. Ca Biserica este, cum spune marele Apostol Pavel, trupul lui Hristos. Și acea mlădiță, acel suflet care s-a rupt de Biserică, în veacul veacului nu mai rodeste și nici mântuire nu are. Pentru că Duhul Sfânt și seva Duhului Sfânt, vine numai prin punerea mâinilor, de la Apostoli la episcopi, de la episcopi la preoți și de la preoți se lucrează în rândul credincioșilor prin Tainele care le-a hotărât Dumnezeu să le lucreze preotul, ca iconom al tainelor lui Dumnezeu. Pe alta cale nu vine Duhul Sfânt în Biserică.

Feriți-vă! Fugiți cât puteți, ca de diavoli, de acei care vă învață să nu vă închinați Sfintei Cruci, sau Maicii Domnului, sau să nu mergeți la Biserică, sau să nu ascultați de preot. Aceia vin cu satana în inima și-n minte, să vă rupă de Biserică, de adevărul nostru dogmatic, de credința noastră ortodoxă, care este neschimbata de 2000 de ani, de la Hristos.

Acum sectele au ieșit ca ciupercile după ploaie, și toate sectele au venit mai mult din Occident. Cele mai multe au venit de la oameni bolnavi la minte. Eu am o sectologie care *s-a tipărit la București, și-am arătat și istoricul, și de unde au venit, cu ce scop au venit. Vin cu scopul să ne strice și credința și neamul, să ne piardă sufletele.

Nu ieșiți din corabia mântuirii. Nu plecați din Biserica lui Hristos. Biserica este mama noastră duhovnicească. Ea ne-a născut prin apă și prin duh, la Botez. Deci, să cinstiți Biserica și pe preoți și pe arhierei și pe Sfântul Sinod. Tineți-vă de Biserica noastră cea de totdeauna. Să fiți creștini buni și cetățeni buni, și să împliniți porunca Sfântului Apostol Pavel: Dați celui cu cinstea, cinste; celui cu dajdia, dajdie; celui cu frica, frica, și nimănui cu nimic să nu rămâneți datori.

Se spune la Epistola către Romani: Tot sufletul să se supună stăpânirii celor mai înalte, că nu este stăpânire decât de la Dumnezeu. Și iar spune: cel ce nu se supune stăpânirilor, legii lui Dumnezeu se împotrivește. A ieșit o secta blestemată, foarte periculoasă pentru țară și Biserica, care se cheamă „Martorii lui Iehova”. Aceștia sunt cei mai înverșunați împotriva conducerii de stat și a Bisericii. Să fugiți ca de diavoli, ca de satana de aceștia! Aceștia, nu numai că nu sunt creștini, dar sunt mai răi decât toți paganii. Ca nu recunosc nici Biserica, nici statul și nu cred în Hristos.

Păziți-vă de orice secta, rămâneți fii ai Bisericii lui Hristos, cum au fost părinții și bunicii voștri și strămoșii din veac. Rămâneți în Biserică, tineți-vă de mama voastră, care este Biserica. Ca, Doamne ferește, chiar dacă omul merge în iad pentru păcatele lui, Biserica îl poate scoate prin dumnezeiască Liturghie, prin pomeniri, prin milostenii și jertfe. Fără Biserica nu este mântuire! Cine a ieșit din Biserica, nu mai are pe Hristos, ca Biserica este Trupul lui Hristos. Cine a ieșit din Biserica, nu mai este fiu după dar al lui Dumnezeu din Botez, ci este fiu al satanei, căci *s-a rupt de la mama lui duhovnicească și a luat-o după capul lui și *s-a pierdut.

Dumnezeu să vă ajute. Cu aceasta închei și vă rog din toată inima să aveți frica de Dumnezeu, să nu uitați rugăciunea, și să vă rugați și pentru noi păcătoșii. Amin.

DESPRE RAI

Acum să vă spun ceva despre Rai într-o istorioara care urmează de aici înainte. V-am spus ca marele Apostol Petru pe Tabor ar fi voit veșnic să rămână acolo împreună cu Hristos, învățătorul său, cu Ilie și cu Moise, pentru ca a gustat câteva clipe din slava Raiului și din slava dumnezeirii lui Iisus Hristos. Și iată ce am a vă spune:

A fost în Constantinopol un împărat roman pe la anul 814 și a avut un frate dupartup. Acesta nu *s-a mai însurat. A fost un om foarte

evlavios, foarte credincios și văzând cum trece viața aceasta ca fumul și ca visul, ca floarea și ca umbra, *s-a gândit să se ducă la o mănăstire și să se facă călugăr.

Și *s-a dus la o mănăstire din munții Constantinopolului, la apa Sangarului. Și-a împărțit toată averea lui și a dat-o la săraci și *s-a îmbrăcat în rasa călugărească, primind numele de Cozma. Iar aclugarii știindu-l ca învățase carte cu împăratul și văzând ascultarea și smerenia lui, l-au pus staret; și a staretit timp de 10 - 12 ani. Apoi a căzut într-o boala foarte grea și a zăcut mai mulți ani, iar într-una din zile și-a dat duhul. Și *s-au adunat călugării care erau aproape trei sute, și au început a plânge după pastorul lor cel iubit care murise, cu numele Cozma, căci așa îl chema. Și stăteau uimiti și plângeau ca un staret ca acela nu avusese mănăstirea de la începutul ei.

Dar a murit fericitul Cozma, iar a doua zi, cu voia lui Dumnezeu, a înviat. Când a înviat, privea cu ochii, cum stătea culcat cu fata în sus pe lăita, în podul casei. Și cum stătea cu ochii ațintiti în podul casei, șoptea cu buzele sale încet niște cuvinte neîncheiate și neînțelese de nimeni. Și a stat așa timp ed aproape o zi întreagă. După aceasta a deschis ochii și când a văzut pe călugări în jurul lui, a început a căuta în sân. Și căutând în san, îi întreba pe călugări: „Unde sunt cele două bucăți de pâine uscata pe care mi le-a dat Părintele Avraam?” Și mai trecea oleacă și iar acuta în san și întreba: „Unde sunt cele două bucăți de pâine uscata pe care mi le-a dat Părinteel Avraam?” Atunci călugării au văzut ca el a avut mare descoperire și au început a plânge, zicând:

— Părinte sfinte, dar cum de vorbești sfinția ta acum? Știi c-ai murit?

— Știu.

— Știi ca de ieri, pe vremea aceasta ai fost mort? Spune-ne noua, dacapoti, te rugam cu lacrimi, unde ai fost 24 de ore cât ai fost mort? Și ce pâine ceri de la noi? Ce bucăți de pâine cauți în san? Două bucăți de pâine uscata.

Atunci și-a dat el seama că a fost răpit în cealaltă lume și a zis ucenicilor săi:

— Dragii mei, adunați-vă aici că am să vă spun cate am văzut și cate am auzit pe unde am fost și cate mi-a ajutat Dumnezeu să țin minte. Apoi a început să le spună așa: „Știu ca ieri pe vremea aceasta am murit. Și când am murit, au venit în jurul meu o mulțime de diavoli, care de care mai urati. Unii boncaluiau ca taurii, alții nechezau ca și caii, alții urlau ca lupii, alții băteau ca nistecaini, alții croncaneau ca și corbii, alții şuierau ca serpii și toți se repezeau la mine să mă ia. Și spuneau: „N-ai făcut pocăința destul! Ai fost frate de împărat, ai trăit în palate și încă nu ți-ai ispășit păcatele prin pocăința la mănăstire. Ești al nostru!”

Și zice staretul Cozma: „Eu cât am trăit, aveam în chilia mea icoana celor doi apostoli, Andrei și Ioan Evanghelistul. Și m-au luat dracii, unii ma împingeau din urmă, alții ma trăgeau înainte a lui ma împungeau, alții ma muscau și mă duceau.

Iar eu strigam la Maica Domnului și la cei doi sfinți apostoli, Andrei și Ioan Evanghelistul, să vină, să nu ma lase. Și m-au dus diavolii și deodată am ajuns la o prăpastie, o rapa, care nu era mai largă decât cât ar arunca un om voinic o piatră, ca o azvârlitura de piatra, dar adâncimea ei era pana la iad. Și se auzeau în acea rapa, în acea prăpastie mari țipete, mari vaiete, mari tânguiri. Și peste toți care erau acolo înăuntru mergea un rând de foc și ei strigau: „Vai de noi și de noi și de cei ce ne-au născut pe noi”. Și dracii voiau să mă dea în prăpastia aceea.

Deodată *s-a făcut o punte mica peste prăpastie, numai de două degete, dar fără bara. Și ziceau dracii: Din două una ai să faci: ori te dam aici în prăpastia aceasta, ori treci puntea”.

Și spunea Sfântul Cosma: „Îmi era foarte greu și una și alta. De cad în prăpastie, mi *s-a spus ca aceea este gura iadului și mă înghite și nu mai ies. Ca să mă sui pe punte era de asemenea imposibil ca toți cădeau. Atunci când ei ma tarau să mă arunce în flăcări, am strigat: Maica Domnului, nu ma lasa! Și deodată a apărut o femeie îmbrăcata în alb, ca fulgerul, și doi apostoli. Erau Andrei și Ioan Evanghelistul. Și a zis Maica Domnului către Apostoli: „Ioane și Andrei, luați sufletul acesta din mâinile dracilor și-l duceți pana la raiul desfătării. Și atunci dracii au fugit toți și m-au luat cei doi apostoli, iar Maica Domnului *s-a făcut nevăzută.

Și a zis apostolul: „Nu te teme, frate Cozma, de acum mergi cu noi. Săi pe punte!” Și-au sărit ei pe puntea aceea numai de două degete. Și un apostol ma ducea de mana înainte și unul mergea în urmă și mă ținea. Și-am trecut acea mare prăpastie pe puntea cea îngusta, dar la capătul punții, era un arap care se părea că ajunge pana la nori și avea limba lui de zeci de metri afară de foc și ochi de flăcări și acest arap stătea cu o mână deasupra prăpastiei și mana aceea care stătea deasupra prăpastiei era umflata ca un stâlp, iar cealaltă era zbârcita și lungă.

Acela când ne-a văzut pe noi cu greu *s-a dat în laturi și scrâșneau cu dintii la mine: „Mi-ai scăpat de data aceasta, dar ai să mai vii odată pe aici!”. Și eu, după ce am trecut de arapul acela, am întrebat pe Apostolul Andrei și pe Ioan:

— Sfinți ai lui Dumnezeu Apostoli, cine este arapul acela care sta la capătul punții aceleia pe unde am trecut.

— Acela este satana. Ai auzit ce spune Apostolul Petru? Domnii

puterii vazduhului.

— Dar de ce are mana aceea umflata, care o întinde deasupra prăpastiei aceleia?

— De-atatea suflete cât ia de pe punte, și-i arunca mereu în gura iadului. Ca veșnic, veșnic vin de pe fata pământului și i *s-a umflat mana cât ia de pe punte și arunca în iad!

— Dar eu, am întrebat, am să scap de el?

— Tu ai să scapi, fiindea aia vut pe Maica Domnului ocrotitoare și pe noi. Deci nu te teme de el, căci mergem până la Raiul desfătării.

Și am mers, după ce am trecut de arapul acela și am dat de niște câmpii verzi cu milioane de milioane de flori de multe feluri de culori și era o mireasma de flori cum nu este pe fata pământului și cum unu poate să-și închipuie nimeni. Și florile acelea le bătea un vantisor așa cald, iar deasupra florilor erau cete, cete de copii cu aripi atât de strălucitoare, care mergeau și zburau deasupra florilor și cantau așa: „Sfant, sfant, sfant, Domnul Savaot, plin este cerul și pământul de slava Ta”.

Mergând noi printre milioanele acelea de grupuri de copii, care zburau pe deasupra florilor, în mijlocul acelei câmpii am văzut un bătrân cu barba albă, frumoasă, veșmintele lui străluceau ca soarele și am mers acolo. Și când am mers noi cu apostolii, cu Andrei și Ioan, bătrânul acela a binecuvântat pe apostoli și i-a sărutat pe frunte, iar ei i-au sărutat mana.

Atunci am întrebat eu pe apostoli:

— Domnii mei, cine este bătrânul acesta așa de frumos și de ce sunt atâtea milioane de copii care zboară pe aici?

— Ai auzit de „Sânul lui Avraam”?

— Am auzit în Evanghelie.

— Ei, acesta este Avraam Patriarhul, iar milioanele de copii care cânta aici și zboară pe deasupra florilor sunt sufletele dreptilor care au intrat în „Sânul lui Avraam” și care au fost drepti și milostivi ca el.

După aceea ne-am luat rămas bun, de la acela care zicea că este Avraam și am plecat zburând; mergeam prin vazduh cu iuțeala mare și am ajuns în altă parte și acolo odată *s-au făcut niște ziduri de aur și de pietre scumpe și niște porți în forma fulgerului, iar niște tineri foarte frumoși, încinși cu curcubeie de aur, stăteau la porți și aveau sabii de foc; la poarta și pe poarta era, ca și cum ar răsari soarele, lumina ca fulgerul. Și au întrebat acei de la poarta pe Apostolul Andrei și pe Ioan:

— Unde duceți sufletul acesta?

Și a zis Apostolul Andrei:

— Avem porunca de la Maica Domnului și de la Domnul nostru Iisus Hristos să-l ducem pana la raiul desfătării.

Atunci *s-au deschis porțile singure și am intrat după acele ziduri. Acolo am văzut nenumăratele biserici și palate ale cerului. Nimeni nu putea să numere atâtea biserici, și atâtea minuni se vedeau, încât o limbă de om nu poate povesti. Erau pomi care numai pe-o singura ramura rodeau 60 - 70 feluri de roade. Florile și frunzele cantau slavoslovie lui Dumnezeu. Și fiecare pom avea un cort; dar nici pomii nu semănau unii cu alții și nici corturile. Și în cort era o masă și un scaun de aur și bucate și băuturi scumpe pe masă. Dar bucatele nu semănau, iar la fiecare cort, la fiecare masă stătea o persoană foarte frumoasă, ca de treizeci de ani.

Toți erau de aceeași vârstă, căci la judecata toți vor învia cu vârsta de treizeci de ani, după cum arată Sfinții părinți. Și acolo cantau pasari, milioane și milioane, dar nici pasarile dintr-un pom nu semănau cu cele din alți pomi. Culoarea aripilor pasarilor numai Dumnezeu o știa și pasarile acelea unele erau albastru, altele roșii, altele vișinii, altele gri, altele albe, altele trandafirii, și cantau negrita frumusețe psalmi și rugăciuni.

La unul pomul era de margaritar, la altul de onix, la altul era de rubin, la altul era de safir, la altul era de amethyst, și așa mai departe. Și mesele, la unul era de marmură, la altul de aur, la altul de argint și nici scaunele nu semănau. Și era atâta frumusețe și atâta cantare acolo, iar mulțimea pomilor și a corturilor și felurimea aceea atât de frumoasă nu mai avea margini.

Și mergând noi pe acolo, eram uimiți de atâta frumusețe și cantare. Atunci am întrebat pe Apostolul Andrei:

— Domnii mei, aici este Raiul desfătării?

— Nu frate, de abia am ajuns la pământul celor blânzi.

Vezi ce spune în fericirea a treia din Evanghelie: Fericiți cei blânzi, ca aceia vor moșteni pământul. Să nu credeți că este vorba de pământul acesta stricăcios. Auzi ce pământ îi așteaptă pe cei blânzi! Și de abia am ajuns la pământ și am întrebat:

— Dar de ce corturile sunt altfel și bucatele și băuturile altfel și scaunele altfel și pasarile canta altfel dintr-un copac în altul?

Atunci mi-a spus Apostolul Andrei:

— N-ai auzit ce spune Mântuitorul în Evanghelie? În casa Tatălui Meu sunt multe lăcașuri și Eu Ma duc să vă pregătesc vouă loc. Deci aici, frate Cosma, să știi că și cortul și masa și pomul și poamele și pasarile toate sunt după mărimea faptelor bune ale fiecărui om. Cum și-a împodobit cineva pomul pe fața pământului cu post, cu rugăciune, cu milostenie, cu viața curată, cu facere de bine, așa îl găsește dincolo și se va veseli în vecii vecilor, ca aici nu mai este bătrânete, nu mai este boala, nu mai este moarte, nu mai este durere.

De aceea este depărtare și deosebire de la un pom la altul, pentru că este după măsura faptelor bune a fiecărui sufletcare a ajuns aici. Și a mers sufletul dreptului acelaia zburând ca gândul, că așa merge sufletul ca razele soarelui de repede.

Și a mers cam cât ar merge un om cinci sute de ani pe jos. Noi am mers deci în câteva minute, pentru ca mergeam ca gândul.

Și am dat de alte zidiri de milioane de ori mai frumoase ca cele dintâi. Și la alte porți în forma fulgerului și la ele nu mai erau tineri, ci erau serafimi cu șase aripi care păzeau. Și am întrebat:

— Domnii mei, ce ziduri, ce cetate este aici?

Și au zis:

— Acum, frate, ne apropiem de Palatul Noului Sion al lui Hristos, care-l va da celor doisprezece Apostoli după Judecata de Apoi.

Și îndată porțile cele în chipul fulgerului *s-au deschis și serafimii aceia au întrebat:

— Unde duceți sufletul acesta?

Și a zis Apostolul Ioan Evanghelistul:

— Porunca avem de la Mântuitorul și de la Maica Domnului să-l ducem până la Raiul desfătării.

Atunci ne-au dat drumul și am intrat. Când am intrat dincolo de aceste ziduri, am văzut munți de aur și am văzut un palat, care avea douăsprezece temelii, cum spune la Apocalipsa, cu douăsprezece pietre scumpe și douăsprezece uși în douăsprezece părți și acoperit cu aur curat și lumina ca ziua și era o lumina acolo care strălucea de milioane de ori ca soarele, iar soarele nu se vedea acolo. Și palatul acesta avea douăsprezece uși și n-am văzut acolo nici pasare, nici om, nici fiara, nici îngeri, nici oameni. Și am întrebat pe Apostolii care ma conduceau:

— Domnii mei, ce este palatul acesta și câtă mărime are?

Și a zis Apostolul Andrei:

— Acest palat este atât de mare, cât ar merge un om o mie de ani pe jos și nu-l înconjura. Acesta este palatul celor doisprezece Apostoli, care se cheamă Noul Sion și care-l vor lua Apostolii după judecata de Apoi pentru osteneala lor, că au predicat Evanghelia în lume și au murit martiri și li *s-au tăiat capetele pentru dragostea și credința în Iisus Hristos.

Și am trecut și de acest palat și zburam peste munții cei de aur și era o mare de cristal, cu apa ca cristalul de limpede și avea o mireasma de trandafiri care nu se poate spune pe fata pământului. Și am trecut pe deasupra acelei mari și am ajuns la un râu care curgea ca cristalul și erau ierburi și flori multe și niște copaci înalți și foarte frumoși, cum nu am a-mi văzut pe fata pământului și erau flori până sus și niște pasari mari cantau acolo și ziceau așa:

Fericiți cărora li *s-au iertat fărădelegile și cărora li *s-au acoperit păcatele. Și am întrebat pe Apostolul Andrei:

— Domnul meu, ce zic pasarile acestea, căci canta din psalmi?

— Ai auzit ce zic? Fericiți cei cărora li *s-au iertat fărădelegile și cărora li *s-au acoperit păcatele. Pasarile acestea, fiule, nu mai mor în veacul veacului. Ele sunt pline de Duhul Sfânt și prorocesc și arata ca aici în frumusețea aceasta nu are să poată intra nimeni decât acela căruia i se vor ierta păcatele și i se vor acoperi fărădelegile.

Atunci am întrebat:

— Dar care păcate se iarta la om și care se acoperă?

Și a zis:

— Păcatele pe care le-a cunoscut omul că sunt păcate și le-a mărturisit la duhovnic și i-a părut rău și a făcut canon pentru ele, se iarta. Iar acelea pe care omul nu le-a știut că sunt păcate sau le-a uitat, nu din rea voință, ci din neputință, acelea se acopăr din mila lui Dumnezeu, ca altfel niciun suflet nu ar fi ajuns aici. Pentru ca, auzi ce spune Evanghelia: Nimic necurat nu va intra într-o împărăție cerurilor.

Mergând noi așa, *s-a făcut un tunel, un munte de aur și un tunel mare, dar tunelul acela lumina ca soarele și acolo era o masă mare, căreia nu i se vedea marginea. Și stăteau oamenii la mese și îngerii slujeau la mese și puneau băuturi cerești și mâncăruri cerești și era mare veselie. Și erau mii și mii care se veseleau și cantau și stăteau la mese.

Și spune Sfântul Cosma:

— Când m-am uitat la masa, am început a cunoaște oameni de la noi din oraș, din Constantinopol și din sat și călugări de-ai noștri și neamuri care au mers la bine și foarte mă bucuram că am dat acolo peste oameni cunoscuți. Dar ce folos, că am stat acolo câteva minute și numai am auzit un glas: „Luați pe staretul acesta de aici, și-l duceți înapoi, iar în locul lui aduceți pe monahul Atanasie de la Mănăstirea Traian!” Că era mănăstirea de la Alfa apropiată de mănăstirea Traian cum este mănăstirea noastră, Sihăstria, aproape de mănăstirea Secu, aproape. Și îndată a venit îngerul Domnului, zicând:

— Frate Cosma, iată n-am ajuns la Raiul desfătării.

— Dar unde suntem?

— Dacă treceam tunelul acesta ajungeam în Raiul desfătării, dar este porunca lui Hristos să te ducem înapoi în trup, căci plâng călugării după tine, că au rămas fără pastor. Și avem porunca să te ducem. Deci nu mai ajungem la Raiul desfătării.

Deci, mi-am luat rămas bun de la aceia și toți îmi spuneau: „Nu te teme, frate Cosma, că tot aici ai să vii, când va fi sfârșitul tău!” Și m-au luat pe alta cale și am trecut șapte iezere de munci, și m-au dus de am

văzut muncile iadului și am ajuns iarăși în câmpia aceea unde era Avraam și ne-am dus la el și a întrebat Patriarhul Avraam:

— Dar l-ați dus până la Raiul desfătării?

Iar ei au zis:

— Nu, ci pana aproape de Raiul desfătării, căci a venit porunca de la Dumnezeu să-l ducem în trup și să învie, căci plâng după el fiii săi duhovnicești!

Atunci Avraam a zis:

— Dacă se duce înapoi pe fata pământului și învie, am să-i dau și eu ceva.

Și mi-a dat un pahar de aur cu vin, și trei bucăți de pâine alba, curata. Și-am băut din vinul acela puțin, și era atât de bun și dulce ca a trecut în toate simțirile mele și știu că am mâncat și o bucată de pâine și-am zburat din grădinile acelea. Și am ajuns iarăși la arapul acela care se lauda că am să mai trec și am trecut iarăși prăpastia aceea mare pe care o trecusem și deodată m-am văzut în mănăstire și acum, cum mă vedeți.

Știam ca patriarhul Avraam mi-a dat trei bucăți de pâine, și numai una am mâncat-o și am băut vin acolo în „Sânul lui Avraam”. Însă două bucăți de pâine au rămas și știu că le-am pus în sân. Aceasta caut eu acum. Vă rog, dați-mi cele două bucăți de pâine pe care mi le-a dat Părintele Avraam, căci știam că le-am pus în sân. Și dacă vreți, duceți-vă repede până la Mănăstirea Traian și vedeți dacă nu cumva monahul Atanasie nu cumva a murit!

Când *s-au dus frații, atunci îl scoteau pe nasalie din chilie. Și a spus cuviosul Cosma:

— Știți unde se duce Atanasie? Se duce în preajma Raiului desfătării, la acea masa, îngereasca, căci am auzit că mi *s-a spus mie: „Luați-l pe acesta de aici, duceți-l în trup, ca plâng călugării după el și aduceți în locul lui pe monahul Atanasie de la Mănăstirea Traian”. Deci să știți ca monahul Atanasie *s-a dus în locul meu și se va bucura în vecii vecilor.

Așa a fost Sfântul Cosma în Rai și a văzut acolo și pământul celor blânzi și lăcașul dreptilor. Aduceți-vă aminte de predica aceasta, de pământul celor blânzi ca fiecare își împodobește acolo pomul și masa și bucatele și poamele și pasarile, toate, după cum se va osteni în viața aceasta ca să facă voia lui Dumnezeu. Apostolul Pavel zice: petrecerea noastră este în ceruri. Ferice de creștinul acela care trăiește pe pământ, iar cu mintea lui trăiește în cer; cu mintea lui se înalta la Dumnezeu și după puterea lui se ostenește să facă fapte bune, ca să se ducă în Raiul desfătării.

Acolo nu mai este moarte, nu mai este bătrânete, nu mai este durere, nu mai este boala, nu mai este frica. Ci veșnic va avea, cum

zicea Apostolul Pavel, dreptate și bucurie și pace intru Duhul Sfânt.

Dumnezeu și Preacurata Lui Maica sa ne ajute la toți să ajungem și noi păcătoșii măcar cât de cât să moștenim „un colțișor de Rai”, cum spune bătrânul Părinte Paisie câteodată la molifta, numai să nu fim afară de Raiul lui Dumnezeu, ca nu cumva, Doamne ferește, să ne chinuim în veci.

ALTA ISTORIOARA DESPRE RAI

O mie de ani înaintea ochilor Tai, Doamne, sunt ca ziua de ieri care a trecut (Psalmul 89,4).

Era un călugăr de mult într-o mănăstire și se întreba: „Cum poate să treacă o mie de ani ca o zi?” atât este de frumos în Rai și atât de mare fericire, ca, o mie de ani pare o zi. Călugărul era paracliser la biserică și avea viața înalta. El s-a rugat Maicii Domnului câțiva ani de zile și zicea: „Maica Domnului, roagă-te la Mântuitorul Hristos să-mi arate cum trec o mie de ani ca o zi? Căci știu ca aceste cuvinte ale Duhului Sfânt sunt adevărate”. S-a rugat trei ani și i-a arătat Dumnezeu.

Fiind paracliser, după slujba de la miezul nopții a rămas singur în biserica citind acatistul Maicii Domnului. Cheile le avea în mână și fesul îl pusese pe o strana. Deodată a intrat în biserică un vultur și s-a așezat pe iconostas. Dar atât era de frumos vulturul, cum nu mai văzuse în viața aceasta nimeni. Era cu mii de culori, avea coc, ochii negri și se uita prin biserica.

Fiecare pana era ca o piatră scumpa. Călugărul când a văzut vulturul că s-a așezat pe iconostas, a uitat să se mai roage și s-a gândit: „Mai, eu mă reped ca să-l prind! Ca dacă l-oi prinde pe acesta, nu-mi mai trebuie alta avere pe fata pământului. Măcar o pană sa iau de la el!”

S-a repezit spre vultur, dar vulturul a zburat în mijlocul bisericii. Se făcea ca nu poate zbura. Călugărul, după el. Când să-l prindă, vulturul a zburat din pridvor. „Vai de mine! Doamne, ajută-mă să-l prind!” Dar când să pună mâna pe el, vulturul iar a zburat, dar mai mult pe jos; ieșind din biserică s-a așezat pe gard. Când s-a repezit călugărul spre gard, vulturul a zburat în pădure.

Călugărul a sărit peste gard, zicând: „Doamne, ajută-mă să-l prind!” Când să pună mâna pe el, vulturul a zburat într-o poiană mare. „Doamne, nu ma lasa. Măcar o pană sa iau de la el!” Când s-a repezit în mijlocul poienii la vultur, acesta a zburat într-un brad. Atunci a început a plânge călugărul: „Doamne, n-am fost vrednic măcar o pană din el să iau”. Și se uita la vultur”. Doamne, Doamne, ce pasare frumoasă!”

Dar deodată vulturul a început să cante, o cantare cum nu a mai auzit el pe fata pământului. Era îngerul în chip de vultur, dar el nu știa; și a stat și s-a uitat la vultur, care i-a cantat 355 de ani. Parându-se ca

a trecut doar un ceas, călugărul, în timpul acesta, nici nu a îmbătrânit, nici nu a obosit, nici nu a flamanzit, nici nu a însetat și nimeni nu a dat peste el.

Zburând vulturul, monahul fiind cu cheia bisericii în mână și-a adus aminte: „Vai de mine, nu mi-am luat nici fesul și biserica a rămas descuiata; ma duc să încui biserica”.

A venit la mănăstire, având cheia bisericii în mână, dar mănăstirea nu o mai cunoștea. Biserica era acoperita altfel, chiliile erau altele. Se gândi întru sine: „Doamne, ori eu mi-am ieșit din minți, ori mănăstirea asta nu-i a noastră”. Știind ca stătuse doar un ceas și ceva, s-a dus la portar cu cheia în mână.

Portarul vede un bătrân cu barba albă, foarte strălucit la fata și-i zice:

— Binecuvântează, părinte! Cu ce drum pe la noi?

— Fiule, ma duc să încui biserica.

— Dar de unde ești?

— De aici, de la mănăstire.

— Dar unde ai fost dus?

— Pana aici, mai aproape.

— Părinte, nu ești de la noi.

— Nu ma cunoști, fiule, dar eu sunt călugărul cutare, sunt paracliserul și mă duc să încui biserica!

— Stai, părinte, ma duc să-i spun starețului.

Dar starețul a visat în noaptea aceea o descoperire și a auzit de trei ori: „Deschideți porțile mănăstirii, ca să intre porumbelul Domnului!”

— Părinte, a venit un călugăr bătrân, luminat la fata, zicând ca el vrea să încuie biserica, ca el este paraclisier.

— Deschide-i, fiule, ca o taină mare este aceasta! Vino cu el la mine.

Când a venit la stareț, acesta l-a întrebat:

— Părinte, ma cunoști pe mine?

— Nu.

— Dar mănăstirea o cunoști?

— Nu o mai cunosc. Biserica o cunosc, dar parcă nu mai este așa cum era. Avea alt acoperiș.

— Dar unde ai fost plecat, părinte?

— Am fost pana aici, în pădure.

Sttarețul a pus să se tragă clopotele mănăstirii și a adunat în biserica tot soborul, care avea 300 de călugări. Apoi l-a adus pe acest călugăr în mijlocul bisericii și l-a pus în fața catapetesmei să-l vadă toți călugării și l-a întrebat:

— Părinte, dintre toți acești călugări, cunoști pe vreunul?

— Viu este Hristos, nu cunosc pe niciunul! A răspuns el.

— Dar voi, îl cunoașteți pe acest călugăr?
— Nu-l cunoaștem, au răspuns ei.
— Părinte, dacă spui că ai plecat de un ceas de aici, cine era staret când ai plecat? A întrebat atunci staretul.

- Avva Ilarion.
- Cine era ecleziarhul mare?
- Avva Ambrozie.
- Cine era econom?
- Avva Chiriac.
- Cine era vestmantar?
- Avva Gherontie.

Atunci a spus staretul:

— Mare taina *s-a descoperit între noi. Să vină arhivarul mănăstirii. Și i-a spus: Du-te și ada arhivele mănăstirii aici pe câteva sute de ani în urmă și cauta când a fost rândul acesta de călugări.

A căutat cu 50 de ani, cu 100 de ani; a căutat cu 200 de ani, cu 300 de ani și nu se găseau. Și a căutat cu 355 de ani și a găsit niște registre mâncate de carii, vechi, rătăcite prin podul mănăstirii. Când a început a citi cutare, cutare, i-a găsit.

— Părinte, dar când ai plecat?

— Trebuie să fie un ceas și ceva.

— Părinte, dar care a fost lucrul pentru care te-ai rugat lui Dumnezeu?

— Eu mă rog de mult avreme și citesc rugăciuni la Maica Domnului ca să-mi arate Mântuitorul ceea ce spune în Psaltire: O mie de ani înaintea ochilor Tai, Doamne, sunt ca ziua de ieri care a trecut!

— Părinte, iată ca Preasfântul și Preabunul Dumnezeu ți-a împlinit cererea sfinției tale. N-ai vrut să crezi, sau ai crezut, dar ai vrut să te convingi. Iată, de când ai plecat, au trecut 355 de ani!

Bătrânul a început a plânge. Staretul îi vorbește:

— Vezi, părinte, că ți-a arătat Dumnezeu minunea pentru că te-ai rugat cu credința. Dacă 355 de ani ți-au părut ca un ceas, acum crezi ca o mie de ani este ca o zi înaintea lui Dumnezeu?

— Cred, părinte!

Atunci staretul a poruncit ca un preot să se îmbrace repede în veșminte, a adus Sfintele taine și l-a împărtășit pe bătrân în fața tuturor.

Bătrânul a primit Sfintele Taine și a zis:

— Părinților, iertati-mă, ca mare uimire mi *s-a făcut.

Fata lui lumina ca soarele. Apoi a cerut iertare de la toți și a murit în biserica.

DESPRE IAD

Vom vorbi câteva cuvinte despre iad. De-atatea ori auziți cuvântul iad în dumnezeiască Evanghelie, în Sfânta Scriptura, în învățăturile Sfinților Părinți, și în tradiția Bisericii Ortodoxe. Dar v-ați pus vreodată întrebarea ce este iadul? Ce este iadul? Să știți ca iadul este împărăția morții; iadul este locul acela unde se chinuiesc, după dreptatea lui Dumnezeu, dracii și toți care au maniat pe Dumnezeu și au făcut voile lor în această lume.

Iadul este împărăția dracilor, a cărui poarta este deznădejdea, curte sunt legăturile; ferestre, întunericul; masa, reaua împrăștiere și putoare; mâncare este foamea, băutura este setea, ceasornic este plânsul, așternut este văpaia, orânduiala este tulburarea cea fără de rânduiala a prăpastiei aceleia groaznice.

Dar știți dumneavoastră câte feluri de munci are iadul? Noua feluri de munci sunt în iad și toate sunt veșnice și foarte grele. Prima munca din iad este întunericul, cum arata marele proroc Isaia. Dar nu întuneric acesta, care-l vedem noi pe pământ. Întuneric pipăibil. Ai văzut în Egipt, în pământul Ghesem, ca unde erau evreii, era lumina și în tot Egiptul era întuneric?

Nimeni nu știa pe unde să meargă. Dumnezeu ce nu poate? Toate-s la dansul. Întuneric pe lumea asta, dar celălalt întuneric îi veșnic. Acolo este întuneric așa de tare, încât îl poți pipăi cu mana. Aceasta o zice dumnezeiescul Iov: Ma voi cobora în pământul întunericului celui veșnic, care nu are lumina, dar nici tămăduire în veac.

De întunericul acesta a amintit și Mântuitorul nostru Iisus Hristos în Evanghelia Sa, când zice: Legati-i mâinile și picioarele și aruncați-l pe el întru întunericul cel mai dinafară, arătând prin aceasta, cum zice și dumnezeiescul părinte Efrem Șirul, că este un întuneric greu.

Deci, cea dintâi munca ce stăpânește iadul este întunericul acela negrait și neînchipuit.

A doua munca, după întuneric, este plângerea și scrâșnirea dinților. Atâtea lacrimi se varsa în iad într-o singură zi, ca, dacă s-ar aduna pe fața pământului ar face un ocean mai mare ca Oceanul Pacific. Oceanul Pacific are 48.000 km lungime, de la Polul Nord până la Polul Sud; are 18500 km lățime și, la insulele Mariene, are 11 km adâncime. Și numai în iad, într-o singură zi, lacrimile ce se varsa acolo, ar face un ocean mai mare ca Pacificul. Atâta plângere este în iad.

A treia munca este putoarea cea rea. Dacă s-ar aduna toate putoarele de pe fața pământului la un loc n-ar face niciun miligram fața de putoarea care este acolo. Ca să vă dați seama ce putoare este în iad am să vă spun o istorioara.

Doi frați de la o mamă s-au dus la mănăstire să se facă călugări. Și unul s-a dus în mănăstire și a avut răbdare multă, smerenie multă,

ascultare fără cartire și a rămas în mănăstire până la moartea lui. Iar altul și-a pierdut răbdarea și a spus că se duce în lume înapoi la tata și mama. Fratele cel care a rămas în mănăstire îl sfătuia:

— Frate, nu te duce înapoi. Auzi ce spune Evanghelia: Nimeni, punând mâna pe plug, să nu mai privească înapoi. Deci, nu te duce, frate, în lume, pentru ca mare primejdie este să lași mănăstirea și să te duci din nou în lume.

Iar el a zis:

— Nu, eu mă duc!

— Dar nu te temi de chinurile iadului?

— Nu cred, frate, că sunt chiar așa de grele muncile iadului, cum spune Sfânta Scriptura sau cum spun oamenii. Așa *s-a scris în cărți ca să ne sperie.

Și *s-a dus acasă și *s-a căsătorit și și-a făcut de cap. Dar n-a trăit mult, decât trei ani, și a murit. Auzind călugărul ca fratele sau, care *s-a întors în lume, a murit, a început să se roage cu foc lui Dumnezeu, zicând: „Doamne, arata-mi să văd unde este fratele meu; în iad sau în rai!”

După o vreme destul de îndelungată, într-o noapte o umbră neagra a intrat în chilia lui. Și când *s-a uitat el bine la lumina lumânării, l-a cunoscut. Umbra i-a zis, plângând și suspinând:

— Ma cunoști? Eu sunt fratele tău.

Era negru ca un carbune. Doar după glas l-a cunoscut. Și atunci acesta, văzându-l într-o stare jalnică ca aceea, l-a întrebat:

— Frate, de unde vii?

— Din iad, că am lăsat mănăstirea și m-am dus în lume și mi-am făcut de cap; am murit în păcate și m-am dus pentru păcatele mele în muncile iadului.

Și atunci acesta a început să-l întrebe:

— Mai, frate, știi ce-mi spuneai tu mie, ca muncile iadului nu-s așa grele, ci *s-au scris așa numai să sperie lumea și să înfricoșeze pe oameni. Chiar așa de greu este în iad?

— De mii de ori sunt mai cumplite chinurile iadului decât cum sunt scrise; și de ar avea tot codrul limba și toată iarba pământului de ar vorbi, n-ar putea spune cât de greu este în iad!

Dar fratele se făcea că nu-l înțelege.

— Frate, oare voi putea să le încerc și eu puțin, ca să mă încredințez de adevăr?

— Nu poți auzi răcnetele și țipetele și vaietele din iad, ca tot atunci mori.

— Dar, n-aș putea măcar să pipăi iadul?

— Nu poți, ca acolo este foc care arde de miliarde de ori mai tare

decât acesta și tot atunci te-ai topi, fiind în trup material.

— Nici nu pot să văd?

— Nu poți ca mori de frica văzând priveliștea aceea groaznică și urgia maniei lui Dumnezeu din iad!

— Dar cum aş putea eu să încerc măcar cât de puțin muncile iadului?

— Frate, ține minte. Ai putea mirosi oleacă din putoarea iadului!

Cum era îmbrăcat cu haina, a scuturat mâneca hainei puțin și *s-a făcut nevăzut. Și când a scuturat mâneca, atâta putoare a ieșit din mâneca hainei lui, încât acela a căzut mort jos și trei zile nu a putut să iasă din chilie. Greu de tot a deschis ușa și *s-a tarat afară din chilie și a ieșit acea putoare din chilia lui, încât *s-a împrăștiat în toată mănăstirea.

Călugării au părăsit mănăstirea trei luni de zile din cauza putorii nesuferite, care ieșea din chilia de unde a scuturat cel din iad mâneca hainei lui. După trei luni, acel miros greu a dispărut. Călugării când *s-au întors înapoi l-au găsit pe acela din chilia căruia ieșise acea putoare și l-au întrebat:

— Ce a fost, frate, putoarea aceasta? De unde a venit?

Iar el a răspuns:

— Știți, părinților, eu am avut un frate bun în mănăstire, care *s-a dus în lume și-a murit după trei ani căsătorit. Eu m-am rugat Domnului să-mi arate unde este fratele meu.

După multă rugăciune, într-o noapte a venit la mine și l-am întrebat unde este. Aflând că este în iad, curios, l-am întrebat cât de greu este în iad, deoarece îl știam nepasator, zicând ca nu crede ca muncile iadului sunt chiar așa de grele, cum scrie în cărți. Atunci el m-a încredințat că nici nu poate spune limba de tarana cât de greu este în iad și ceea ce scrie în cărți este foarte puțin spus.

Ca să vezi muncile iadului, a spus el, este imposibil, ca tot atunci mori; nici nu poți auzi ce este în iad ca mori, nici nu poți pipăi; și mi-a dat să miros oleacă din putoarea care este în iad. Atunci și-a scuturat mâneca la haina și iată sunt trei luni de zile de când putoarea aceasta stăpânește mănăstirea noastră și ați fugit; și de-abia acum se poate veni, înapoi. Și a încredințat tot soborul mănăstirii cât de mare putoare este în iad. Aceasta este a treia pedeapsa a iadului.

A patra munca în iad este foamea și setea. Ați auzit ce spune prorocul Isaia: Vor flamanzi precum câinii și vor urla și se vor jeli, și nimeni nu va potoli foamea lor. Și Mântuitorul ne arată în Sfânta Evanghelie, în pilda cu bogatul și cu Lazar: Părinte Avraame, trimite pe Lazar să-și înmoaie vârful degetului sau în apa, să vie să-mi răcoreasca limba, ca rău ma chinuiesc în văpaia aceasta.

Ai auzit ce-i acolo? Un deget înmuiat în apa, cât de mare preț are! Și noua aici nu ne place apa, vrem vin, rachiou, dresuri și cutare. Vai de noi ca nu cugetam deloc la ceea ce ne așteaptă. Foamea și setea sunt a patra munca.

A cincea munca a iadului este tartarul, gheata. Tartarul este un iezer fără fund, plin de gheata și foarte rece. Aceasta este „scrâșnirea dinților”, de care vorbește dumnezeiască Scriptura, adică gerul acela nesuferit de care nu-și poate închipui nimeni.

A șasea munca este viermele cel neadormit. Acolo sunt viermi de foc care mănâncă trupurile oamenilor și sufletele lor în vecii vecilor, și niciodată oamenii nu mor. Acolo sunt balauri de foc și serpi de foc care înoată prin văpaile iadului, cum înoată pestii prin apa la noi și nu se vatama. Și îi prind pe cei păcătoși și-i sug și-i înțepă și-i mănâncă în vecii vecilor, împreună cu viermii cei neadormiți. Asta e munca a cincea.

A șaptea munca este gheena, adică focul cel nestins, care este cea mai grea din toate. Focul cel negru care arde în vecii vecilor cu întineric. De acela se tem și dracii. Ca ei se rugau Mântuitorului, când făcea minuni pe malul Marii Galileii, când a scos demonii din cei doi îndrăciți: Te știm pe Tine cine ești, Fiul Celui Preaînalt; Te rugăm nu ne trimite pe noi în gheena! Acolo îi trimitea, ca El avea putere. Și dracii se tem de gheena, de care spune Mântuitorul în Evanghelie: Unde focul lor nu se stinge. Dar nu este foc de acela ca al nostru, care se face ca să dea lumina; focul acesta, chiar de ar arde pe cineva, dar da lumina; acela, însă, este foc negru ca păcura și de miliarde de ori mai fierbinte ca acesta. Așa spune fericitul Ieronim. Cât de mare este focul unde se topește oțelul, totuși este neînchipt de slab fata de focul iadului, ca și cum ar fi zugrăvit pe pereți. Ai vedea un foc zugrăvit pe perete cu vopsea și nu te frigi. Așa este de slab focul acesta fata de focul iadului. Focul nestins nu mai are acolo nevoie de materie, cum zice Sf. Efrem: „Că nu sunt oarecare care-l aprind cu materie din lumea aceasta”. Acolo este foc nestins, nu este foc cu lemne aprinse, ci arde cu urgia maniei Domnului negraită, către cei păcătoși. Acest iezer de foc de care spune la Apocalipsa, care nu are fund în veacul veacului, arde și pe toate duhurile cele rele și le chinuiește în vecii vecilor. De aceea spune dumnezeiescul Părinte Ioan Gura de Aur: „Nimenia din oamenii care își aduc aminte de gheena, nu vor ajunge în gheena”. Ca cine cugeta la iad scapa de iad. Cine își aduce aminte de gheena, scapa. Ca nu exista om care-și aduce aminte de gheena, care este atâta de groaznică munca, să ajungă în gheena. Fiindcă îndată ce își aduce aminte de gheena el se ferește de păcat și începe a lucra fapta bună, se mărturisește, pune început bun, își face canonul și își îndreaptă viața

sa. Este ca acela de care se spune în Biblie: „Că nu mai este fapta ta ca ieri și ca alaltăieri; poate să fie omul până azi un drac și mâine se face înger luminat”. Numai să-și aducă aminte de iad și de gheena; ca dacă uita iadul ajunge în iad, iar dacă nu uita iadul nu ajunge acolo.

Iată am să vă spun despre gheena și despre veșnicia iadului printr-o minune care se găsește scrisă într-o carte veche. În Sfântul Munte al Atonului trăia un călugăr cu numele Andrei. Și acesta ducea o viață sfântă, în feciorie, asceza, post, rugăciune și priveghere; în meditații sfinte și în cugetarea Sfintelor Scripturi. Dar s-a îmbolnavit când era aproape de treizeci de ani și a zăcut unsprezece ani și nu mai murea.

Atunci, după dreptate, acest călugăr cu numele Andrei și-a pus întrebarea: „De ce sufăr eu?” Pentru că nu se știa cu păcate așa de grele ca să sufere pe pământ atât de groaznică boala. Și a început săracul, ca tot omul care nu poate rabda, să se roage așa lui Dumnezeu:

„Doamne, cer de la Tine un singur lucru și anume: sau să mor sau să mă fac sănătos, că nu mai pot rabda! Mi-au rămas numai oasele și pielea!”

Rugându-se el așa, într-una din nopți, a strălucit o lumina uimitoare în chilia lui. El s-a temut să nu fie de la draci, căci și diavolul se face în chipul lui Hristos, în chip de înger, în chip de sfânt ce strălucește ca soarele și poate să te însele. Este ceea ce spune Sfântul Apostol Pavel: Nu-i de mirare ca însuși satana se preface în chip de înger de lumina și slujitor ai dreptății. Adică, dracii se prefac în chip de slujitori ai dreptății. Deci s-a temut călugărul și a început să facă cruce. Și îndată a văzut ca intra pe ușa lui un tânăr foarte frumos la chip, foarte minunat, cu un toiag de aur în mână, cu o cununa de aur pe cap și o cruce de aur pe frunte și i-a zis:

— Nu te teme, părinte, nu-s diavol. Eu sunt îngerul păzitor al vieții tale și m-a trimis Dumnezeu să-ți spun un lucru. Eu totdeauna sunt cu tine; toate suspinele tale, toate lacrimile, toate oftările, toate durerile, toate necazurile tale eu le știu. Ca tu dormi, eu nu dorm niciodată; tu mănânci, eu nu mănânc; tu bei, eu nu beau. Adu-ți aminte ce spune psalmistul Tabari-va îngerul Domnului împrejurul celor ce se tem de Dansul și-l va izbăvi pe el; și... nici să dormiteze cel ce te pazeste.

Deci, părinte, eu știu necazurile tale. Dar iată tu ai început să te rogi lui Dumnezeu așa de la o vreme: „Doamne, sau să mor, sau să mă fac sănătos, că nu mai pot rabda!” Și Dumnezeu m-a trimis să-ți spun ție două lucruri:

— Care?

— Iată ce spune Dumnezeu prin mine: „Vrei să mai rabzi boala un an pe pământ sau să stai trei ceasuri în iad?”

Dar el când a auzit a zis:

— Doamne, îngerul Domnului, tu care știi necazurile mele, să mai zac eu un an pe pământ? Nu știi ca o noapte îmi pare un an și ca toate bolile mai cu seamă noaptea sunt grele? Deci cum am să mai rabd eu un an aceasta groaznica boala? Și pentru ce rabd eu? Ca cu știu ca om, că m-am silit, de când am venit aici în Sfântul Munte, să fac voia lui Dumnezeu.

Și a zis îngerul Domnului:

— Tu nu suferi pentru tine. Tu suferi pentru neamurile tale, care sunt în iad și Dumnezeu te-a găsit pe tine și voiește prin osteneala și suferința ta să scoată din neamul tău, pana la al noualea neam din iad. Că așa se întâmpla dacă un călugăr bun își face datoria, mulți din neamul lui se mântuiesc prin el.

Nu ai auzit ce zice prorocul Ieremia? Dumnezeu răsplătește păcatele părinților asupra copiilor pana la al patrulea neam. Deci, tu suferi pentru strămoșii tai. Dar dacă vrei să ieși și tu din iad și ei, să mai zaci un an pe pământ sau trei ceasuri în iad. Dar ia seama ce spui, i-a zis îngerul, ca în clipa aceasta ți-am și luat sufletul!

A stat el și s-a gândit.

— Gândește-te bine! i-a spus îngerul.

— Trei ceasuri în iad!

Când a zis aceste cuvinte, i-a și luat sufletul. Și unde l-a dus? L-a dus în gheena, de care v-am amintit mai înainte, cel mai greu loc din iad, de care se tem și dracii.

Și când l-a dus acolo și l-a băgat în focul cel negru și de miliarde de ori mai fierbinte ca acesta, a fost cuprins de întunericul ce domnea pretutindeni și a început a răzni și a geme de durere, căci balaurii cei de foc au început să-l muste și să-l chinuiască; el, de când s-a văzut acolo și a văzut atâta deznădejde și atâta strigat și atâta durere și atâta spaima și atâta foc, a început să strige cât putea „Doamne, miluiește-mă! Doamne, iarta-mă!”

După trei minute o lumina a despicat întunericul și a apărut îngerul Domnului. Când l-a văzut, a început a bate din palme și a striga așa:

— Vi mie! Vai mie! Vai mie! Toate le-am crezut, dar una ca asta n-am crezut!

— Ce n-ai crezut, părinte, Andrei?

— N-am crezut ca un înger al Domnului poate să mintă!

— Cum se poate una ca asta, ca să spun eu minciuni? Eu nu sunt un om păcătos, eu nu sunt un duh rău, diavol. Eu nu pot face păcat, eu nu pot minți. Cum pot eu să mint, dacă sunt raza de dumnezeire, sunt lumina a doua din lumina cea dintâi? Cum aș putea eu să spun minciuni?

— Dar cum ne-a fost vorba în chilie la mine?

— Cum?

— N-a fost vorba ca ma vei scoate de aici după trei ceasuri? Iată au trecut mai mult de trei sute de ani de când mă chinuiesc aici!

Îngerul i-a spus:

— Adevărul este Hristos. De-abia a trecut o oră și mai ai încă două ore de stat.

— Două ore? a strigat monahul cu groaza. Este oare cu puțința să fi trecut numai o oră până acum?

— Eu am venit să văd dacă poți rabda.

Atunci a zis călugărul Andrei:

— Doamne, dacă acesta este adevărul, ca de-abia a trecut un ceas de când mă chinuiesc aici în iad, du-mă înapoi în trupul meu cel rănit și bolnav și să sufăr acolo, nu un an, ci sute de ani, ba chiar pana la ziua venirii lui Hristos, numai să nu mai stau o clipă aici în focul cel nestins!

Și îndată, cu iuțeala gândului, l-a luat îngerul și l-a dus înapoi în trup.

Cine a știut că a fost mort un ceas? Când a înviat, a început a striga:

— Miluiti-mă! Miluiti-mă!

Și a venit călugărul care îl îngrijea și a întrebat:

— Ce este, părinte? De ce strigi?

— Sa se adune tot soborul mănăstirii.

Erau trei sute de călugări acolo. Și l-au pus într-un cerdac înalt și le-a spus la toți minnunea care s-a petrecut cu el; ca el a stat un ceas în iad și i s-au părut mi mult de trei sute de ani. Atâta de greu a trecut timpul. Să ne ferească mila și îndurarea lui Dumnezeu și a Maicii Domnului pe toți câți sunt aici să nu îngăduie Dumnezeu vreunul să încerce durerile și chinurile iadului în vreun fel. Și toți, cu darul Mântuitorului și cu mijlocirea Maicii Domnului, a Sfântului Ioan Botezătorul și a tuturor sfinților să ne mântuim, să ne ușuram înainte de a ne duce din lumea aceasta și să ne întâlnim cu toții în veacul viitor la bucuria cea veșnică.

Munca a opta din iad este deznădejdea. Acolo toată lumea este deznădăjduită de mila lui Dumnezeu, aducându-și aminte de cuvântul Evangheliei, că s-a închis ușa și ca pocăința în iad nu mai este.

Munca a noua din iad este veșnicia, care stăpânește atâtea miliarde și miliarde de suflete. Nu mai exista acolo o limita, ca adică are să rabde omul o mie de ani sau o sută de mii de ani, ci în vecii vecilor. Dar ca să le descrie cineva care una singură, nimeni nu poate spune, numai una cât îi de grea, că este imposibil a descrie limba de tarana.

Cine poate spune măcar una din munci câtă suferința aduce firii omenești. Ca dreptții după sfârșit primesc cele patru însușiri ale trupului și păcătoșii primesc și ei una: a nemuririi. Primesc trupuri nemuritoare,

ca să arda în vecii vecilor și să nu se mistuie; să se chinuiască în vecii vecilor și să nu scape; să înseteze în vecii vecilor și să nu aibă apă; să le fie foame în vecii vecilor și să nu aibă mâncare. Nemurirea o au de la judecata înainte, cum spune Hristos, spre a se chinui în vecii vecilor. Amin.

CELE PATRU LEGI DUPĂ CARE VA JUDECA HRISTOS LUMEA

Am zis câteva cuvinte despre moarte. Acum voi zice câteva cuvinte și despre conștiința, ca cine își pazeste conștiința sa curată, negresit moartea îl găsește fericit și pregătit. Conștiința este judecătorul cel drept pe care l-a pus Dumnezeu înăuntrul nostru.

Conștiința nu poate fi reflexia materiei în veacul veacului. Ea este glasul lui Dumnezeu în om și ea pururea îl mustră, când greșește: „Omule, de ce ai făcut asta?”

Această lege a firii o au și chinezii, o au și creștinii, o au și budiștii și brahmanii și mahomedanii. Este legea cea dintâi pe care a pus-o Dumnezeu în inima omului de la creație, după care s-a condus lumea până la Legea cea scrisă. M-a întrebat un avocat necredincios:

— Părinte, eu nu ma împac cu judecata de apoi!

— Dar de ce nu te împaci, frate? Cum așa?

— Cum, părinte, o să mă judece Hristos, dacă eu aș fi chinez sau de alt neam, care n-am auzit niciodată de Hristos? Ei de acolo nu au auzit de Hristos. Oare Dumnezeu pedepsește cu nedreptate? El este drept. Cum o să mă judece și o să mă pedepsească dacă eu nici nu am auzit de Evanghelia lui Hristos?

— Stai oleacă! Dumneata știi să învârtești actele acolo, să faci procese verbale sau ce faci dumneata. Scriptura însă nu o cunoști. Ești un raționalist, desfaci firul în 40 și te prapadești cu totul, umblând după capul tău.

Patru legi sunt după care Dumnezeu va judeca tot pământul. Nu una, ci patru. Și nimeni nu poate scăpa de urgia și dreptatea lui Dumnezeu, fie chinez, fie brahman, fie budist, fie creștin, fie mahomedan, fie evreu, pentru ca Dumnezeu este drept, cum zice Apostolul: Dumnezeu este drept și tot omul mincinos. Dumnezeu, deoarece este drept, a pus legile acestea, ca pe toți să-i judece după dreptate. Auzi? Patru legi.

Legea cea dintâi este legea firii sau legea conștiinței. Prin aceasta lege a mustrat Dumnezeu pe Cain, când a omorât pe fratele sau Abel. Ca auzi ce spune Scriptura: „Atât era mustrat de conștiința ca a căzut în deznădejde și a strigat așa: Mai mare este greșeala mea, decât a mi se ierta mie”.

A căzut în deznădejde, ca a ucis pe fratele sau Abel, pastorul; ca Dumnezeu i-a primit aceluia jertfa și el l-a zavistuit și, ieșind la câmp, l-a omorât. Legea conștiinței îi spunea: „Ce-ai făcut? Ai omorât pe fratele

tău!" Aude pe Dumnezeu:

— Cain, unde-i fratele tău?

Dar el, în loc să zică: „Doamne, am greșit”, a zis:

— Dar ce, eu am a pazi pe fratele meu?

Și i-a zis Dumnezeu:

— Glasul sângelui fratelui tău striga către Mine din pământ. Pentru că ai făcut aceasta cu toate pedepsele te voi pedepsi pe tine și cine te va omori pe ține de șaptezeci de ori câte șapte se va pedepsi...

Și a trăit Cain peste o mie de ani, cum scrie în Hronograful lui Chedrin, și nimeni nu-l omora, că se temea de pedeapsa care era pusă de Dumnezeu asupra lui. Care au fost cele șapte pedepse ale lui Cain, pentru ca a ucis pe fratele sau, Abel?

Mai întâi a fost deznădejdea, apoi tremurarea, apoi plânsul, ca plângea gemand pe pământ, apoi frica căci fugea dintr-un loc în altul de teama că-l vede Dumnezeu; apoi blestemarea pământului să nu-i dea roadele sale și celelalte, cum scrie în Sfânta Scriptura la Facere, capitolul IV. Orice om de pe pământ, când face rău, este mustrat de conștiința sa, care îi spune: „De ce ai făcut rău?” Aceasta este legea cea dintâi data de Dumnezeu omului, numita și legea conștiinței sau legea firii.

A doua lege care sta în fața noastră veșnic, cum arata Sfântul Grigorie de Nissa și care, ca o trambita din înaltul cerului răsună pururea și ne arata pe Dumnezeu, este legea zidirii. Cine a făcut cerul, pământul și toate câte sunt? Luna, ierburile, florile, pestii, marile, râurile, pietrele, copacii, munții, toate viețuitoarele de pe uscat, din apa și din aer. Cine le-a făcut, fraților? Cine a făcut ceasul u universului care merge cu atâta precizie și uimire, încât nimeni nu-l poate imita? Nimeni altul decât Bunul Dumnezeu! Centrul de îndrumare al acestei lumi este Ziditorul ei, Dumnezeu, Care a pus rânduiala în toate.

Această lege a zidirilor este ceea ce spune prorocul David: Cerurile spun slava lui Dumnezeu și facerea mâinilor Lui o vestește tăria. Cum? Prin așezarea lor sferică și prin imensa lor depărtare; prin spațiul interstelar, care are miliarde de ani călătoria luminii, prin mișcarea astrilor cerești, a sistemului solar și a planetelor cu atâta măsura și precizie, încât uimeste mintea celor mai mari astronomi din lume. Ce-a zis Isac Newton, marele fizician englez, care treizeci de ani a fost ateu și la urma când a descoperit „Legea atracției universale „și a văzut ca fiecare planeta o atrage pe cea mai mică și nu o lasă să se departeze, nici să se sfărâme sau să meargă în neregulă în lumea astrelor cerești. A pus aparatele pe masa și a zis: Mare ești, Doamne, și minunate sunt lucrurile Tale și niciun cuvânt nu este de ajuns spre lauda minunilor Tale!

Vezi? El, aflând știința din afară, a venit la frica de Dumnezeu, cunoscând minunile ce; e mari din lumea astrelor. Ce-a zis Kepler, Isac Newton și ceilalți, de care nu îmi ajunge vremea să-i amintesc, când *s-au convertit, văzând ei zidirea lui Dumnezeu că nu-i singura, că are un centru de îndrumare și o precizie, care uimeste toată mintea? Din secretele naturii încă nu *s-a scos nici unu la miliard. Ca înțelepciunea lui Dumnezeu n-are margini și nici nu va avea în veacul veacului, pentru ca nemarginita este înțelepciunea Creatorului.

Deci, a doua lege care ne sta tuturor în fața este Legea zidirilor sau a creației. Ca prin contemplatia naturală în duh, noi ne suim de la rațiunile lucrurilor, la Ziditorul lor. Dacă vezi corabia, trebuie să te gândești că a fost un meșter care a făcut-o; dacă vezi o haină buna pe un om, trebuie să știi ca bun a fost și croitorul. Dacă vezi un palat, o clădire arhitectonica frumoasă, să știi că a fost un arhitect deștept. Dacă vezi un ceas, negresit este un ceasornicar priceput care l-a făcut. Deci, toate acestea ne arata că este un Făcător și, dacă este, trebuie să ne temem și să ascultăm de El, ca să nu ne pedepsească după dreptate.

A treia lege este Legea scrisa, data de Dumnezeu lui Moise pe Muntele Sinai, adică cele zece porunci și tot Vechiul Testament, după care va fi judecat poporul ales, adică evreii.

A patra și ultima lege este Legea Darului, Legea Desăvârșirii, Legea dragostei lui Iisus Hristos, adică Sfânta Evanghelie. După aceasta lege dumnezeiască vor fi judecați toți creștinii, botezați în numele Preasfintei Treimi.

Cea dintâi a fost legea firii, care rămâne generală pentru toate popoarele până la sfârșitul lumii. Cea de-a doua, legea zidirilor, este la fel cu cea dintâi. După cea dintâi și a doua lege se vor judeca toate popoarele lumii, afară de creștini și de evrei. După Legea scrisa, adică după Vechiul Testament se vor judeca evreii. Iar după Legea Darului și după Evanghelie vom fi judecați noi creștinii, fiindcă legea noastră este mai desăvârșită decât toate celelalte legi. Iar dacă o calcăm, mai mare păcat avem și mai mare munca vom avea decât ei, care n-au cunoscut Evanghelia.

Așadar, ne-a pus Dumnezeu asemenea avocat. Să nu ne înșelăm, fraților, și să zicem ca Dumnezeu nu știe ce face fiecare. Nici nu vei putea să spui că nu ai păcat, pentru că n-ai știut, că ai fost chinez sau turc sau ateu. Pagan dacă ai fost, dar conștiința ai avut și după acea lege te va judeca. Zidirea ai văzut-o. Nu ți-ai pus niciodată întrebarea cine a făcut cerul, soarele, pământul și toate, ca după aceea să te gândești și să te temi de Dumnezeu, care a făcut toate? Amin.

JUDECATA DE APOI

La Judecata de apoi Hristos va judeca și pe oameni și pe îngeri, adică pe diavoli și toate popoarele lumii. Atunci când va veni Fiul Omului întru slava Sa, va pune pe păcătoși de-a stânga Sa și pe drepti de-a dreapta Sa și va răsplăti fiecăruia după faptele lui.

Dar să știți ca judecata universală a lumii va fi anunțată mai întâi prin arătarea semnelor Sfintei Cruci pe cer. Ca zice: Și vor vedea pe norii cerului semnul Fiului Omului, adică Crucea Mântuitorului, Care va veni pe nori și va străluci mult mai tare decât soarele.

Când vor vedea Sfânta Cruce toate popoarele păgâne, și cei ce nu o cinstesc, ca vine înaintea Împăratului Hristos pe norii cerului, ca o aduc îngerii și va lumina toate popoarele, atunci, cum zice Evanghelistul Matei: Vor plânge toate popoarele lumii.

Atunci vor cunoaște al cui semn este semnul Crucii, Cine vine după el, Cine a avut Cruce și Cine *S-a răstignit pe ea, adică Hristos Mântuitorul lumii. Era obicei la romani și la egipteni, când avea să vină împăratul într-o cetate, să-i aducă sceptrul înainte. Deci, mergea toiagul împărătesc de aur, pe care îl duceau niște slugi și ziceau: „Vine în urma Împăratului!” Așa vor aduce îngerii Sfânta Cruce pe norii cerului, înainte de a veni judecata lumii.

Și când vor vedea ca strălucește Crucea, toate marginile lumii, toate popoarele păgâne care au hulit Crucea și cei ce au fost creștini și au înjurat-o și nu *s-au pocăit și toate sectele ce *s-au lepădat de Cruce, în mare frica și cutremur vor fi, știind ca în urma Crucii vine Acela, care *S-a răstignit pe dansa și care a avut-o ca arma cu care a dăruit iadul. După arătarea Sfintei Cruci, alt semn al judecății este trambita, glasul trambitei de apoi. Dar fac întrebare unii din sfinți: „Oare o trambita va fi?” Ca apostolul zice ca toți ne vom schimba la glasul trambitei de apoi, într-o clipeală a ochilor. Iar Evanghelia spune așa: Când va trimite Dumnezeu pe îngerii Săi cu trambite. Oare o trambita va fi? Nu. Când auzi glasul trambitei, este glasul lui Hristos. Iar când auzi că va trimite pe îngerii Săi cu trambite, aceste trambite vor fi purtate de milioane de îngeri. Care îngeri vor veni cu trambitele acestea? Ne arată Sfântul Grigorie Teologul, și anume: ceata începătoriilor sau a capeteniilor. Aceștia sunt care pazesc cum hotarele împărățiilor lumii. Fiindcă fiecare țară are îngerul său, fiecare oraș are îngerul său, fiecare sat are îngerul său, fiecare regiune are îngerul său, cum arată dumnezeieștii Părinți. Acești îngeri care pazesc satele, orașele, ținuturile și țările sunt îngerii din ceata începătoriilor. Cea mai de jos este ceata îngerilor, a doua este ceata arhanghelilor și a treia este ceata capeteniilor sau a începătoriilor.

Aceasta misiune o au ei. După cum stăpânii ocârmuiesc vazduhurile și vânturile, aceștia pazesc hotarele limbilor. Este ceea ce a

spus marele Proroc Moise: Și au pus hotarele țărilor după numărul îngerilor lui Dumnezeu. Dar nu numai fiecare țara și oraș și sat are îngerul ei, ci și fiecare om are câte un înger păzitor de la dumnezeiescul Botez.

Aceasta este cinstirea cea mare a creștinismului! Popoarele păgâne de-abia, au câte un înger păzitor la fiecare sat și oraș, iar la creștinii ortodocși, fiecare are îngerul sau păzitor.

Ce vor face acești îngeri la judecata? Vor suna cu trambite de aur. Și auzi ce spune Sfântul Grigore Teologul în „Cuvânt la Judecata de apoi”, cât de puternice vor fi aceste trambite: „Ce trambite, zice, vor fi acelea care vor spinteca vazduhurile, vor despartii stihiiile, vor deschide mormintele, vor sfărâma porțile iadului, vor deschide deasupra porțile cerului? Atâta cutremur va fi încât se va clatina pământul ca o frunză, când vor începe aceste trambite. Toate popoarele vor fi atunci în mare spaima și, de-ar putea să mai moara atunci, ar muri de mii de ori de glasul cel jalnic al trambitelor. Și când vor suna aceste trambite, gândiți-vă, se vor deschide mormintele de la începutul zidirii lumii, de când a murit primul om, pana astăzi; și la glasul acestor trambite Duhul Sfânt va veni să învie pe toți oamenii de la începutul zidirii lumii.

Corpul omului este făcut din cele patru stihii: din pământ, din apa, din aer și din foc. La Judecata de apoi, într-o clipeala a ochilor se vor preface trupurile noastre înapoi în aceste patru elemente din care au fost făcute, cât am trai pe pământ.

Aceste trambite, când vor suna și vor scula toate popoarele de la zidirea lumii pe pământ și toți oamenii vor fi răpiți în vazduh, după cum spune Sfântul Apostol Pavel și vor sta intru întâmpinarea Domnului, ca pământul nu-i va încăpea, de-ar fi cât furnicile de mici. De aceea vor sta în vazduh, iar tronul judecății va sta deasupra Vaii Plângerii.

Care ați fost la Ierusalim, știți ca Valea Ghetsimani este la răsărit de Ierusalim, numita și Valea Plângerii sau Valea lui Iosafat, pe unde curge pârlul cedrilor. Deasupra aceleiași vai și a Muntelui Eleon va sta, în vazduh, tronul Mântuitorului, iar vazduhul și tot pământul va fi plin de îngeri și de oameni înviați, de sufletele dreptilor adunați la înfricoșata Judecata.

Atunci când vor suna trambitele acestea, nu vor avea putere să sune numai în jos, ci și în sus. Odată cu deschiderea iadului, odată cu deschiderea cerurilor, va chema nu numai sufletele oamenilor la judecata, ci și pe toți diavolii care nu au număr, toate duhurile le va scoate din iad și îi va chema la judecata să dea seama de ce nu s-au supus poruncii Ziditorului și de ce au înșelat lumea atâtea mii de ani și au îndemnat pe oameni să facă rău.

Atunci se va împlini ceea ce spune prorocul David: Chema-va cerul

de sus și pământul de jos, ca să aleagă pe poporul Său. Când auzi că va chema cerul, înseamnă toate puterile îngeresti, toți îngerii din cer se vor cobori la glasul trambitelor.

Și când auzi că va chema pământul de jos, înseamnă toți oamenii care sunt pe pământ și toate duhurile din iad vor fi chemate în vazduh să dea seama de răutatea lor. Ca zice: Chema-va cerul de sus și pământul de jos. Pentru ce? Ca să aleagă pe poporul Său. Atunci va desparti, cum spune Evanghelia, pe cei drepți de cei păcătoși, precum desparte pastorul oile de capre; și vor merge cei ce au făcut cele bune în viața veșnică, iar cei ce au făcut cele rele, intru munca și osânda veșnică.

Dar, frații mei, când va suna trambita judecății și milioane de trambite vor învia pe toți oamenii, oare așa o să înviem și noi, cum suntem acum și cum murim? Cutare om sau cutare femeie așa va învia?

Doamne ferește! La judecata nu este vârsta și nu este materie care o poți vedea, ci toți vor învia la vârsta de treizeci de ani. Nu mai este copil și bătrân, ci vârsta pe care a avut-o Mântuitorul la botez. Toți vor fi de treizeci de ani. Afară de asta, să știți, când vor învia miliardele și miliardele de oameni fiecare trup va străluci după cum i-au fost faptele. Iată, nici sufletele nu vor fi exact unul ca celălalt, ci după faptele lor. Cei ce vor fi păcătoși, vor avea trupuri întunecate; cei care vor fi mai păcătoși, vor avea trupuri și mai întunecate și alții vor fi ca diavoli de întunecați.

Iar cei buni vor fi albi, și alții foarte albi și luminoși. Ca zice Sfântul Efrem Șirul: „După așezarea cea din afară, la judecata se vor cunoaște faptele omului”.

Și nu numai atât. Când vor întâmpina pe Domnul în vazduh, cei păcătoși și foarte rai nu vor merge în vazduh, ci vor rămâne pe pământ. Iar cei drepți, după măsura dreptății, au să se ridice de la pământ. Unii au să fie de un metru de la pământ, alții, de o sută de metri; alții, de o mie; alții, în nori, după fapte.

De aici are să se cunoască dreptatea lui Dumnezeu. Te-a tras pământul? Ai slujit pământului în lumea asta și faptelor pământesti? De aceea stai pe pământ, ca de acolo mergi în iad! Iar cei drepți, de *s-au ridicat o palmă de la pământ, în vecii vecilor tot în sus vor merge. Merge-vor din putere în putere, cum ați auzit ca spune Prorocul david, din slava în slava spre Dumnezeu, Care n-are margini. Ca aceștia *s-au învrednicit să zboare de la pământ. Iar cei ce-au rămas pe pământ merg cu diavoli în jos, unde vor fi osândiți. Așa va fi la judecata!

Trupurile pe care le vom primi la înviere nu mai au moarte, iar trupurile păcătoșilor vor arde în vecii vecilor și nu se vor topi, căci nu

mai sunt trupuri materiale ca acestea care se frig de o lumânare și de un chibrit. Ce fel de trupuri vom primi la Judecata, auzim pe Sfântul Apostol Pavel, ca zice: Seamănă-se-va intru slăbiciune, scula-se-va intru putere. Trupul pe care îl primesc dreptii după Judecata știți câtă putere are? Poate clatina lumea toată ca pe un măr; poate muta munții din loc, poate birui toate oștirile lumii numai cu amenințarea. Atâta putere au să aibă dreptii. Seamănă-se-va intru slăbiciune, scula-se-va intru putere.

Și iarăși zice Apostolul, a doua însușire: Seamănă-se-va intru necinste, scula-se-va intru slava. Ce semănam în mormânt? Viermi, putoare, mâncare viermilor, tarana... Du-te la un mort, după ce l-ai îngropat, pe cel mai iubit al tău, ca miroase mai urat decât toată murdăria lumii, la câteva zile. Ți-i greața, fugi de dansul! Oare așa o să se scoale la înviere? Cei păcătoși se vor scula tot cu trupuri nestrucioase, dar întunecate și urate, care vor arăta faptele lor; iar cei drepti, nu așa.

Se seamănă intru necinste pe pământ, pentru ca după trup suntem mâncarea viermilor și tarana și putoare. Dar mâine, mai mult: Scula-se-va intru slava. Trupurile dreptilor vor fi mult mai strălucitoare decât soarele, cum spune Mântuitorul. Atunci dreptii vor străluci ca soarele intru împărăția Tatălui Meu.

la închipuiți-vă acum, dacă ar fi la amiază și ai vedea soarele pe cer, și ai mai vedea un soare, și ai mai vedea o sută de sori, și ai mai vedea o mie de sori, atunci de groaza n-ai ști unde să te duci. Mori de frica! Dar când vor veni milioane de drepti și vor străluci mai tare decât soarele, ce lumina va fi atunci? Ce spaima, ce minune mare va înconjura tot pământul, când vor vedea atâta slava a dreptilor care va veni?

Așa vor veni dreptii la Judecata, cu slava mai mare decât soarele. Între aceștia, cel mai mult vor străluci sfinții din cer: Apostolii, Prorocii, Mucenicii, Cuvioșii; toți călugării, care au dus viața îngerească pe pământ; pastorii de suflete, care au pastorit bine turma lui Hristos; cei ce au postit și s-au rugat cu inima curată; mamele cu copii, pe care i-au crescut în frica de Dumnezeu; copiii nevinovați, cei ce s-au nevoit în feciorie și curățenie, cei care au fost milostivi, smeriti și blânzi cu inima și toți cei ce au iubit pe Hristos și Biserica Lui și au trăit cu sfințenie intru dreapta credință.

Și iarăși zice marele Apostol Pavel: Seamănă-se trup sufletesc, scula-se-va trup duhovnicesc. Nu se mai scoala trupul acesta de tarana așa. Trupurile duhovnicești știți câtă putere au? Știți câtă subțirătate au? Cum arata marele Vasile și fericitul Ieronim și dumnezeiescul Părinte Ioan Gura de Aur. Trupurile duhovnicești sunt ca trupurile îngerești,

nemuritoare, luminoase și pot să meargă mai repede ca razele fulgerelor.

Așa va fi și sufletul nostru, după ce iese din trup. Ca zice prorocul lezechiel: Alerga-vor, Doamne, în graba sufletele dreptilor și mai repede ca razele fulgerelor se vor întoarce la Tine. Credeți ca sufletul, după ce iese din trup, merge așa cum mergem noi? Mai repede ca fulgerul merge, ca tot așa de repede merge și îngerul. Poate înconjura lumea, cât ai clipi din ochi.

Așa, trupurile duhovnicești cum arata dumnezeieștii Părinți, ca fulgerul se vor purta. Într-o clipeala de ochi trupurile duhovnicești ale dreptilor se pogoara în iad sau se suie la cer, se duc la marginea lumii și nimeni nu-î mai poate opri, atât de subțiri sunt și atâta putere de alergare au.

Auzi ce spune iarăși Sfântul Apostol Pavel: seamănă-se întru stricăciune. Aceasta este a patra însușire a trupului înviat; scula-se-va întru nestricăciune. Păi, nu se seamănă întru stricăciune, când se zămislește omul în păcat? Apoi, nu vezi că se strica mortul încă de pe pământ, dacă nu-l îngropi repede? Și apoi, în groapa trupul nu se face tarana și putoare? Dar, după înviere, scula-se-va întru nestricăciune, zice marele Apostol Pavel. Trupurile dreptilor, după înviere, au însușiri îngerești. Nu mai mor, nu îmbatarnesc, nu au dureri, nu le trebuie mâncare, nu se pot tăia de sabie, nu se ard de foc, nu se îmbolnăvesc, nu se mai pot ține de lacăte, trec prin ușile încuiate, cum a trecut Mântuitorul după înviere. Aceste trupuri stricăcioase, devin nestricăcioase prin înviere.

Acestea sunt cele patru însușiri ale trupurilor morților după înviere, când va suna trambita judecății de apoi și de trei ori fericit este acela, care se va învrednici de însușirile acestea, ca să fie drept înaintea lui Dumnezeu și să primească aceste daruri, adică: nestricăciunea, cinstea, puterea duhovnicească și slava.

Îngerii din cer care pazesc stihiiile și care vor suna din trambite la Judecata de apoi sunt îngeri păzitori, care-l pazesc pe om de la dumnezeiescul Botez și până la moartea lui.

De aceea, sunteți datori totdeauna, când vă rugați lui Dumnezeu seara și dimineața, pe lângă alte rugăciuni, să faceți și câteva închinăciuni sau metanii către îngerul păzitor și să ziceți așa:

„Sfinte ingere, păzitorul vieții mele, roagă-te lui Hristos Dumnezeu, pentru mine, păcătosul”.

Rugați-vă la îngerul păzitor, căci el călătorește cu noi toată viața, de la Botez până la moarte, și însoțește sufletul prin vămile vazduhului patruzeci de zile, pana la judecata particulara, iar în vremea de apoi mijlocește mila pentru sufletul pe care l-a păzit. Amin.

EDITURA EPISCOPIEI ROMANULUI ȘI HUȘILOR